

**Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture
v Mestni občini Ljubljana 2020-2023 z usmeritvami do leta 2027
v letu 2021**

1. Uvod

Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) 2020-2023 za leto 2021 je drugo poročilo v tem strateškem obdobju. Tako kot poročilo za leto 2020, je tudi to narejeno po enotni metodologiji: za vsak strateški cilj je podan opis opravljenih nalog. V vseh primerih, kjer je prišlo do odstopanja od načrtovanih ciljev in ukrepov, so v poročilu za to navedeni razlogi.

Ko se ozremo na preteklo leto in dogajanje na področju kulture in umetnosti v Ljubljani, lahko rečemo, da je bilo leto tako za umetniško ustvarjalno skupnost kot za vse, ki delujejo v podpornih sistemih, še težje od prejšnjega. Kljub temu smo ga izpeljali v optimističnem duhu in z upanjem, da se ukrepi za zaježitev širjenja okužb čim prej sprostijo za vse deležnike na področju kulture. Če odmislimo ovire lanskega leta, je bilo to uspešno: proračun MOL za kulturo, vključno z investicijskimi projekti, je dosegel znesek 49.034.857 evrov in je bil za 10.4 milijonov evrov višji kot v letu 2020. Prav investicijska sredstva so omogočila dokončanje obnove dveh pomembnih stavb: Vile Zlatica, vile ljubljanskega župana Ivana Hribarja in Galerije Cukrarna, ki je eden največjih infrastrukturnih projektov na področju kulture v samostojni Sloveniji. S sodobnim galerijskim prostorom velikih dimenzij v nekdanji tovarni sladkorja je Ljubljana utrdila svoj vodilni položaj na področju kulturne ponudbe med srednje velikimi evropskimi mesti.

Vendar to ni vse: postavljena je bila nova streha v poletnem gledališču Križank, ki ga bo ponovno z vsebino polnil Festival Ljubljana, rekonstruiran je bil Šentjakobski oder v Lutkovnem gledališču, kjer svoje predstave izvaja tudi Šentjakobsko gledališče, ki je v letu 2021 praznovalo 100 obletnico ustanovitve, zgrajena je bila nova stavba na Stolbi 8, ki jo upravlja Ljubljanski grad itn. V letu 2021 smo začeli izvajati tudi projekt obnove nekdanje tovarne Rog, za katero bo skrbel novoustanovljeni javni zavod Kreativno središče Center Rog. Vse te obnove ne bi imele smisla, če ne bi vseh prenov bogatile vsebine, ki odpirajo vrata umetniški skupnosti, ji omogočajo boljše pogoje delovanja in prezentacije ter uspešno nagovarjajo občinstvo.

Številni kulturni dogodki so v letu 2021 zaradi znanih razmer potekali v hibridni obliki: vzporedno v fizičnem in digitalnem prostoru. Kulturna ponudba v digitalni obliki, ki je vsem dostopna na spletu, tako postaja čedalje bolj pomemben segment kulturnega življenja nasploh, ki mu bomo še naprej posvečali veliko pozornost.

Ministrstvo za kulturo je tudi v letu 2021 izvajalo politiko selektivne podpore kulturnim producentom. Najbolj na udaru so bile nevladne organizacije in samozaposleni v kulturi, ki so tudi sicer najbolj ranljiva skupina v kulturi. Zato smo še posebej veliko pozornost namenili podpori samostojnim umetnikom in umetnicam ter nevladnim kulturnim organizacijam. Sredstva za kulturne projekte nevladnih organizacij in samozaposlenih v kulturi smo v letu 2021 v primerjavi z 2020 povečali za 186.486 evrov oziroma za 5,4%. V letu 2021 smo financirali 157 kulturnih projektov, kar je 26 več kot v letu 2020. Poleg tega zagotavljamo sredstva 56-tim nevladnim kulturnim organizacijam za štiriletne programe, za kar smo v letu 2021 namenili 2.328.360 evrov.

Ob koncu bi veljalo omeniti še vrhunce leta 2021. Glede na vse, kar so preživeli vsi deležniki na področju kulture (posamezniki, javni zavodi, nevladne organizacije, samozaposleni v kulturi,

podporni sodelavci v zaodnjih ...) v dveh pandemijskih letih, je bila vsaka kulturna prireditev in umetniško delo že sam po sebi vrhunec. Področje kulture je zapiranje najbolj prizadelo in ukrepi, ki so bili tu med najstrožjimi, sproščeni pa med nazadnjimi, je samo s svojo upornostjo ostalo na nogah.

Zato lahko zapišemo, da smo vsaj v Ljubljani uspešno prebrodili dvoletno krizno obdobje tudi zaradi naporov MOL in dodatnih vlaganj tako v kulturno infrastrukturo kot v kulturne programe in projekte. Že sami podatki o financiranju izpričujejo, da je lahko Ljubljana zgled za številna druga evropska mesta na področju sistematične skrbi za kulturo.

2. Strateški cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture

2.1 Uprizoritvene umetnosti

Gledališče in sodobni ples

2.1.1 Gledališče

1. cilj: Spodbujanje sodelovanja med javnimi zavodi, med javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami ter med samimi nevladnimi organizacijami

Izbranim izvajalcem na javnem razpisu 2020-2023 smo izdali poziv za predložitev programa v letu 2021. Med kriteriji ocenjevanja programa smo določili tudi kriterij *sodelovanje z drugimi kulturnimi organizacijami in posamezniki* pri pripravi in izvedbi programa bodisi v obliki koprodukcije bodisi v drugih oblikah produkcijskega sodelovanja, ki spodbuja sodelovanje med javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami ter med samimi nevladnimi organizacijami.

Programski dosežki javnih zavodov na področju uprizoritvenih umetnosti:

Slovensko mladinsko gledališče

Tako kot za vse deležnike na področju kulture in umetniškega ustvarjanja, je sezono Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: SMG) zaznamovala epidemija koronavirusne bolezni. Zaradi zaprtja ali izjemno zmanjšanega števila sedežev, je javni zavod že drugo leto ob približno polovico lastnega prihodka, ki ga sicer v celoti vlagajo v program. SMG je v obdobju štirimesečnega zaprtja med januarjem in aprilom 2021 izvajal raznolik spletni program. Nakup opreme za spletni prenos predstav jim je omogočila ustanoviteljica MOL, sami pa so se usposobili v snemanju in spletnem predvajanju prestav. Če je bilo leta 2020 od 147 izvedenih dogodkov 12 odstotkov spletnih, je bil ta delež leta 2021 28 odstoten. Posledično se je močno povečalo skupno število aktivnosti, izvedenih je bilo 242 dogodkov. SMG v letu 2021 beleži kar nekaj presežkov. Predstava *Gejm* v režiji Žige Divjaka je postala absolutna zmagovalka 56. Festivala Borštnikovo srečanje 2021, saj je skupaj prejela 7 nagrad in tako postala prva predstava z največ nagradami v okviru Borštnikovega srečanja, prav tako pa je to že tretji zaporedni Grand prix SMG na tem pomembnem gledališkem festivalu. Predstava *Gejm* je posebno nagrado žirije prejela tudi na Tednu slovenske drame 2021 v Kranju. Aktivni so bili tudi v mednarodnem prostoru: za leto 2021 so sicer zaradi zmanjšanega obsega sredstev s strani Ministrstva za kulturo napovedali le 7 gostovanj, na koncu pa so v tujini gostovali kar 15 krat. Sezono 2021/2022 so začeli z izredno uspešno premiero predstave *Vročina* v režiji Žige Divjaka na prestižnem festivalu *Steirischer Herbst* v avstrijskem Gradcu. Predstava je bila podlaga za pogovore s tamkajšnjimi partnerji glede velike slovensko-avstrijske koprodukcije, napovedane za

leto 2024. Kot producenti in gostitelji so izvedli 13. festival kulturno umetnostne vzgoje *Bobri*. Štiri premierne predstave SMG so bile v letu 2021 uvrščene na 52. Teden slovenske drame, dve v tekmovalni in dve v spremljevalni program, dve predstavi v tekmovalni program *Dnevov komedije* v Celju, tri predstave pa na Borštnikovo srečanje. SMG je močno vpet v sodelovanje z neinstitucionalnimi producenti na področju uprizoritvenih in tudi drugih umetnosti. V letu 2021 so sodelovali z Zavodom Maska, mariborskim kulturno-umetniškim društvom Moment, umetniškim društvom Nomad Dance Academy Slovenija, Bunker, Ljubljana, društvom Mesto žensk, če omenimo le nekatere. Leto 2021 je tudi prvo leto novega strateškega obdobja, saj je januarja 2021 Mestni svet MOL potrdil novi strateški dokument SMG za obdobje 2021-2025. Ta v viziji stremi k temu, da se SMG v naslednjih 20 letih infrastrukturno razvije v enega najsodobnejših gledaliških centrov v širši regiji in postane glavni motor umetniško-izobraževalnega središča Ljubljana, ki bo delovalo v dograjenem Baragovem semenišču. Področje, na katero ima SMG močan vpliv, je še skrb za enakomerno regijsko dostopnost vrhunskih gledaliških vsebin, saj si že desetletja prizadevajo za redna gostovanja kakovostnih predstav po Sloveniji, da bi vrhunske gledališke uprizoritve prispele do čim širšega kroga ljudi.

Mestno gledališče ljubljansko

V Mestnem gledališču ljubljanskem (v nadaljnjem besedilu: MGL) je bilo leto 2021 težko in sprotinih reševanj polno leto, saj je epidemija vplivala na vsa področja dela gledališča. S podporo zveste publike in delovnega elana kolektiva MGL, so leto preživeli optimistično. V letu 2021 so pripravili 12 premiernih uprizoritev, od tega je bilo kar 7 krstnih, 4 drame pa so bile v Sloveniji prevedene in uprizorjene prvič. Zaradi epidemičnih razmer in z njimi povezanimi ukrepi sta neizvedena ostala jubilejni koncert v Centru urbane kulture Kino Šiška in mednarodni festival *RUTA* ter nekatera gostovanja predstav na tujih festivalih, ker so bili ti odpovedani. Zaradi omejenega števila gledalcev v dvoranah ter okužb in karanten v kolektivu (posledično mnogih odpovedi repriz) je bila zmanjšana postprodukcija. Ne glede na težavnost časa so vse načrte glede premier v celoti izpolnili. Ker je MGL že od nekdaj imelo zvesto in množično publiko, se je gledališče v letu 2021 posvetilo skrbi za realizacijo odpovedanih abonmajskih predstav. Nastali položaj rešujejo z uvedbo dodatnih, vzporednih igralskih zasedb in s spremenjenim zaporedjem premiernih naslovov v letu 2022. Takoj po sprostitvi ukrepov bodo zastale obveznosti realizirali na vseh treh matičnih in enem zunanjem prizorišču. K uspešni realizaciji celotnega dolga abonentom v sezoni 2021/2022 bo pripomoglo tudi ponovno odprto prizorišče letnega gledališča Križanke, ki bo za nekaj časa predstavljalo zunanji oder MGL in tako omogočilo terminsko neokrnjen vstop v novo sezono. Na 56. Festivalu Borštnikovo srečanje so odigrali dve predstavi, *Sedem dni* in *To jabolko, zlato*. Članica ansambla MGL Jette Ostan Vejrup je prejela Borštnikov prstan, najvišjo nagrado za igralske dosežke. Igralec MGL Matej Puc je prejel Borštnikovo nagrado za igro za vlogo v uprizoritvi *Sedem dni* in za vlogo v uprizoritvi *Gejm* (SMG in Maska Ljubljana). Sodelavec MGL Blaž Gracar je prejel Borštnikovo nagrado za glasbo in oblikovanje zvoka v uprizoritvi *Sedem dni* in v uprizoritvi *Gejm*. Med 1. julijem in 31. decembrom 2021 so v MGL načrtovali več mednarodnih gostovanj, zaradi epidemioloških razmer pa so izvedli le dve v okviru regionalnega gledališkega festivala *RUTA*: prvo avgusta 2021 na Brionih, ko je v gledališču Ulysses gostovala predstava *Izkoristi in zavrzi me* Ize Strehar in v režiji Gregorja Grudna ter drugo, decembra 2021 v Beogradu, v Beogradskem dramskem pozorišču, kjer so gostovali s predstavo *Sedem dni* v režiji Žige Divjaka in dramaturgiji Katarine Morano.

Lutkovno gledališče Ljubljana

Leto 2021 je bilo za Lutkovno gledališče Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: LGL) navkljub večmesečnemu zaprtju in omejitvam izjemno uspešno. Program so prilagajali, delno so ga premaknili na splet in otrokom omogočali brezplačne ogled predstavl, ki so jim dodali tudi spletna pedagoška gradiva. V sodelovanju s 3. programom Radia Slovenija, programom Ars in pisateljico Anjo Štefan so prve tri mesece v živo ustvarjali cikel pravljic različnih svetovnih izročil. Realizirali so 13 premier, od tega štiri koprodukcije z nevladnimi organizacijami in en večji mednarodni produkcijski podvig, predstavo *Moby Dick* z gledališčem Plexus Polaire iz Francije. Predstava je lutkovno glasbeni spektakel za mlade v režiji mednarodno priznane norveške režiserke Yngvild Aspeli in jo izpostavljam tudi kot vrhunec leta v LGL, saj je kar štirikrat napolnila Linhartovo dvorano Cankarjevega doma. Novost v delovanju LGL so bila poletna gostovanja na prostem, v mestnem parku Tivoli (Plečnikov avditorij), na Blejskem gradu, v Metliki, Arboretumu Volčji potok in v Kopru.

Navkljub vsem omejitvam se je gledališče vrnilo tudi na mednarodne odre. V programu najpomembnejšega svetovnega festivala lutkarstva *Festival mondial des théâtres de marionnettes* v Chareville-Mézières-u so bili zastopani s kar dvema predstavama, novembra pa so s predstavo *Tihožitje* otvorili berlinski festival *Theater der Dinge*. Svoje mesto v mednarodnem prostoru še naprej utrjujejo s partnerstvi v različnih evropskih projektih. V začetku leta 2021 so se pričele aktivnosti v EU projektu *Kritiške platforme sodobnega lutkarstva*, kjer je LGL vodilni partner.

Veliko priznanje delu LGL je tudi uspeh predstave *Sedem vprašanj o sreči* režiserja Tomija Janežiča v koprodukciji s SMG, ki je na 56. Festivalu Borštnikovo srečanje prejela nagrado za produkcijski podvig po presoji žirije, igralsko nagrado pa je prejel Gašper Malnar. V začetku 2021 je MOL v uporabo LGL predala obnovljeni Šentjakobski oder, ki LGL in Šentjakobskemu gledališču omogoča sodobne pogoje za ustvarjanje.

Dosežki nevladnih organizacij na področju uprizoritvenih umetnosti:

V letu 2021 je potekalo drugo leto štiriletnega obdobja, znotraj katerega imajo izvajalci javnih kulturnih programov zagotovljena sredstva lokalne skupnosti, kar jim omogoča, da svoj program načrtujejo, sklepajo koproducijske in izvajalske pogodbe ter si zagotovijo boljše poslovne pogoje. Na področju uprizoritvenih umetnosti je bilo na »Javnem razpisu za izbor javnih kulturnih programov, ki jih v obdobju od 2020 do 2023 sofinancira MOL«, izbranih šestnajst programskih izvajalcev. Njihove letne načrte za leto 2021 je ocenila in potrdila Strokovna komisija za uprizoritvene umetnosti. Programi so bili izvedeni v celoti z nekaterimi prilagoditvami (terminskimi in tehničnimi), ki so jih zahtevali predpisani epidemiološki ukrepi. Programe, ki so vključevali tako produkcije, postprodukcije in koprodukcije z javnimi zavodi in med nevladnimi organizacijami samimi kot tudi festivale, so uspešno zaključili: Gledališče Glej, Zavod Maska, Nomad Dance Academy Slovenija, Društvo Hiša otrok in umetnosti, Zavod Emanat, Via Negativa, Zavod Federacija, Ljubljana, Zavod Delak, Zavod Bufeto, Društvo Pekinpah, Bunker, Ljubljana, Zavod EN-KNAP, Plesni teater Ljubljana, Društvo Gledališče Ane Monroe, Mini teater in DUM – društvo umetnikov. Na projektnem razpisu na področju uprizoritvenih umetnosti je bilo v letu 2021 sofinanciranih 28 projektov produkcije in 19 projektov postprodukcije. Strokovna komisija je več projektov postprodukcije podprla z namenom, da bi se predstave, ki so bile premierno izvedene leto prej, lahko odigrale večkrat in dosegle čim širše občinstvo. V letu 2020 je bilo zaradi epidemije in ukrepov namreč premalo možnosti za ponovitve premiernih uprizoritev.

V produkciji nevladnih organizacij so bili v okviru štiriletnih kulturnih programov in enoletnih projektov sofinancirani naslednji festivali: Ana Desetnica v produkciji Društva Gledališče Ane

Monro, Mladi levi v produkciji Bunker, Ljubljana, PARL – Performance Art Research v produkciji Zavoda Maska, Mednarodni gledališko-klovnovski festival Klovnbuť v produkciji Zavoda Bufeto, Festival Spider v produkciji Društva Pekinpah, izvedba bienalni Festival Goli oder v organizaciji Zavoda Federacija, Ljubljana, in Kolektiv Narobov, festival Plesna Vesna Zavoda EN-KNAP, Mednarodni festival sodobnega plesa CoFestival, v koprodukciji umetniškega društva Nomad Dance Academy Slovenija, Festival UKREP #2: Nova sedanost v organizaciji Plesnega teatra Ljubljana.

Nevladne organizacije so epidemijo občutile še ostreje kot leta 2020. Ker je bilo to že drugo leto izrednih razmer v kulturi so se vse prilagodile glede na izkušnje leta 2020. Program so večinoma izvedli v pomladnih in poletnih mesecih, ki so bili epidemiološko najugodnejši in hkrati tudi najbolj odprti glede na veljavne ukrepe. Zelo velika ovira je bila omejitev števila obiskovalcev, zato so predstave za manjše število obiskovalcev odigrali večkrat, zaradi česar se je povečal pritisk na javne prostore, ki so primerni za uprizoritve. V pomladno-poletnem obdobju so se tako nevladne organizacije kot tudi javni zavodi usmerili k izvedbi programa in predstav na zunanjih prizoriščih.

Ne glede na zelo otežene razmere v 2021 so ustvarjalci iz nevladnega sektorja ustvarili izjemne umetniške stvaritve in bili prejemniki domačih in tujih nagrad in priznanj: Mini teater je prejel nagrado Zlata Žirafa festivala Lutkovni pristan (Maribor) za predstavo *Kakec – Kakčeve dogodivščine*, za predstavo Korenčkov palček pa nagrado festivala Lutkovnega gledališča v Mostarju in festivala Gledališče za otroke iz Banja Luke. Zavod Imaginarni s soproducentom Mini teatrom so za predstavo *Živela vulva!* prejeli nagrado za režijo (Primož Ekart) na Dnevih slovenske komedije.

Plesni teater Ljubljana je prejel nagrado ZNAK EFFE Label 2019–2021 »*Remarkable Festival*« za festival *UKREP, Festival plesnih perspektiv*, ki ga je izbrala mednarodna žirija 16 festivalskih strokovnjakov iz različnih evropskih držav in ki ga podeljuje Evropsko združenje festivalov (EFA). Poleg tega je Plesni teater Ljubljana prejel tudi nagrado *PRESPA DIONYSUS 2021 na Mednarodnem gledališkem festivalu Actor of Europe, v Resnu* (S. Makedonija) za najboljšo kreativno koreografsko scensko uprizoritev plesne predstave *Tobelija* avtorjev Rosane Hribar in Nicka Upperja in znak kakovosti za plesno predstavo za otroke *Povodni mož Ambrož* avtorice Natalije Manojlović Varga na festivalu Zlata Paličica 2021, soustanovitelj Plesnega Teatra Ljubljana Marko Mlačnik pa za življenjsko delo nagrado Ksenje Hribar, ki jo podeljuje Društvo za sodobni ples Slovenije. Posebno nagrado Društva za sodobni ples Slovenije je prejela predstava *Predmetenje* Jana Rozmana v produkciji zavoda Emanat in koprodukciji Plesnega Teatra Ljubljana.

2. cilj: Povečanje obsega postprodukcije in širitev na Ljubljansko urbano regijo

V okviru projektnega razpisa je vzpostavljen poseben kriterij: »Večji obseg ponovitev in referenčnost prostorov, v katerih se odvija postprodukcija«, ki je spodbujal izvajalce uprizoritvenih projektov k večjemu številu ponovitev. Prav tako smo z omenjenim razpisom na področju uprizoritvenih umetnosti določili, da mora prijavljeni projekt obsegati najmanj tri ponovitve z željo, da bi povečali obseg postprodukcije in dostopnost predstav čim širši publiki. Pri programskem razpisu smo določili nov programski sklop, in sicer regionalno sodelovanje. Tako je kar nekaj nevladnih organizacij izvedlo gostovanja v okviru Ljubljanske urbane regije: Zavod Bunker predstavo *Mikrogostovalna mreža – Lirični utrinki v mestu* na javnih površinah v občini Ig, Gledališče Ane Monro je s svojimi predstavami gostovalo v občinah Logatec in Kamnik, Mini teater predstavo *Obisk za medveda* v Domžalah.

3. cilj: Krepitev mednarodne prepoznavnosti ustvarjanja javnih zavodov in nevladnih organizacij s področja MOL

V letu 2021 smo izbranim programskim izvajalcem sofinancirali programski sklop mednarodno sodelovanje, med drugim je Bunker, Ljubljana, gostoval z *What would happen if we found them* v Kunstraum-u v avstrijskem Innsbrucku, s predstavo *Lirični utrinki v mestu* so gostovali v italijanski Gorici, s predstavo *Private Property – Access Forbidden* pa na festivalu Zoom na Reki.

Zavod EN-KNAP je v okviru mreže Pan-Adria s predstavo *Nedoločena frekvenca* gostoval v Zagrebškem plesnem centru na Reki in na *Visavi Gorizia dance festival* v italijanski Gorici.

Društvo Pekinpah je s predstavo *Kinetični spomenik Brina* gostovalo na festivalu Impulstanz na Dunaju, s predstavo *Digital – Movement 9* pa v Pulju in Bruslju.

Plesni teater Ljubljana je izvedel 9 mednarodnih gostovanj na festivalih in gostovanjih v tujini, med njimi v S. Makedoniji, Bolgariji, Nemčiji, Latviji in na Hrvaškem. Mini teater je v tujini izvedel osem predstav: v Almadi (Portugalska) *Zgodovino nasilja*, predstavo *Korenčkov palček* v Mostarju ter Banja Luki. Zavod Delak je s predstavo *FINALIZEM::FONEMI* gostoval na festivalu *Desire Station* v Subotici, umetniško društvo Nomad Dance Academy Slovenija s predstavo *TRI:OBET* na festivalu Antisezona v Zagrebu.

V letu 2021 so se mednarodno povezovali in gostovali tudi javni zavodi MGL, LGL in SMG. MGL je v okviru festivala *Ruta* s predstavo *Izkoristi in zavrzi me* gostovalo na Brionih ter s predstavo *Sedem dni v Beogradu*. LGL je izvajalo gostovanja preko spleta, od junija dalje, ko so bile epidemiološke razmere bolj ugodne, pa tudi v živo. LGL je s spletno predstavo gostoval v Iranu, Kanadi, Nemčiji, na Poljskem, v Bolgariji in na Hrvaškem, prvo gostovanje v živo pa so izvedli junija s predstavo *Nasvidenje* na 26. festivalu *Regions International Theatre Festival* na Češkem. S predstavo *Nekje drugje* so gostovali na 11. festivalu *International Puppet and Object Theatre Festival Materia magica* v Litvi, v Franciji so gostovali s predstavo *Nekje drugje* na 21. *Festival Mondial des Théâtres de Marionnettes*, na Mednarodnem festivalu sodobnega lutkovnega in predmetnega gledališča v Berlinu pa s predstavo *Tihožitje*. Islandijo so obiskali s predstavo *Račka, Smrt in tulipan* na 2. *Hvammstangi International Puppetry Festival*. Največ gostovanj v tujini je izpeljala ekipa koprodukcijske predstave *Moby Dick* po Franciji. Tudi SMG je izvedel spletna gostovanja v Nemčiji in S. Makedoniji. S predstavo *Umetnost je omara* je gostoval na *Dnevih satire* v Zagrebu in na *Mot festivalu* v Skopju. Predstava *Gejm* je gostovala na festivalu *Perforacije Zagreb* in *Zoom festivalu* na Reki. Prav tako je predstava gostovala na Sarajevo Fest. Predstava *Nasprotje stvari* je gostovala na festivalu v Celovcu. S predstavo *Nebo nad menoj* so gostovali na festivalu PIF v Zagrebu. Predstava *Vročina* je bila odigrana na festivalu *Steirischer Herbst* v Gradcu. Predstava *Naše nasilje in vaše nasilje* je gostovala v Vilni. Predstava *Slaba družba* pa je bila izvedena na festivalu *Kondenz* v Beogradu.

4. cilj: Ureditev osrednjih depojev in delavnic za javne zavode in nevladne organizacije

Še vedno iščemo ustrezno lokacijo.

2.1.2 Sodobni ples

1. cilj: Zagotovitev novih vadbenih in uprizoritvenih prostorov za nevladne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih nekomercialnih uprizoritvenih praks

Ustvarjalci s področja sodobnega plesa so lahko za vadbo, produkcijo ter postprodukcijo uporabljali prostore v dvorani Centra kulture Španski borci, v prostorih Plesnega teatra Ljubljana, v Stari mestni elektrarni in v Centru urbane kulture Kino Šiška. Prostore v podhodu Plave lagune na Dunajski cesti 156 brezplačno uporablja Akademsko folklorna skupina France Marolt.

Ker gre pri zagotavljanju vadbenih prostorov za finančno in logistično zahteven projekt, ga umeščamo v prihodnja leta na predvidene lokacije dograjenega Baragovega semenišča in Šiška Hub.

2. cilj: Promocija sodobnega plesa, vzgoja in razvoj umetniške dojemljivosti občinstva

Z namenom promocije sodobnega plesa je bil na festivalu Junij v Ljubljani 2021 organiziran tematski dan, namenjen sodobnemu plesu (t.i. *Dan za ples*). Ob finančni podpori sodobnim plesnim kolektivom je to eden od načinov, da sodobni ples približamo najširšemu krogu občinstva. Zavod EN-KNAP je ob 25. obletnici mreže Aerowaves organiziral *festival Plesna Vesna/Spring Forward*. Med 25. in 27. junijem 2021 je bilo na 8 lokacijah po Ljubljani izvedenih 11 sodobno plesnih predstav umetnikov mreže Aerowaves. Gostili so izjemne predstave izbranih evropskih ustvarjalcev na področju sodobnega plesa. Sodobna plesna umetnost je bila prav tako del festivala kulturno umetnostne vzgoje *Bobri* 2021.

3. cilj: Zagotovitev pogojev za delo in razvoj za mlade na področju sodobnega plesa

V okviru projektnega razpisa na področju uprizoritvenih umetnosti je bil prvič vključen kriterij vključevanja mladih umetnikov do 29. leta starosti v projekte nevladnih organizacij

4. cilj: Povečanje obsega postprodukcije in širitev na Ljubljansko urbano regijo

V letu 2021 smo v okviru projektnega razpisa na področju uprizoritvenih umetnosti sofinancirali produkcijo in postprodukcijo, in sicer ponovitve tistih projektov devetnajstih prijaviteljev, ki so bili premierno izvedeni v obdobju od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2020. Med sofinanciranimi je tudi več ponovitev sodobno plesnih projektov. Postprodukcijo so izvajale tudi nevladne organizacije, ki jih sofinanciramo v okviru programskega razpisa 2020-2023.

2.2. Vizualne umetnosti

1. cilj: Izboljšanje pogojev za izvajanje in promoviranje projektov in programov na vizualnem področju

V letu 2021 je potekalo drugo leto štiriletnega obdobja, znotraj katerega imajo izvajalci zagotovljena sredstva lokalne skupnosti, kar jim omogoča, da svoj program načrtujejo, sklepajo koprodukcijske in izvajalske pogodbe ter si zagotovijo boljše poslovne pogoje. Na področju vizualnih umetnosti je bilo na »Javnem razpisu za izbor javnih kulturnih programov, ki jih v obdobju od 2020 do 2023 sofinancira MOL, izbranih devet programskih izvajalcev«. Programi so bili izvedeni v celoti, z nekaterimi prilagoditvami (terminskimi in tehničnimi), ki so jih zahtevali predpisani epidemiološki ukrepi, nekatere dogodke, kot so otvoritve razstav, so izvajalci izpeljali hibridno, s spletnimi prenosi otvoritev razstav, poleg tega se je v letu 2021 nadaljeval trend postavitve razstav v odprtih javnih prostorih.

Zavod za umetniško produkcijo MASA je s svojim programom utrjeval sloves izvajalca progresivnih razstavnih projektov, ki so pogosto socialno angažirani, s poudarkom na

konceptualnem pojmovanju estetike. S svojim delovanjem razširjajo področje vizualnih umetnosti v področje interdisciplinarnega in eksperimentalnega delovanja.

Zaradi epidemiološke situacije so tudi v letu 2021 nekatere projekte, kot npr. *KontraKino*, ki nadaljuje pregled video del, vključenih v razstavni program Galerija Gallery, preusmerili na spletna omrežja in v javni prostor.

Društvo Photon je v letu 2021 sodelovalo na štirih umetniških in foto sejmi, na *Vienna Contemporary* in na sejmu *Photo London*, na sejmu *Art Market* v Budimpešti in na sejmu *Paris Photo*. Z dvema razstavama so gostovali na festivalu analogne fotografije *Rotlicht* na Dunaju, z razstavo natečaja *Drugačni svetovi* pa v Galeriji Fotografic v Pragi. Izvedli so tudi več razstav domačih fotografov, kot je Janez Korošin, eden pomembnejših predstavnikov Fotogrupe Šolt Ljubljana.

Forum Ljubljana je v okviru programa *Svetlobna gverila* izvedel odmevne projekte kot sta *Izven* (projekti na prostem) in *Laboratorij Svetlobne gverile* v obliki delavnic na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Ljubljana – na oddelku Video in novi mediji. Izstopala je izvedba projekta z naslovom *Unikatno oblikovanje* na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani, kot tudi razstava Igorja Hofbauerja, enega prodornejših in popularnejših hrvaških stripovskih avtorjev, ilustratorjev in grafikov v Galeriji Alkatraz na Metelkovi. Izvedli so tudi projekt *Živel strip! Živela animacija 2021* v obliki dveh razstav slovenskega in italijanskega stripovskega avtorja v koprski galeriji Meduza in v prostorih Italijanskega inštituta za kulturo v Ljubljani. V javnosti je bil velike pozornosti deležen projekt *Galerija za eno noč: Neresnični kresovi*, ki je na pobudo poljskega kolektiva NOKS v Ljubljani in Kamniku potekal v okviru programskega sklopa *Pod golim nebom*.

Delovanje Kulturno umetniškega društva Mreža na Metelkovi je tudi v letu 2021 temeljilo na izvedbi programa, ki odraža kritični razmislek o dogajanju v sodobnem času. Razstava *To je vojna* v okviru festivala *Rdeče zore* je skozi najnovejša dela poljskih umetnic različnih generacij nagovarjala temo kleščanja pravice do splava na Poljskem. Družbeno-kritična nota se je odražala tudi v razstavah *Interferenca* Nike Erjavec in *Terra ignota* tandem P L A T E A U R E S I D U E, ki skozi razstavna projekta opozarjajo na netrajnostno zastavljen družbeni sistem, ki vodi k okoljski katastrofi.

Zavod P.A.R.A.S.I.T.E. se je v letu 2021 udeležil treh umetnostnih sejmov: *New York Art Book Fair*, ki je največji in najpomembnejši sejem knjig umetnikov, zinov in umetniške periodike na svetu (zaradi okoliščin je bil organiziran v virtualni obliki), *ARCOmadrid*, ki je eden najpomembnejših in največjih evropskih sejmov sodobne likovne umetnosti ter sejma *Vienna Contemporary* na Dunaju. Zbirka knjig umetnika Zavoda P.A.R.A.S.I.T.E. je bila osnova za mednarodno skupinsko razstavo *Vzporedna literatura*. Izbrane publikacije so nastale v različnih kontekstih, okoljih in obdobjih, vse pa so obravnavale teme politične moči in oblasti.

Društvo likovnih umetnikov Ljubljana se je v letu 2021 s svojim programom prilagodilo trenutnim razmeram. Izvedli so odmevne projekte z naslovom *Galerija na ulici*. V času epidemije so bili razstavni projekti predstavljeni kot aktualna galerija na prostem in s tem nagovorili širše, naključno občinstvo, ki nujno ne zahaja v galerije.

Pri programu Društva ŠKUC je izstopala samostojna razstava najnovejših del fotografa Tadeja Vaukmana, ki jo je kurirala kuratorica mlajše generacije Kristina Ferk. Uspešno zasnovana razstava je bila tudi izjemno dobro obiskana. Izvedli so prvo likovno razstavo priznane in nagrajene pesnice Kristine Hočevar, ki jo je kurirala Iza Pevec. Oktobra so s festivalom Mesto žensk uspešno izvedli festivalsko razstavo mednarodno priznane umetnice Annette Krauss.

Galerija Equrna je v letu 2021 izvedla več skupinskih ter tematskih razstav, kot sta razstava z naslovom *Predstava* Staše Kleindiensta in Anžeta Severja ter razstavo *This appearance in the air is called a mirage* Suzane Brborović in Petra Cvika. Z razstavami so nadaljevali programsko usmeritev, s katero slovenskemu vizualnemu prostoru ponujajo na ogled ustvarjanja avtorjev, katerih dela označuje svež in aktualen pristop.

Ravnikar Gallery Space je prostor, ki je zasnovan z namenom predstavitve mladih kot tudi že uveljavljenih vizualnih umetnikov in umetnic iz bližnje regije, hkrati pa ustvarja vez med aktualno likovno produkcijo in širšo skupnostjo. Med dogodki, ki so v letu 2021 potekali v okviru razstavnega programa, velja izpostaviti *Ednino*, serijo samostojnih razstav. Pod programskim vodstvom kuratorke Piere Ravnikar se je v galeriji zvrstilo sedem samostojnih razstavnih projektov umetnic in umetnikov, ki so s svojim aktivnim delovanjem prisotni v prostoru domače in mednarodne sodobne likovne produkcije.

V okviru galerijske dejavnosti v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) je bilo izvedenih 40 razstavnih projektov. Kulturno-umetniški projekti so sodili v naslednja področja vizualnih umetnosti: slikarstvo, kiparstvo, fotografija, risba, grafika, ilustracija, strip, video, prepleti naštetega v instalacijah in v (ambientalnih) prostorskih postavitvah. Poleg predstavitev avtorjev s področja vizualnih umetnosti so del razstavišnega programa predstavljali razstavni projekti javnih zavodov, kulturnih društev, nevladnih organizacij in fakultet ter razstave v okviru mednarodnega in medmestnega sodelovanja, razgrnitve javnih natečajev MOL, kot tudi proslavljanja obletnic in jubilejev, ki so del identitete mesta. Izvedba razstav je potekala nemoteno. Spremljevalne aktivnosti razstav so se prilagajale epidemiološkim razmeram in so potekale v manjših skupinah.

Za razstavljalce v Galeriji Kresija, uvrščene v razstavni program preko javnega razpisa, je MOL prevzela stroške oblikovanja in tiska vabila in /ali zloženke ter plakata, lekturo in prevode tiskovin v angleški jezik, zavarovanja razstavnih eksponatov, fizičnega varovanja razstav in tekočih obratovalnih stroškov prostorov. Vsi razstavljalci, uvrščeni v razstavne prostore MOL, so bili upravičeni do brezplačne uporabe razstavnega prostora in promocije dogodka. Z nakupom učinkovitejših svetil za Galerijo Kresijo se izboljšujejo tudi tehnični razstavni pogoji v razstavišču. Razstavljalci, samozaposleni v kulturi in fizične osebe so bili v sklopu brezplačne uporabe razstavišča upravičeni tudi do izplačila honorarja za konceptualno prilagoditev razstavnega projekta na dodeljen razstavni prostor.

Programski dosežki javnih zavodov v letu 2021 na področju vizualnih umetnosti

Muzej in galerije mesta Ljubljane (MGML)

Muzej in galerije mesta Ljubljane (v nadaljnjem besedilu: MGML) je odprta, v prihodnost naravnana kulturna organizacija, ki skrbi za razmislek, kje in kako živimo, ustvarjamo, ter postavlja vprašanja in v sodelovanju z različnimi deležniki išče odgovore na izzive današnjega časa s pomočjo zgodovine, preteklosti in današnjega ustvarjanja, s tem pa so-kreira naše okolje. MGML je s svojimi programi zasledovala prav te cilje, ki zadevajo pomembnost mediacije kulturnih institucij in stik s publiko pri postavljanju vprašanj in odgovorov na kompleksna vprašanja družbenih antagonizmov, kot so populizem, prekarnost, rumena medijska krajina, ekologija in politična kultura.

MGML je osrednja mestna muzejsko galerijska inštitucija, ki deluje na različnih lokacijah in poleg matične hiše (Mestni muzej Ljubljana) programsko upravlja tudi Mestno galerijo Ljubljana,

Bežigrasjsko galerijo 1 in 2, Galerijo Jakopič, galerijo Vžigalica, galerijo Tobačna 001 in Galerijo Cukrarna. MGML ima v upravljanju Arheološki park Emona, Plečnikovo hišo, vilo Zlatica, Cankarjevo sobo na Rožniku in Župančičevo spominsko sobo v Mestni knjižnici Ljubljana. Poslanstvo MGML je identificiranje, zbiranje, dokumentiranje, vrednotenje, ohranjanje, interpretiranje, raziskovanje in predstavljanje materialne in nematerialne dediščine s področja zgodovine mesta Ljubljana in širše okolice od prazgodovine do danes, izvajanje pedagoških, andragoških in promocijskih dejavnosti na področju delovanja zavoda ter poklicno usposabljanje. Z arheološkimi preiskavami, razstavami in zbirkami muzejskih predmetov, arhivskega in knjižničnega gradiva ter drugega dokumentarnega gradiva, modernih in sodobnih del likovne umetnosti ter sodobnih umetniških likovnih praks zavod zagotavlja dostop do javnih kulturnih dobrin in skrbi za mednarodno izmenjavo. Sredstva so namenjena za pripravo projektov, za njihovo obnovo, za vzdrževanje ter izvajanje programa, ki je skladno s poslanstvom, namenjen ohranjanju in prezentaciji ljubljanske kulturne dediščine, s svojo široko paleto dejavnosti pa je vse bolj vpet v slovensko in mednarodno kulturno izmenjavo, predvsem na likovnem področju.

MGML je v letu 2021 s programom in zastavljenimi cilji uspešno nadaljeval svoje poslanstvo. Aktivnosti je usmerjal tudi preko meja lokalnega in regionalnega. Program je slonel na izhodiščih, ki jih MGML zasleduje v svojih vizijah in strategiji zadnjega obdobja. Glavno poslanstvo zbiranja in hranjenja muzejskih zbirk ter prezentacije sodobnega umetniškega ustvarjanja je dopolnjeval tudi v letu 2021. Izhodišča programa v letu 2021 so slonela na strateškem dokumentu MGML do leta 2020 in novem strateškem dokumentu 2021-2025, ki ga je potrdil Mestni svet MOL. Javni zavod je pri svojem načrtovanju upošteval tudi usmeritve Strategije razvoja kulture v MOL 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027.

Leto 2021 je bilo zaznamovano z epidemijo, zato so tudi projekti MGML v upoštevali novo realnost in izvedbo programov prilagodili. MGML je našel ustrezne promocijske povezave, ki so njihovo delo ponesle v svet tudi s pomočjo digitalizacije in novih medijev.

Delo zavoda je v letu 2021 nedvomno močno zaznamovala Galerija Cukrarna, ki je bila za javnost odprta septembra 2021. Nova razstavna pridobitev je za Ljubljano in Slovenijo ena največjih investicij na področju kulture v času samostojne države. Otvoritveno razstavo *Čudovitost spomina* so obeležili umetniki in umetnice: Rosa Barba, Sophie Calle, Janet Cardiff, Jimmie Durham, Vadim Fiškin, Teresa Margolles, Ernesto Neto, Adrian Paci, Lia Perjovschi, Marjetica Potrč, Tobias Putrih, Miha Štrukelj, Aleksandra Vajd & Anetta Mona Chisa, Samson Young. Razstavo je kurirala Alenka Gregorič. Galerija Cukrarna je postala tudi novo prizorišče festivala kritičnih idej *Indigo*, ki je gotovo enega od vrhuncev dosegel s filozofsko kritičnim duelom Žižek : Varufakis. Tema festivala je bila *Masovna hipnoza*. Galerija Cukrarna je do konca leta 2021 zabeležila skoraj 18.000 obiskovalcev, obnovljena stavba Cukrarne pa je že postala nosilka nagrade za arhitekturo na mednarodnem bienalu arhitekture v Beogradu. O njenem odprtju in pomenu so poročali številni domači in tuji mediji.

Ob Galeriji Cukrarna je pomembno izpostaviti tudi dokončanje prenove Vile Zlatice v Rožni dolini. Vilo je obnovila MOL in jo predala v upravljanje MGML. Po majski otvoritvi je v teh prostorih na ogled stalna razstava o delu župana Ivana Hribarja in razstava o njegovem pomenu za slovanski svet, saj je bil Ivan Hribar iniciator Slovanske knjižnice v Ljubljani. Prav tako smo se v vili s spominsko sobo poklonili Hribarjevi hčeri, Zlatici Hribarjevi, ki je vilo podarila javnosti. V Vili Zlatica ima domovanje tudi Forum slovanskih kultur, ki vsebinsko upravlja s stavbo in povezuje Hribarjevo dediščino z današnjimi slovanskimi državami in kulturo.

Po ponovnem odprtju muzejev in galerij za javnost marca 2021, so tudi v MGML izvedli vse načrtovane razstave. Velikega zanimanja sta bili deležni razstava slovenskih in avstrijskih umetnic z naslovom *Ko gesta postane dogodek* v Mestni galeriji in razstava *Svetlobne gverile* v Galeriji Vžigalica. Razstava v Mestni galeriji je bila rezultat sodelovanja s Künstlerhaus iz Dunaja. Slovenske in avstrijske umetnice so nagovorile za obe družbi pomembna vprašanja enakih možnosti in feminizma. Žal je bilo delo avstrijske umetnice Katharine Cibulke, Solange, platno, ki smo ga s feministično izjavo obesili na pročelje Palače Cukrarna, vandalizirano.

Program v Plečnikovi hiši je pomembno zaznamovala razstava o prijateljstvu med Finžgarjem in Plečnikom. Sodelavke Plečnikove hiše so prav tako aktivno sodelovale v procesu vpisa Plečnikove dediščine na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine.

Razstava Rogerja Balenna v Galeriji Jakopič je bila ena največjih fotografskih razstav v Sloveniji v preteklem letu, saj gre za avtorja svetovnega formata, ki je predstavil svoj celotni opus. Galerija Jakopič je obeležila tudi 30. obletnico slovenske osamosvojitve, in sicer z veliko razstavo o slovenski reportažni fotografiji.

V Mestnem muzeju Ljubljana sta bili v letu 2021 odprti dve pomembni razstavi *Ko ste v dvomu, pojdite v muzej* in *Rdeče in Črno*. Prva je bila namenjena osvetlitvi pomena zbirateljstva v sodobni umetnosti, kuriral jo je Tevž Logar. Z razstavo *Rdeče in Črno* so zaznamovali 200-letnico znamenitega ljubljanskega kongresa. Razstava je do potankosti razgrnila pomen in čas kongresa ter posledice njegovega vpliva na evropska geopolitična dogajanja v tistem času.

Izkopavanja in arheološki nadzor na številnih lokacijah v Ljubljani in okolici so potekala nemoteno, prav tako so uspešno preselili obdelavo arheološkega gradiva v letališki hangar v BTC, ki je zdaj v celoti namenjen arheologiji in delno tudi odprt za javnost.

V času epidemije so okrepili obdelavo muzejskega gradiva, proučevanje in digitalizacijo muzejskih zbirk. Konservacija in restavriranje predmetov je teklo nemoteno in še vedno predstavlja velike izzive za prihodnost. Redno delo inventarizacije predmetov je potekalo brez večjih zastojev.

Obisk je bil pogojen z omejitvenimi ukrepi in je bil zato ustrezno nižji glede na leto 2019, vendar višji od leta 2020. Kljub temu so reaktivirali šolske programe in delo ter vodstva z obiskovalci takoj, ko je bilo to mogoče. Velik izpad beležijo pri tujih obiskovalcih, saj se je v Ljubljani obisk turistov izrazilo zmanjšal, bil pa je precej boljši kot v letu 2020.

Mednarodni grafični likovni center (MGLC)

Mednarodni grafični likovni center (v nadaljnjem besedilu: MGLC) je osrednja slovenska institucija za področje grafične umetnosti od začetka 20. stoletja dalje. Glavni cilji strateškega načrta 2021-2025 so usklajeni z določili zakonodaje s področja varstva kulturne dediščine in Strategije razvoja kulture v MOL 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027.

V MGLC se vloga in poslanstvo muzeja prepletata z realnostjo produkcijskega in rezidenčnega centra. Kot muzej ima MGLC zelo jasno poudarjeno identiteto, ki temelji na dediščini grafičnega bienala in na bistvenih značilnostih grafične umetnosti. Na dejavnost MGLC neposredno vpliva

izvirna avtentičnost in integrirana mednarodnost, ki izhajata iz šestdesetletne tradicije institucionalnega sodelovanja.

Poleg grafike ima v zadnjem desetletju pomembno vlogo zbirka knjig umetnikov in zbirka knjižne efemere. MGLC pripravlja razstave s področja moderne in sodobne grafike ter razstave sodobne likovne produkcije domačih in tujih likovnih umetnikov, intenzivno se vključuje tudi v dogajanje v Tivolskem parku ter skrbi za razgiban poletni program.

V letu 2021 so uspešno in skoraj v celoti izpeljali zastavljen program, beležijo tudi povečan obisk na spletnih platformah ustanove. V preteklem letu je javni zavod izvedel 16 od predvidenih 18 razstavnih enot. Zaradi epidemije sta odpadli razstavi *Osvoboditev živali iz kletk* in *Naravna vera*, ki sta prestavljeni v leto 2022.

Zagotovo najpomembnejša prireditve leta 2021 je bil 34. grafični bienale z naslovom *Iskra Delta*, kjer so prikazali najbolj aktualne grafične pristope v kontekstu spletne umetnosti. Iskra Delta je bilo slovensko/jugoslovansko računalniško podjetje, ki bi lahko po mnenju mnogih postalo svetovna tehnološka sila, a je po letu 1989 ugasnilo. Zgodba o Iskri Delti je bila platforma za zamišljanje in izgradnjo mogočih alternativnih sedanosti. Bienale je bil v izhodišču zamišljen kot produkcijska, predstavitvena in teoretska platforma medžanrskih ustvarjalcev generacije milenijcev in zoomerjev, ki si utirajo svoje lastne poti v podtalju kibernetskega sveta. Tokratni bienale je vključeval dela 55 umetnikov in umetnic in produciral 37 novonastalih umetniških del. Pester in razgiban spremljevalni program 34. grafičnega bienala je obsegal 109 brezplačnih dogodkov, ki se jih je udeležilo 2.833 obiskovalcev v živo in 19.977 obiskovalcev na spletu. Otvoritveni dnevi bienala so potekali od 10. do 14. septembra, v okviru le-teh pa je bilo izvedenih 11 dogodkov.

Izjemno veliko pozornosti obiskovalcev, domače in tuje javnosti, je pritegnila razstava znanega francoskega umetnika Invanderja. Njegova dela so dobesedno zaznamovala Ljubljano, saj je ustvaril več umetniških intervencij v javnem prostoru po celotnem mestu. Zelo odmevna sta bila tudi projekt *Leon Zuodar-The Noodles* (grafike in animacija) enega vodilnih avtorjev t. i. Risarskega novega vala ter izbrana pregledna razstava *Srečanje. Dotik in odtis* Adriane Šimotove, ene najvidnejših predstavnic češke likovne umetnosti druge polovice 20. stoletja, ki se izraža skozi papir, tekstil, grafiko in raziskuje razmerja med dotikom in odtisom.

Skozi vso leto, ko je to bilo mogoče, so izvajali pedagoško andragoške dejavnosti in podpirali produkcijo grafik v okviru grafičnih ateljejev MGLC kot produkcijskega centra. Program MGLC je sledil zastavljenim ciljem vključevanja umetnosti in ustvarjalnosti v družbo, utrjevanja in povečevanja mednarodne prepoznavnosti ter nadgrajevanja svoje edinstvenosti, profesionalnosti ter produkcije.

MGLC je tudi v letu 2021 sledil svojemu poslanstvu in pospešeno delal na področju dediščine grafične umetnosti. Proučevali so vpliv fotografije na področje grafike v sedemdesetih letih, rezultat omenjenega proučevanja bodo prikazali na razstavi Foto/grafika, ki bo na sporedu marca 2022. Nadaljevali so tudi z raziskovanjem zgodovine Švicarije in njenim posredovanjem najširši publiki z izidom druge publikacije trilogije *Švicarija: Skupnost, umetnost in narava* z naslovom *Skrivno življenje ateljeja Stojana Batiča*.

Rezidenčni in ustvarjalni program Švicarije je tesno povezan z lokacijo in zgodovino stavbe, ki je v minulih desetletjih že opravljala funkcijo umetniškega, produkcijskega prostora. Danes ponovno omogoča prostor za ustvarjanje trinajstim domačim umetnikom (Anja Jerčič Jakob, Damijan Kracina, Silvan Omerzu, Tanja Pak, Silvester Plotajs Sicoe, Marija Mojca Pungerčar, Ana Sluga, Zora Stančič, Martina Štirn, Miha Štrukelj, Veljko Zejak, Lea Culetto in Adrijan Praznik) ter vpeljuje mednarodni rezidenčni program, čemur so namenjeni trije bivalni ateljeji, ki vsako leto gostijo več tujih ustvarjalcev in drugih strokovnjakov s področja umetnosti. Rezidenčni in javni program v središče postavljata interdisciplinarnost, nagovarjata širšo publiko, vpeljujeta izobraževalne vsebine ter razvijata potencial Švicarije kot prostora za ustvarjanje in preživljanje prostega časa.

V okviru rezidenčnega programa so v Švicariji krajši čas bivali umetniki in umetnice, ki so gostovali v Ljubljani. Program poteka v partnerstvu z javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami. Svoje gostujoče umetnike so gostili: Kino Šiška (Dobra vaga): Michaele Nagyidaiova, Društvo Igor Zabel: Susanne Altmann, Ljubljana – Unescovo mesto literature, Vala Thorsdottir in Pim Lammers, Goethe institut in Slovensko mladinsko gledališče: Harriet Rabe von Froreich. Prav tako je bila zagotovljena rezidenčna pomoč pri izvedbi projektov (razstave, festivali, performansi) za Street Art Festival Ljubljana. Poleg navedenega je bila realizirana projektna rezidenca The Perennial Biennial, projekt s podporo programa EU – Ustvarjalna Evropa, v katerem je MGLC partner: gostovala je Samira Ghoualmia.

V okviru grafičnega bienala so bila v Švicariji razstavljena 4 umetniška dela. Švicarija je bila tudi prireditveni prostor za odprtje festivala in diskurzivni program bienala.

Ljubljanski grad

Javni zavod Ljubljanski grad (v nadaljnjem besedilu: Ljubljanski grad) je tudi v drugem letu epidemije utrpel izrazit padec obiska in upad raznolikih prireditev, ki sicer domujejo na Ljubljanskem gradu. Ko je bilo to mogoče, so izvajali raznolike programe in projekte za vse generacije obiskovalcev. Grad je obdržal profil ene osrednjih slovenskih turističnih znamenitosti, ki domačim in tujim obiskovalcem ponuja vpogled v kulturno dediščino in ustvarjalnost.

Z javnim programom na glasbenem, likovno-galerijskem, uprizoritvenem, izobraževalnem programu, tradicionalnih dogodkih in muzejsko-razstavnem programu so nadaljevali v prilagojenem obsegu. Grajske vsebine niso bile dostopne med 9. in 22. januarjem, grad pa je bil v celoti zaprt med 1. in 11. aprilom, tirna vzpenjača ni obratovala 98 dni. V letu 2021 so zabeležili 460.355 obiskovalcev, kar je 32 % več kot leto v prvem epidemičnem letu 2020. Tirna vzpenjača je prepeljala 142.274 potnikov, kar je dobrih 45 % več kot leto prej. V strukturi obiskovalcev so tuji obiskovalci predstavljali 63 %, domači pa 37 %.

Na lokacijah Ljubljanskega gradu in Hostla Celica, ki ga upravlja Ljubljanski grad, je bilo izvedenih 215 dogodkov, od tega 9 hibridno, 31 izključno prek spleta, ostali pa v živo. V okviru slednjih velja izpostaviti festival *Godibodi* konec maja 2021, ki je bil eden prvih glasbenih dogodkov z navzočnostjo občinstva po sprostitvi ukrepov. Izvedli so tudi večino načrtovanega programa v okviru Jazz Cluba Ljubljanski grad (prek spleta ali v živo). V javnosti je odmevala osrednja poletna fotografska razstava Alana Gelatija v Stanovski dvorani in Palaciju. Kljub omejitvam so bile uspešno izvedene nekatere tradicionalne vsebine, kot so npr. *Film pod zvezdami*, ki ga Kinodvor pripravlja v sodelovanju z Ljubljanskim gradom. Uspešno so potekali

že 10. *Grajski dnevi*. Pred poletjem je bila razvita nova vsebina za družine: *Podgana Friderik in lov na zaporniško številko*, ki ponuja odkrivanje zanimivih grajskih vsebin na Grajskem griču.

Na področju investicij so s sredstvi MOL izvedli obnovo srednjeveškega mestnega obzidja, ki poteka ob trasi tirne vzpenjače. Z obnovo so pomembne ostaline sanirali in zaščitili pred nadaljnjim propadanjem ter jih tudi ustrezno osvetlili. Začeli in tudi dokončali so dela v Kazematah, prostoru, ki bo po obnovi, skupaj s pomožnimi prostori, omogočal nove kulturne programe in prirejanje javnih dogodkov.

Poleg pomembne vloge predstavljanja kulturne dediščine ima Ljubljanski grad kot aktualno stičišče vseh generacij nalogo, da s svojim programom spremlja meščane in meščanke pri njihovem vsakdanjem življenju. Zato je potrebno izpostaviti številne kakovostne avtorice, ki so bile vključene v posamezne projekte ter zavedanje potrebe po vsebinah, ki lahko pripomorejo k bolj kakovostnemu življenju v mestu in krepitvi družbenih vrednot. Med temi še posebej izstopajo razstave *Hedonisem 2021*, *Thing I miss*, *Živi seznam* umetnice Marije Prelog ter *Sobivanje človeka in narave v mestu* oblikovalk nakita Martine Obid Mlakar in Nataše Grandovec.

2. cilj: Okrepitev kakovosti in raznolikosti projektov v javnem prostoru in večji delež vizualne produkcije v MOL

Galerija DobraVaga

V letu 2021 so v galeriji DobraVaga, ki deluje v okviru Centra urbane kulture Kino Šiška, izpeljali 48 samostojnih in skupinskih projektov (razstave in razstavni spremljevalni program) s področja sodobne vizualne umetnosti, na katerih so se javnosti predstavili tako domači kot tuji avtorji mlajše in srednje generacije s sodobno likovno produkcijo v najrazličnejših medijih.

Čez leto so nadaljevali s cikli: *Umetnik/Umetnica na mesec*, cikel razstav ustvarjalcev mlajše generacije s spremljevalnim ciklom pogovorov z umetnikom ali umetnico (avtorice in avtorji: Lea Topolovec, Ana Likar, Janja Kosi, Urša Rahne, Anastazija Pirnat, Dorotea Škrabo, Blaž Rojs, Maša Knapič, Dora Kaštrun, Vita Eva Weisseisen in Tom Winkler) in *Zine Vitrine*, cikel zin razstav, predavanj in delavnic (avtorice in avtorji: Asiana Jurca Avci, Maruša Račič, Bor Kokelj, Sara Bezovšek, kolektiv Sreda v sredo, Agate Lielpetere, Niki Lapkovski, Tara Rubinić).

V sklopu programa *Zine Vitrine* so izpostavljali po njihovem izboru najzanimivejšo produkcijo (fan)zinov v Zine Vitrine čitalnici. V kuriranih sklopih so predstavili zine na teme: aktivistični zini, sosedje in zin kot zbirka. Nadaljevali so s spletnimi delavnicami in izpeljali sedmi mednarodni zine vitrine poziv. Na slednjega se je odzvalo 22 avtorjev. Tradicionalno so za noč čarovnic izpeljali *Hallowzeen* delavnico, ki jo je zasnovala umetnica Maja Poljanc.

S POP–UP programom, kratkotrajnimi prodajno–razstavnimi dogodki so razširili program Sveže ribe, zvrstile so se predstavitev mednarodnega projekta *Paper Tigers Books: Dan X* v maju, predstavitev publikacije *Triglav* umetnika Emila Kozoleta v novembru in praznična razstava kolektiva Podmladek v decembru.

Temo letošnje že pete obletnice galerije DobraVaga *Sosedje*, so črpali iz okolice in v skupinsko razstavo ter spremljevalne dogodke vključili izbor umetniških del, ki se dotikajo vprašanja: kaj pomeni biti sosed? Pri projektu je sodelovalo 31 umetnic in umetnikov. V okviru programa

obletnice je potekal tudi moderiran pogovor na temo Skupnostni – delovni prostori v Ljubljani. Rezidenčni program so tudi v letu 2021 nadaljevali z rezidencami Odprti atelje oz. Odprti atelje doma (umetnice: Dalea Kovačec, Ajda Kadunc, Ana Likar, Nina Goropečnik), s so-financiranjem fundacije Anna Lindh so izpeljali mednarodni rezidenčni projekt *Hydra PACE – Platform for Artistic Collaboration and Exchange*, v katerega so bili vključeni mednarodni umetniki in umetnice: Michaela Nagyidaiová, Abed Airahman Shabaneh, Nežka Zamar, Mohammed Al Hawayri, Jana Zatvarnická in Đejmi Hadrović.

3. cilj: Spodbujanje in krepitev umetniške prakse in kulturnih projektov participatornega značaja

V letu 2021 je pri tem cilju izstopalo delovanje Zavoda MASA, ki s svojim večletnim projektom *Made in China* preizprašuje meje participatornosti oziroma sodelovanja ljubiteljev umetnosti, ki s svojim udejstvovanjem nadgrajujejo ustvarjanje, ki ga avtorji ponudijo na ogled. Sicer je bilo zaradi epidemioloških razmer participatornih projektov manj, več jih je bilo na področju intermedijskih umetnosti, ki omogoča spletno participacijo.

4. cilj: Vzpostavljanje temeljev za razvoj umetnostnega trga in vzgoje občinstva

V letu 2021 so izvajalci Zavod Ravnikar Gallery Space, Društvo Photon in Zavod P.A.R.A.S.I.T.E. Museum sodelovali na več mednarodnih umetnostnih sejnih, kot so *Art Rotterdam*, *Vienna Contemporary* in *Art Basel*, vendar bi do opaznejšega razvoja umetnostnega trga lahko prišlo šele v sodelovanju z državo oziroma Ministrstvom za kulturo, saj bi ustrezna zakonodaja spodbudila tudi razvoj tega, trenutno zanemarjenega področja, ki bi moral vključevati strateški pristop s finančno podporo k promociji slovenskih umetnikov in umetnic v tujini kot tudi strateške usmeritve na področju gostovanjske politike (glasba in performativne umetnosti).

Galerijski prostori MOL

V okviru razstavnega programa v prostorih MOL smo v letu 2021 prispevali k ozaveščanju o ekoloških vsebinah z razstavami Matjaža Krivica *Breathe*; *RinF Recycle in Fashion* in *Živi zdravo. Potuj trajnostno ter 10 let sistema BicikeLJ* v okviru Evropskega tedna mobilnosti 2021. Podporo smo izkazali tudi družbeno angažiranim razstavnim projektom. Z razstavo *Zagovornikov načela enakosti* smo obeležili mednarodni dan boja proti rasni diskriminaciji in tedna solidarnosti z žrtvami rasne diskriminacije. Ob 10. obletnici projekta *Botrstvo v Sloveniji* v organizaciji ZPM Ljubljana Moste-Polje smo z razstavo *Prihodnosti, ki jih ne bi bilo* pripomogli h krepitvi solidarnosti in ozaveščanju družbenih problematik. Razstava *Mi smo kultura*, avtorja Jerneja Čamplja, je osvetlila temo vprašljivega socialnega položaja delavke in delavca v kulturi. Na pobudo organizacije ICORN, Mednarodne mreže mest za preganjane pisatelje, Slovenskega centra PEN in Mestne knjižnice Ljubljana smo v Galeriji Kresija izvedli razstaveni projekt *Nemogoče se je vrniti v nemogočo deželo*, s fotografijami Jošta Franka, ki osvetljuje tematiko kršenja pravice svobode govora in ozavešča o pomenu tovrstnih organizacij. Na razstavi so se predstavili vsi rezidenti programa ICORN, ki jih je Ljubljana gostila v zadnjih 10 letih (eni virtualno, drugi z obiskom).

5. cilj: Povečanje števila projektov, ki na prepričljiv način na področju vizualnih umetnosti poudarjajo posamezne avtorske opuse

Pri tem cilju izpostavljamo projekt Tanje Lažetić z naslovom *Steklo v očesu*. Projekt je bil javnosti na voljo kot odprti atelje, v okviru katerega pa so bili predstavljeni keramični objekti in video, ki prikazuje sam postopek izdelave. Izdana je bila knjiga 100 v koprodukciji Galerije Fotografija in založbe Didakta. Tretji del projekta, laserski tisk na keramiko, je bil izveden junija v sodelovanju z javnim zavodom Kreativno središče Center Rog, RogLab-om.

V okviru galerijske dejavnosti v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) so svoje avtorske opuse predstavili Ana Sluga, Oliver Pilić, Tanja Špenko, Špela Petrič, Matjaž Krivic, Ana Mrovlje, Mia Paller, Barbara Prinčič, Marija Mojca Pungerčar in Jernej Čampelj.

2.3. Glasbene umetnosti

1. cilj: Zagotoviti pogoje za kontinuirano izvajanje kakovostne glasbene produkcije in postprodukcije

V letu 2021 je potekalo drugo leto štiriletnega obdobja, znotraj katerega imajo izvajalci zagotovljena sredstva lokalne skupnosti, kar jim omogoča, da svoj program načrtujejo, sklepajo koprodukcijske in izvajalske pogodbe ter si zagotovijo boljše poslovne pogoje. Na področju glasbenih umetnosti je sklenjenih trinajst programskih pogodb in v letu 2021 je bila glavnina zastavljenega programa tudi izvedena. Gre za naslednje zavode in društva: Zavod Sploh, Ustanova Imago Sloveniae – Podoba Slovenije, Zavod Druga godba, Društvo KAPA, Kulturno društvo Glasbena matica Ljubljana, Društvo Glasbena mladina ljubljanska, Društvo za trobilno komorno glasbo – SIBRASS, Društvo slovenskih skladateljev, Društvo Channel Zero, Društvo za eno glasbo, Jazz club Gajo, Staroljubljanski zavod za kulturo in Glasbeno društvo Slowind.

Tudi leto 2021 je na področju glasbenih umetnosti močno zaznamovala epidemija in omejila ali celo onemogočila izvajanje glasbenega programa v zastavljeni obliki. Programski izvajalci so se večinoma prilagodili razmeram in preoblikovali program v spletne dogodke, dogodke na zunanjih površinah ali neposredne prenose koncertov na družbenih omrežjih, da so zastavljeni program lahko izvedli. Prav področje glasbenih umetnosti je zaradi svoje narave (večje zasedbe, občutljivi instrumenti, akustičnost prostorov...) epidemija najbolj prizadela. Program je bil večinoma izveden, občinstvo pa je bilo v mnogočem prikrajšano, saj so bile možnosti izvedbe koncertov močno okrnjene (vladni ukrepi so zahtevali radikalno zmanjšanje števila obiskovalcev, le ti so morali na koncertih sedeti in upoštevati medsebojno razdaljo...).

Programski dosežki javnih zavodov v letu 2021 na področju glasbenih umetnosti

Festival Ljubljana

Program javnega zavoda Festival Ljubljana kljub zelo oteženim razmeram zaradi protikovidnih ukrepov ohranja najvišjo kakovostno raven. Festival Ljubljana že vrsto let pripravlja glasbeni cikel *Mladi virtuoz*, s katerim širši javnosti predstavlja največje mlade glasbene talente, večinoma zmagovalce Državnega tekmovanja mladih glasbenikov in nagrajence mednarodnih tekmovanj. V letu 2021 bi moral potekati tudi četrti Zimski festival, ki sicer postaja odlična programska stalnica, vendar so ga morali zaradi epidemioloških razmer odpovedati.

Festival Ljubljana je tudi koproducent *Junija v Ljubljani*, ki pomembno širi dostopnost kakovostne kulturne produkcije v mestu. V letu 2021 se je kljub epidemiološkim ukrepom, ki so

otežili in omejili izvajanje in obiskovanje kulturnih prireditev, v dobrih dveh mesecih zvrstilo 91 prireditev, na katerih je nastopilo skoraj 4.000 umetnikov iz več kot 39 držav, raznovrsten program pa si je ogledalo približno 41.000 domačih in tujih obiskovalcev. Ljubljana Festival 2021 se je uradno začel 1. julija in končal 11. septembra. Na programu Ljubljana Festivala 2021 je bilo skupno 91 prireditev: med njimi 55 večernih prireditev, 18 koncertov v sklopu Ljubljana Festivala na Ljubljani, 6 koncertov v sklopu Mojstrskih tečajev. Poletje so zaznamovali nastopi svetovnih opernih zvezd Elīne Garanča, Plácida Domingo, Sonje Jončeve, Ane Netrebko in Jusifa Ejvazova, Jonasa Kaufmanna ter Joséja Cure. Med vrhunci sezone so tudi nastopi uglednih orkestrrov pod taktirko izjemnih dirigentov. Ljubljana Festival se je slavnostno začel z nastopom Orkestra Marijinega gledališča iz Sankt Peterburga in maestra Valerija Gergijeva, v septembru pa so sledili koncerti Kraljevega orkestra Concertgebouw z maestrom Danielom Hardingom, Filharmoničnega orkestra Baltskega morja z maestrom Kristjanom Järvijem in Simfoničnega orkestra radia ORF z Dunaja z maestrom Keremom Hasanom, s katerim je bila uspešno sklenjena festivalska sezona. Navdušili so izjemni pianistka Martha Argerich in pianista Arkadij Volodos ter Jefim Bronfman, poleg omenjenih pa tudi komorni koncerti, med katerimi velja izpostaviti Ensemble Dissonance, ki se je predstavil na kar dveh koncertnih večerih, in Moskovski komorni orkester Musica Viva. Že šesto leto je potekal Ljubljana Festival na Ljubljani, pod umetniškim vodstvom pozavnista Branimirja Slokarja so bili izvedeni Mojstrski tečaji, zvrstila se je XXIV. Mednarodna likovna kolonija. V spremljevalnem programu je bil 21. junija na Kongresnem trgu izveden tradicionalni koncert Poletna noč, v zadnjem tednu avgusta je potekala plesna delavnica *Predani korakom*.

Center urbane kulture Kino Šiška

Center urbane kulture Kino Šiška (v nadaljnjem besedilu: Kino Šiška) se je uveljavil kot vodilni organizator oziroma posrednik glasbenih dogodkov. Poleg glasbenih Kino Šiška organizira tudi dogodke z drugih področij umetnosti (uprizoritvene, intermedijske, vizualne) in dokazuje, da je javni zavod z živo produkcijo, ki presega meje in predstavlja živahno stičišče kulture in družbeno naravnanih dogodkov.

Leto 2021 je postreglo z globalnimi izrednimi razmerami in izzivi za vse izvajalce v kulturnem in kreativnem sektorju. Kino Šiška je sicer v skladu s poslanstvom in veljavno petletno strategijo (od 2021 do vključno 2025) zavezan k programski odprtosti, dostopnosti, javnosti in preglednosti delovanja ter občutljivosti do ustvarjalnosti predvsem mlajše generacije. Po dostopnih cenah nudi infrastrukturo različnim kulturnim izvajalcem, strateški načrt Kina Šiška temelji tudi na medinstitucionalnem mreženju (Jugovzhodna Evropa, Vzhodna Evropa, EU), pridobivanju sredstev na državni in evropski ravni in ustvarjanju novih organizacijskih in poslovnih modelov. Kino Šiška si je kot ključni dolgoročni cilj zadal postati organizator, promotor in producent slovenske glasbene scene in mladih kreativnih skupin z drugih področij ter poskrbeti za postprodukcijo dogodkov po celotni Evropi. Posebno pozornost namenja družbeni odgovornosti, razvoju občinstev, trajnostnemu razvoju, investicijam in vzdrževanju visokih tehnoloških in logističnih standardov.

Kino Šiška je v letu 2021 na področju glasbenih umetnosti, kljub oteženim razmeram zaradi protikoronskih ukrepov, izpeljal vrsto različnih projektov, med katerimi velja izpostaviti predvsem sedmo in prvo izredno poletno edicijo festivala MENT, ki se je zaradi ugodnejših vremenskih in epidemioloških pogojev začasno prestavila iz zimskega v pozno pomladni čas. Koncerti so se odvijali ob zapletenih ukrepih v živo, pred občinstvom, konferenca (o nekaterih

ključnih vprašanjih domače glasbene industrije) pa je potekala prek spleta. Med 30 nastopajočimi je bilo kar dve tretjini slovenskih glasbenikov, med katerimi so se nekateri premierno v živo predstavili domačim poslušalcem, tretjina pa iz Hrvaške, Češke, Avstrije, Italije in Poljske. Festival je bil vseh devet večerov razprodan, kljub vsem omejitvam ga je obiskalo skoraj 2000 ljudi. Na MENT konferenci je sodelovalo 80 slovenskih glasbenih profesionalcev, 58 v živo in 22 na specializiranih spletnih delavnicah. MENT 2021 je potekal med 3. in 11. junijem na petih lokacijah v Ljubljani: Kino Šiška, Mestni muzej, Švicarija, Osmo/za in galerija DobraVaga. MENT Ljubljana očitno kljub drugačni izvedbi ni izgubil moči in mednarodnega slovesa, odzivi na festival in na obe spletni seriji so bili odlični in dokaz o uspešni nadgradnji dosedanjega dela. Pomemben pečat sta pustili tudi obe novi lokaciji: Švicarija in Mestni muzej. Že peto leto zapored so na festivalu sodelovali tudi vizualni umetniki, ki so pod kuratorstvom ekipe galerije DobraVaga ustvarili 27 vizualnih del, inspiriranih z glasbo posameznih glasbenih umetnikov, ki so nastopili na festivalu.

Poletje v Šiški, cikel brezplačnih koncertov na dvorišču Kina Šiška, se je začelo 18. junija s koncertom Tetameta, projektom elektronske glasbe, do 15. septembra pa se je zvrstilo 25 koncertov domačih in tujih izvajalcev. Del koncertnega dogajanja je bil podprt s strani platforme *Liveurope*, ki povezuje in podpira evropske koncertne dvorane v njihovih prizadevanjih za promocijo uveljavljajočih se evropskih glasbenih ustvarjalcev in aktivno stimulira njihovo kroženje po evropskih odrih ter njihovo predstavitev pred novimi občinstvi.

Špil liga je izjemno zanimiv in uspešen projekt, ki ga že deveto leto (razpis je oblikovan na šolsko leto) pripravljajo v Kinu Šiška in je serija koncertnih nastopov srednješolskih glasbenih ustvarjalcev. *Špil liga* je žanrsko neomejena, prijavijo se lahko tako skupine (vsaj polovica članov skupine mora imeti status dijaka) kot posamezniki, ki lahko pripravijo dvajsetminutni nastop. Komisija izmed prijavljenih izbere izvajalce, ki nastopijo na t. i. ligaških večerih in tekmujejo med seboj. Sezona 2021/2022 še poteka, pretekla sezona 2020/2021 pa se je kljub pogostim prestativam koncertov zaradi bolezni in karanten zaključila z zmago skupine Masaž.

2. cilj: Urediti vadbene prostore za glasbenike, predvsem za sodobno avtorsko, klasično in jazz glasbo (t. i. Black Box – Šiška Hub)

V prostorih blizu Kina Šiška, na Trgu Prekomorskih brigad 1, nastaja novo umetniško središče t.i. Šiška Hub. V večnadstropni stavbi ima svoje pisarniške in produkcijske prostore več kot 40 kulturnih društev, zasebnih zavodov in ustvarjalcev s področja kulture, v pripravi pa so tudi produkcijski prostori, odprte galerije, studii, ateljeji in prireditveni prostor, ki bo namenjen tudi vadbi in preizkušanju glasbenih ustvarjalcev. V šestnadstropni hiši ima svoje pisarniške prostore tudi precej glasbenih ustvarjalcev in producentov, deluje pa tudi spletni Radio Terminal.

3. cilj: Vzpostavitev novega prostora glasbenega ustvarjanja in prezentacije

V kletnih prostorih novo odprte galerije Cukrarna je nastala nova srednje velika dvorana, v kateri se bodo lahko odvijali koncerti različnih glasbenih zvrsti in druge umetniške aktivnosti. Poleg kletne dvorane je za izvedbo manjših koncertov na voljo tudi kavarniški prostor v pritličju kavarne v Cukrarni. Glasbena hiša, ki bi združevala produkcijske in vadbene prostore, hkrati pa omogočala obiskovalcem dostopanje do virtualnih glasbenih vsebin oziroma poslušanje glasbe, je projekt, ki bi ga vsebinsko umeščali v različne prostore. Ljubljana ima nekaj zbirk instrumentov in glasbenih materialov, ki pa so bolj arhivsko-muzejske narave. Združitev stare in sodobne

glasbene ustvarjalnosti različnih glasbenih žanrov in možnost interaktivnega sodelovanja potencialnih obiskovalcev Hiše glasbe bi lahko Ljubljani doprinesla zanimivo stičišče, kjer bi se srečali ljubitelji, ustvarjalci in poustvarjalci glasbene umetnosti. Delno bomo ukrep uresničevali v večnamenski dvorani v prenovljeni Palači Cukrarna in v nastajajočem Šiška Hubu, v prihodnosti pa bi tovrstna vsebina lahko našla svoj prostor v prenovljenih Križankah ali v kakšnih drugih, glasbi namenjenih prostorih.

2.4. Intermedijske umetnosti

Področje intermedijskih umetnosti zajema programe in projekte, ki se opisujejo predvsem kot spletna umetnost, virtualna, povečana in razširjena resničnost, intermedijski performans, interaktivna instalacija, robotska umetnost, kibernetska umetnost, digitalno arhiviranje, umetna inteligenca, internet stvari, bio umetnost, raziskovalna medijska umetnost oziroma različni prepleti naštetega. Gre za projekte, ki na umetniški način uporabljajo in predstavljajo procese, produkte ter vplive tehnologij, znanosti in z njimi povezanih praks, pri čemer sodobne tehnologije uporabljajo na reflektiven, kritičen, ustvarjalen in raziskovalen način.

Na področju intermedijskih umetnosti ni ustanovljenih javnih zavodov, so pa bili nekateri odmevni projekti izvedeni v okviru javnega zavoda MGML v sklopu šeste edicije festivala *Indigo* z naslovom *Masovna hipnoza*. S festivalom so sprožili kar nekaj vprašanj, ki bremenijo naš vsakdan, ter detektirali vzročne povezave, ki so privedle v to stanje. Na novi lokaciji festivala, v Galeriji Cukrarna, so usmerili pogled na probleme, ki smo jim priča, saj je čas epidemije pretresel svet in ga dodobra spremenil.

V Galeriji Vžigalica, ki prav tako deluje v okviru MGML, je leto 2021 zaznamovalo že tradicionalno sodelovanje s festivalom *Svetlobna gverila*, poleg tega je izstopala pregledna razstava umetniških projektov v javnem prostoru multimedijskega in uličnega umetnika mlajše generacije Name. Umetnik Name se na družbenopolitične spremembe odziva tako, da javnosti pušča sporočila skozi prepoznavne ulične akcije. Septembra so gostili pomembnega japonskega umetnika Yoshinorija Niwana, ki je za Galerijo Vžigalica pripravil pregledno razstavo svojih video del in jo nadgradil z instalacijo, ki je bila pripravljena prav za lokacijo Galerije Vžigalica. Leto so zaključili s peto v ciklusu razstav Ljubljana se klanja Sloveniji, ki povezujejo Ljubljano z aktualnimi regionalnimi umetniškimi iniciativami in skupinami. Tokrat so k sodelovanju povabili izolski umetniški kolektiv Stran 22.

V letu 2021 so bili v okviru programskega sofinanciranja na področju intermedijskih umetnosti sofinancirani programi štirih izvajalcev. Dva programska izvajalca, Društvo Ljudmila in Zavod Projekt Atol, sta svoje delovanje še naprej izvajala v prostorih Osmoza na Slovenski cesti 54, ki so v lasti MOL in v brezplačni uporabi za nevladne organizacije. Prostore delijo še z Zavodom Delak. Prostor je na voljo tudi za druge projekte nevladnih organizacij s področja intermedijskih umetnosti. Deljenje delovnih prostorov za kulturne organizacije je ena od dobrih praks, ki smo jih uvedli v okviru zagotavljanja pogojev dela za nevladne organizacije.

Programski izvajalec Cirkulacija 2 je tudi lani uspešno nadaljeval s programom, ki temelji na povezovanju znanosti in umetnosti, pri tem jim je bila v veliko spodbudo dodelitev začasnega razstavnega prostora v podhodu Ajdovščina, ki je zaživel z eksperimentalnimi projekti, ki so predstavljali tehnološko plat umetniških projektov. Zavod Cona je v letu 2021 nadaljeval z uveljavljenim delovanjem radioCona. Zaradi zaprtja Galerije Steklenik od novembra 2020 dalje,

dogodke izvajajo v parku Tivoli v obliki FM sprehodov na zakupljeni frekvenci 88.8 MHz in na sistemu silent disco in na izbranih drugih lokacijah. Izvedli so večplastno delo Braneta Zormana *Duh dreves* kot tudi mednarodno sodelovanje z naslovom *Sound Walk September Ljubljana*. Prav tako so sodelovali v Layerjevi hiši v Kranju, ter na območju Cerkniskega jezera in na spletu.

1. cilj: Povečati število projektov/programov, ki se pri umetniški obravnavi aktualnih znanstvenih in tehnoloških procesov, produktov ter z njimi povezanih praks lotevajo družbeno in okoljsko relevantnih tem z vključevanjem marginaliziranih družbenih skupin in okoljskih tematik, ki so zaradi hitrega tehnološkega razvoja najbolj ogrožene

Pričujoči cilj je bil realiziran predvsem v okviru projektov, izbranih na »Javnem razpisu za izbor kulturnih projektov, ki jih je v letu 2021 sofinancirala MOL«. Pri tem je izstopal projekt v izvedbi KUD Obrat z naslovom *Humus, UI in lepota propada*, v okviru katerega so v prostorih Cirkulacije 2 v Podhodu Ajdovščina izhajali iz vrtnega poskusa o načinih obdelovanja prsti, ki humus in s tem prst bogatijo in ne izčrpavajo. Poskus je Stefan Doepner izvajal od marca do septembra 2021 na skupnostnem vrtu Onkraj gradbišča. Pri obdelovanju posnetkov prsti je bila deloma uporabljena tudi umetna inteligenca za prepoznavo živali, rastlin in vzorcev oziroma struktur v prsti.

2. cilj: Povečati širšo zastopanost manj uveljavljenih ali še neuveljavljenih umetnic in umetnikov ter drugih deležnikov (npr. raziskovalcev ali poklicnih sodelavcev drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih ter s tem spodbujati raznolikost področja intermedijskih umetnosti

Vsi programski izvajalci na področju intermedijskih umetnosti so v okviru svojih programov posebej podpirali mlajše ustvarjalce in jim tako omogočali produkcijo svojih del, saj so produkcijski stroški kot del samostojnih projektov pogosto preveliki in jih je lažje kriti v okviru sodelovanj večjih producentov. Med projektnimi izvajalci pri tem izstopa Zavod Sektor, ki preko svojega delovanja ponuja možnost produkcije del mlajših in neuveljavljenih izvajalcev.

2.5. Knjiga in knjižnična dejavnost

2.5.1 Knjiga in bralna kultura

1. cilj: Dvig zanimanja za knjigo in branje pri vseh ciljnih skupinah ter povečanje prisotnosti knjige v mestu

V času, ko je kulturno življenje pomembno zaznamovala epidemija, so se na področju knjige izvajali številni programi spodbujanja branja in kupovanja knjig. Pomemben del knjižnega dogajanja v mestu je nedvomno Vodnikova domačija v Šiški, ki je program prilagajala razmeram in izvedla vse načrtovane aktivnosti (preko 70 dogodkov za odrasle, 41 dogodkov za otroke in Otroški knjižni sejem, vodstva po Literarni dediščini Valentina Vodnika, 11 bralnih otokov Knjižnice pod krošnjami v Ljubljani). V okviru pisarne Unescovega mesta literature, ki deluje na Vodnikovi domačiji so aprila uspešno izvedli knjižni sejem *Sejem s kavča*, skupna spletna knjigarna, v kateri je več kot 50 slovenskih založnikov po ugodnih sejemskih cenah ponudilo več kot 500 skrbno izbranih knjig. Ob 8. marcu so skupaj s številnimi založniki pripravili izbor knjig domačih in tujih avtoric, ki so jih lahko bralci in bralke naročili na dom prek dostavne službe Wolt med 3. marcem in 10. aprilom. Junija, takoj po sprostitvi ukrepov, so na vrtu Društva

slovenskih pisateljev izpeljali prvi knjižni sejem *Sejem na zraku*, kjer je 50 založnikov in založnic v živo tri dni ponujalo najboljše in najbolj sveže knjižne izdaje, Društvo slovenskih pisateljev pa je v okviru *Dnevo slovenske knjige* pripravilo pester program. Zaradi velikega uspeha so *Sejem na zraku* priredili tudi septembra. Ob koncu poletja so v sodelovanju s Slovensko kinoteko ponovno izvedli *Poletje na platnu in med platnicami*, festival prepleta knjig in filmov.

Zavod Beletrina je v okviru festivala Literature sveta Fabula s festivalskim fokusom *Prihodnost = Privilegij?* preizpraševal prostor in čas, v katerem smo se znašli. Vprašanju posameznikove (de)privilegirane pozicije v svetu in prihodnosti (naše) skupnosti so se pridružili osrednji gostje festivala Vladimir Sorokin, Deborah Levy, Claudia Durastanti, Džoha Alharti, Marek Šindelka in Enis Maci. Fabula je literaturo razširila tudi v javni prostor: v sodelovanju s prostoRožem in pisarno Ljubljane, Unescovega mesta literature, so pripravili zvočno instalacijo *Tukaj poslušamo literaturo / Glasovi Fabule*, ki odmev pisane besede na vrtu Društva slovenskih pisateljev prinaša tudi po koncu festivala. V sklopu programa Mlada fabula so pozornost namenili tudi najmlajšim bralcem z delavnico Mlada Fabula: *Nihče čez črto* o slikanici *Čez črto*, ki je potekala na Vodnikovi domačiji v okviru *Spletnih Nedelc*.

MOL sofinancira tudi program Društva slovenskih pisateljev (v nadaljnjem besedilu: DSP), ki je v letu 2021 uspešno izvedlo 36. Mednarodni literarni festival Vilenica, ki je v fokus postavil vprašanje strahu in poguma. Na 13 virtualnih dogodkih in 10 dogodkih v živo je nastopilo 14 avtorjev in predstavilo najboljšo literaturo z območja srednje Evrope in širše, skupaj iz 10 držav. S produkcijo videoportretnih filmov in branjem letošnjih avtorjev in avtoric so med seboj spletli raznolike literarne glasove.

DSP podeljuje tudi nagrado za mladinsko književnost Desetnica, ki jo je prejel Damijan Šinigoj.

Ob kulturnem prazniku so v DSP povezali več akterjev različnih generacij. Mimoidoči in obiskovalci okoliških ustanov *Kulturne soseske* so lahko pod okni ujeli zven avtorske poezije literatk in literatov ter pesmi Prešerna. Nastopajoči so svoja dela brali v živo s terase DSP z živim prenosom na spletu. Obiskovalci kavarnice v paviljonu na vrtu so na ta dan prejeli tudi sporočila z izbranimi Prešernovimi verzi, kavarna pa je ponujala posebno ponudbo. Potekala je tudi spletna akcija *Samoslik s poetom*. V začasni ulični galeriji na ograji vile DSP si je bilo moč ogledati tudi likovne upodobitve Prešerna, ki so jih ustvarjali otroci iz Vrtca dr. France Prešeren.

Vsako drugo nedeljo v mesecu nagrajenka MOL za širjenje bralne kulture in ambasadorica akcije Gospodarske zbornice Slovenije *Slovenija bere*, Manca Košir, v Ljubljani - Unescovemu mestu literature, približuje knjige v pogovorih z radoživimi, ustvarjalnimi knjigoljubci. Zaradi epidemije so se bralni večeri preselili na splet, kjer si jih v neposrednem prenosu ogleda preko 100 ljudi.

V okviru Javnega razpisa za izbor kulturnih projektov smo podprli 9 projektov, ki so na različne načine spodbujali branje. Vsi projekti so bili izvedeni in cilji doseženi. Prav tako smo uspešno izpeljali projekt *Ljubljana bere*, v okviru katerega so triletniki na sistematskem pregledu pri pediatru prejeli vrhunsko knjigo *Sadje z naše ladje* avtorice Anje Štefan in ilustratorke Jelke Reichman, prvošolci so na prvi šolski dan prejeli knjigo *Obisk* avtorice Gaje Kos in ilustratorke Ane Zavadlav, četrtošolci pa knjigo *Kokodajsa v mestu* avtorice Maše Ogrizek in ilustratorja Mihe Hančiča. V sodelovanju z Vodnikovo domačijo in Mladinsko knjigo založbo d.d. smo za knjigo *Obisk* pripravili tudi predstavitveni film in pedagoško gradivo, enako je za knjigo *Kokodajsa v mestu* pripravila založba MIŠ d.o.o.

Ljubljana je od leta 2017 nosilka naziva Branju prijazna občina. Naziv za obdobje treh let z možnostjo podaljšanja podeljuje Skupnost občin Slovenije in Združenje splošnih knjižnic.

2. cilj: Dvigniti prepoznavnost Ljubljane kot Unescovega mesta literature

Pisarno Ljubljane – mesta literature upravlja zavod Divja misel, ki je na Vodnikovi domačiji vzpostavil pisarno mesta literature. Temeljni cilji delovanja pisarne so povezovanje in krepitev sodelovanja med akterji na literarnem področju v mestu, ozaveščanje in obveščanje javnosti o aktivnostih mesta literature ter aktivno sodelovanje v mreži mest literature, povezovanje in sodelovanje pri projektih, na festivalih in vzpostavitve pozitivnih praks mednarodnih izmenjav, da bi pisarna postala središče ključnih podatkov o Ljubljani kot mestu literature.

Mreža Unescovih mest literature, ki se zavezujejo k spodbujanju trajnostnega razvoja literature in bralne kulture, se je v letu 2021 z 39 povečalo na 42. Mreži so se pridružila Džakarta (Indonezija), Vilna (Litva) in Göteborg (Švedska).

V okviru pisarne Unescovega mesta literature so bili izvedeni uspešni spletni in knjižni sejmi v živo, pri čemer je posebej pomembno povezovanje in promocija vseh členov knjižne verige.

V želji po povezovanju literarnega in filmskega ustvarjanja so v sodelovanju s Slovensko Kinoteko razpisali natečaj za zgodbe, ki bi lahko postale film. Nagrajence so razglasili na Festivalu slovenskega filma v Portorožu.

Pomembno referenčno mesto za knjigo v Ljubljani ostaja spletna stran *mestoliterature.si*, kjer so na sistematičen način predstavljena pomembnejša literarna prizorišča in organizacije, obsežen seznam knjižnic, knjigarn, založb in drugih z literaturo povezanih prostorov, kar vse skupaj tvori literarni zemljevid mesta. Na spletni strani je tudi pregled literarnih prireditev v mestu, ki so na ta način prvič zbrani na enem mestu.

Pisarna mesta literature vodi tudi program literarnih rezidenc v Švicariji, s katerim spodbujamo sodelovanje in povezovanje z avtorji iz drugih mest literature ter na ta način nudimo odprt prostor za ustvarjanje in vključevanje v lokalno literarno krajino. Po premoru zaradi epidemije sta v letu 2021 v Ljubljani gostovala nizozemski pisatelj, prevajalec in literarni kritik Pim Lammers in islandska pisateljica, scenaristka in igralka Vala Thorsdottir.

2.5.2 Knjižnična dejavnost

1. cilj: Krepitev dostopnosti knjižničnih storitev za prebivalce in prebivalke ter obiskovalce in obiskovalke MOL.

Mestna knjižnica Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MKL) je morala zaradi ukrepov za omejitev širjenja virusa v letu 2020 zapreti vrata vseh enot za nezanemarljiv del leta, zaradi česar so v manjši meri padli tudi številčni kazalci. Tudi v letu 2021 so delovanje knjižnice zaznamovale spremenjene razmere. Vendar je v primerjavi z enakim obdobjem lani zaznati bistveno zmanjšanje padca števila obiskovalcev (3,73 % v primerjavi z 28 % v predhodnem obdobju), še bolj spodbudna je rast števila novih članov, kjer beležijo rast predvsem pri vpisih v prostorih knjižnice, kar nakazuje trend vračanja uporabnikov v fizične prostore knjižnice. Kljub nekoliko manjšemu vpisu uporabnikov v virtualnem okolju pa še vedno beležijo visok porast tovrstnih vpisov (1.291) v primerjavi z letom 2019 (375), ko še niso delovali v spremenjenih razmerah (v

letu 2020 je bilo 1.925 novo vpisanih v virtualnem okolju). Skupna izposoja knjižničnega gradiva je bila primerljiva z letom 2020, krepila se je predvsem v digitalni obliki.

S storitvami za lažji in varen način prevzema in vračanja knjižničnega gradiva omogoča MKL svojim uporabnikom dostopnost fizične knjižnične zbirke tudi v času delovanja v spremenjenih razmerah. Tako kot v letu 2020, so v prvih mesecih 2021 omogočali brezstični prevzem in vračilo gradiva. Med uporabniki je bila zelo dobro sprejeta možnost vračila gradiva v katerikoli od enot – na ta način je zaokrožilo 71.794 kosov gradiva (2020: 55.023 enot). Zaživela je tudi možnost naročila gradiva iz druge knjižnice, ki so jo uvedli v letu 2021, zabeležili so 1.113 tovrstnih izposoj. Storitve se bo nadgrajevala v 2022. Poleti 2021 so vzpostavili prvi 24/7 knjigomat za vračanje gradiva (vračalnik) v vetrolovu Knjižnice Polje, ki s člansko izkaznico ali kodo na knjigi omogoča vračilo tudi v času zaprtosti knjižnice. Samostojni prevzem gradiva 24/7 so lani prvič omogočili tudi z 12-imi paketniki v vetrolovu stavbe Knjižnice Bežigrad. Sicer poletna bralna akcija *Maček v žaklju*, paketna izposoja skritih knjig, je kot leto poprej zaradi enostavnosti osebnega prevzema trajala nekoliko dlje, tokrat od maja do avgusta. Izposodili so 20.405 paketov in 88.331 knjig (2020: 22.458 paketov, 87.411 knjig). Novo storitev samostojnega prevzema naročenega in rezerviranega gradiva so uvedli v vseh knjižnicah, kjer so nameščeni knjigomati za naknadno samostojno izposajo in poskrbeli za oznake ter promocijo. Storitve *Knjiga na dom*, dostava in odvoz gradiva na dom so nudili starejšim, bolnim in invalidnim uporabnikom: redno so obiskovali dvanajst članov, opravili 59 obiskov ter izposodili 393 enot gradiva.

V aprilu so objavili tudi novo spletno stran MKL, ki prinaša številne novosti in prilagoditve. Posebej so poudarili ponudbo in storitve na daljavo (od doma).

2. cilj: Digitalizacija storitev in večja ponudba e-vsebin.

Čas delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah so v MKL tudi v letu 2021 izrabili za izvedbo inventure gradiva in opremo gradiva z RFID v knjižnicah, kjer to še ni bilo opravljeno: oba procesa so istočasno izvedli v sedmih knjižnicah (Knjižnica dr. France Škerl in Knjižnica Jarše, Knjižnica Nove Poljane, Knjižnica Poljane, Knjižnica Škofljica, Knjižnica Dobrova in Knjižnica Gameljne). Hkrati so uvedli tudi knjigomate v Knjižnici Savsko naselje, Knjižnici Zadvor, Knjižnici Prežihov Voranc in Knjižnici Polje. V slednji so vzpostavili tudi prvi vračalnik v mreži MKL in tako omogočili 24-urni dostop do vračanja gradiva. Omogočali so izboljšano dostopnost knjižničnih storitev za vse prebivalce (oddaljeni vpis v knjižnico, izposoja e-knjig in zvočnih knjig, izvedba spletnih dogodkov in izobraževanj, uporaba gradiva z RFID v mreži knjižnic in delovanje knjigomatov za samostojno izposajo, nadgradnja in širitev e-obveščanja, promocija storitev preko spletnega iskalnika Google).

Uporabnikom knjižnice so nudili dostop do platforme Audibook za izposajo zvočnih knjig v slovenskem jeziku, ter razširjen izbor naslovov elektronskih knjig preko platforme Biblos. V ta namen so zakupili 4.250 licenc, izbranih po kriterijih nabavne politike MKL. Uporabnikom je tako na razpolago 3.900 naslovov leposlovja in deloma strokovnega gradiva v on-line obliki za odrasle in mladino v slovenščini. Uporaba elektronskih knjig in izposoja e-vsebin na različnih platformah (PressReader, Kanopy, Kamra, dLib) se je zaradi delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah povečala tudi v letu 2021 in sicer za 20 %, pri tem pa je potrebno upoštevati, da so v MKL že v letu 2020 beležili skupno povečanje v obsegu 184 % glede na leto pred tem. V decembru 2021 so uporabnikom ponudili dostop do nove platforme za pretočne vsebine - Baze

slovenskih filmov (BSF), ki omogoča ogled slovenskih filmov in dokumentarcev, na izbiro je bilo 287 naslovov, odziv v mesecu dni omogočanja dostopa do vsebin je bil pozitiven (160 izposoj).

Pripravljena so bila strokovna izhodišča za delovanje storitev knjižnice v virtualnem okolju in ponudbo digitalnih vsebin, ter pripravljene usmeritve za prihodnost na področjih skrbi za e-podatkovne in avdio-video vsebine, skrbi za digitalne vsebine in digitalne storitve. Rezultati strateškega načrtovanja delovanja knjižnice v digitalnem okolju so vidni pri kazalniku uspešnosti, vezanem na število dostopov do naročenih elektronskih virov.

Zaradi delovanja knjižnice v spremenjenih razmerah so pričeli usklajeno pripravljati in izvajati prireditvene in izobraževalne dejavnosti v virtualnem okolju (pretočne vsebine, v živo dostopne preko družbenih profilov Facebook in YouTube MKL in njihova kasnejša dostopnost v spletnem arhivu vsebin MKL), zasnovali so nove oblike promocije nekaterih projektov (predstavitve kakovostnih otroških in mladinskih knjig s pomočjo video prispevkov – *Berimo zlate hruške*).

Oblikovali so novo aplikacijo za spremljanje prireditev in izobraževanj MKL, kar bo prineslo racionalizacijo delovnih procesov (postopek zbiranja, obdelava in izpis podatkov za različna poročila, načrtovanje, objava v napovedniku dogodkov in na spletni strani) in tehnične izboljšave (oddaljen dostop, sledljivost, dodeljevanje pravic). Z uporabo bodo pričeli v letu 2022.

Tudi v letu 2021 so izvedli projekt digitalizacije starejšega domoznanskega gradiva za objavo na portalu Digitalne knjižnice Slovenije, vsebine so v obliki posebnih zbirk objavljene tudi na domoznanskem portalu Kamra in domoznanski podstrani MKL. Na nacionalni ravni so sodelovali pri aktivnostih za vzpostavitev pogojev za trajno ohranjanje elektronskega domoznanskega gradiva (digitalnih in digitaliziranih virov), ki so v lasti ali jih kreirajo slovenske splošne knjižnice, ter postopkih za prilagoditev (lokaliziranje) vsebin, ki jih objavljajo knjižnice na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

3. cilj: Razvoj knjižnične mreže za boljši dostop do storitev knjižnice za vse prebivalce in prebivalke

MKL je pri pripravi skupnih izhodišč za vzpostavitev Knjižnice Rog kot nosilka vizualnega opismenjevanja v okviru Centra Rog, ki bo zaživel v letu 2023, sodelovala z javnim zavodom Kreativno središče Center Rog. Jeseni 2021 so pripravili prijavo na neposredni poziv Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa bibliobusa. Financiranje bibliobusa omogočata MOL in Ministrstvo za kulturo. Sofinanciranje za nakup novega vozila s strani ministrstva je predvideno v letu 2022, pričetek delovanja *Potujoče knjižnice* z novim vozilom pa v letu 2023. V mreži MKL z okrog 18.800 m² prostorov se redno izvaja prenova prostorov za boljšo uporabniško izkušnjo in dostop do storitev ter uvaja napredne informacijsko-komunikacijske tehnologije za samostojno uporabo knjižnice (18 knjigomatov, vračalnik gradiva, paketniki). V mreži MKL se na novi lokaciji vzpostavljata Knjižnica Jurij Vega iz Občine Dol pri Ljubljani in Knjižnica Škofljica iz Občine Škofljica, ki bosta svoja vrata odprli v letu 2022.

2.6. Film

1. cilj: Zagotoviti dostopnost do kakovostne filmske produkcije in filmske vzgoje za vse ciljne skupine prebivalstva v mestnem središču

Kot leto 2020, je tudi leto 2021 zaznamovala epidemija, ki je pomembno vplivala tudi na razvoj filmske kulture v mestu. V Javnem zavodu Kinodvor (v nadaljnjem besedilu: Kinodvor) so se na delovanje v omejenem obsegu (precejšen del leta so bile kinodvorane zaprte) dobro pripravili in se sproti ažurno prilagajali vsem spremembam. Njihova prizadevanja so bila uspešna, še posebej kar zadeva sodelovanje z vzgojno izobraževalnimi ustanovami in mladimi občinstvi (uspešen projekt *Kinoigrišče*, ki so ga zasnovali v letu 2020).

V letu 2021 so imeli 57.921 obiskovalcev (43.248 v kinu in 14.673 spletnih ogledov – večinoma gre za šolske ogleda) na 1.190 projekcijah (1.020 v kinu in 170 na spletu).

Kljub omejenemu delovanju so v preteklem letu zabeležili kar nekaj izstopajočih dogodkov, od katerih je zagotovo eden pomembnejših spletni regionalni seminar filmske vzgoje *Koraki k razvoju* filmske vzgoje, ki so ga pripravili s Slovenskim filmskim centrom in je bil del projekta Evropske unije *Film Education: from Framework to Impact*, ki ga vodi Britanski filmski inštitut s partnerji (Danski filmski inštitut, Vision Kino in Francoska kinoteka).

Tudi *Film pod zvezdami* (ponovno uspešno izveden skupaj z Ljubljanskim gradom), ki je potekal v času, ko se je dnevno spreminjalo pravila preverjanja PCT pogojev, je presegel pričakovanja, saj so obiskovalci vztrajno prihajali na filmske projekcije.

Uspešno so izvedli tudi vse filmske festivale in ohranili pogovore s filmskimi ustvarjalci, čeprav večinoma preko spleta.

Tudi v času epidemije so v zavodu ohranili sodelovanja z drugimi ustanovami, najpomembnejše pa je dejstvo, da tudi v času omejitev Kinodvor obiskujejo gledalci vseh starostnih skupin, ki izražajo zadovoljstvo, da lahko obiskujejo kino.

2. cilj: Utrjevati podobo Ljubljane, filmu prijaznega mesta

Kinodvor je v sodelovanju z Oddelkom za kulturo izdal brošuro Ljubljana – filmsko mesto. Namen je predstavitev Ljubljane tujim producentom in oglaševalcem. V brošuri slikovno in podatkovno gradivo dopolnjujejo kontakti vseh institucij in drugih organizacij, ki se ukvarjajo s filmom. Na začetku so v brošuri na kratko podane splošne informacije o slovenski zgodovini, pokrajinah, filmski produkciji in kulturi ter možnostih prenočevanja v slovenski prestolnici. Večji del knjižice zavzemajo barvne fotografije znanih in manj znanih ljubljanskih lokacij, zaključijo pa se z uporabnimi podatki, na primer o praznikih, vremenu, prometnih povezavah, napetosti električnega omrežja itn. Oddelek za kulturo daje tudi vse informacije v zvezi s podatki, ki so v brošuri, in je prevzel tudi koordinacijsko vlogo z drugimi oddelki Mestne uprave MOL pri izdaji dovoljenj za snemanje in s tem olajšal pridobivanje dovoljenj vsem, ki želijo posneti film na območju MOL. Iskanje ustreznih rešitev za lažje pridobivanje dovoljenj za filmska snemanja na javnih površinah MOL terja več sredstev, kot pa je trenutno zagotovljenih v okviru proračuna MOL. MOL zastavljeni cilj uresničuje tudi s pomočjo pri iskanju in zagotavljanju začasnih prostorov, ki so potrebni pri snemanju.

Ukrepa oživitve Filmske točke in podpore kratkim ter dokumentarnim ciljem v letu 2021 še nista bila realizirana, zato se priprava prenaša v prihodnja leta.

2.7. Mediji

Cilj: Spodbuditi nove pristope h kritičnemu vpogledu na področju kulture

V letu 2021 smo nadaljevali sodelovanje z Uredništvom otroških in mladinskih oddaj RTV Slovenija, kjer ob liku bobra Bora promoviramo kakovostne kulturne prireditve in literaturo za otroke, posebej aktivno pa sodelovanje v oddajah *Kriškraš* in *Infodrom* poteka v času festivala kulturno umetnostne vzgoje *Bobri*. Uspešno sodelovanje smo nadgradili tudi v okviru projekta *Čebelice*, kjer so slovenske igralka in igralci bobru Boru pred večernim TV Dnevnikom prebirali pravljice slovenskih avtorjev.

Glasilo Ljubljana je pomemben vir obveščanja meščank in meščanov o kulturnem dogajanju v mestu, zato uspešno nadaljujemo in nadgrajujemo sodelovanje in skrbimo, da je v vsaki številki glasila Ljubljane v veliki meri zastopana kultura in umetnost ter ustvarjalci in ustvarjalke iz MOL.

2.8. Podporni kulturni programi

Cilj: Krepitev podpornih kulturnih programov kot razpisnega področja v okviru štiriletnega programskega razpisa

V programskem obdobju 2020-2023 smo število podprtih organizacij nevladnih organizacij povečali v primerjavi s programskim obdobjem 2016-2019. Sofinanciramo jih sedem, in sicer: Zavod SCCA – Ljubljana, SIGIC – Slovenski glasbenoinformacijski center, društvo, Zavod Radio Študent, Društvo Galerija Boks, društvo študentov za kulturno umetniško dejavnost, kulturno umetniško društvo Trivia, Z.O.P. – Zavod za oblikovanje prostora in MOTOVILA, Center za spodbujanje sodelovanja v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.

Zavod SCCA – Ljubljana se je odlično prilagodil epidemiološki situaciji in je na spletnih straneh nudil spletni arhiv video umetnosti, gradivo šole *Svet umetnosti* in druge informacije. Že vrsto let izstopa zlasti po tem, da sistematično in kontinuirano zapolnjuje vrzel predvsem na dveh področjih, šola *Svet umetnosti*, ki izobražuje na področju kuratorskih praks ter *Postaja DIVA*, ki zbira umetniško video gradivo.

Društvo SIGIC – Slovenski glasbenoinformacijski center je skrbelo za povezovanje in promocijo glasbenikov, zlasti prek spletnega portala sigic.si in spletne glasbene revije *Odzven*. Sodelovali so tudi pri organizaciji festivala *MENT* Ljubljana, kakor tudi pri organizaciji glasbenih dogodkov v okviru Praznika glasbe (21. 6. 2021).

V okviru programa Zavoda Radio Študent velja, poleg radijske kulturne ponudbe, izpostaviti posebne oddaje, ki so bile posvečene kulturi – t. i. *Kulturno-umetniška omizja*. Med spletnimi vsebinami so izstopale kulturne vsebine v okviru platforme *RADAR*, ki je sicer namenjena širši promociji in soustvarjanju umetniških dogodkov v polju intermedijskih in uprizoritvenih umetnosti.

Galerija Boks, društvo študentov za kulturno umetniško dejavnost, je tudi v letu 2021 spodbujala razvoj kritičnega diskurza o sodobni vizualni umetnosti z izdajo dveh novih številk revije *ŠUM*, ki sta dostopni tudi na spletu.

Program, ki ga izvaja kulturno umetniško društvo Trivia, se nanaša predvsem na podporo samozaposlenim v kulturi v obliki informiranja, izobraževanja in svetovanja. Izdajali so mesečno

e-publikacijo *Novičnik* za samozaposlene v kulturi ter izvedli več tematskih delavnic in osebnih svetovanj.

Programska dejavnost Z.O.P. – Zavoda za oblikovanje prostora je osredotočena predvsem na izdajo revije *Outsider*, ki opravlja pomembno poslanstvo na področju širjenja zavesti o pomenu arhitekturne kulture.

Zavod Motovila, Center za spodbujanje sodelovanja v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih, je tudi v letu 2021 nudil strokovno pomoč številnim kulturnim producentom v obliki informacij glede EU programa Ustvarjalna Evropa. Njihova strokovna podpora se je v obdobju 2014-2020 izkazala kot ključen dejavnik izjemne mednarodne uspešnosti Ljubljane, ki je na drugem mestu (za Brusljem) v Evropi po številu izbranih programov v Ustvarjalni Evropi. Ker je Ministrstvo za kulturo zamujalo z izvedbo postopka za obdobje 2021-2027, so v drugi polovici leta 2021 delovali v večmesečni negotovosti glede nadaljnje podpore ministrstva.

2.9 Transdisciplinarni kulturni programi

V »Javnem razpisu za izbor javnih kulturnih programov, ki jih sofinancira MOL v obdobju od 2020 do 2023« smo prvič objavili posebno področje za izvajalce kulturnih programov, ki izvajajo transdisciplinarne programe, tj. programe, ki presegajo tradicionalne delitve med umetniškimi področji. V okviru razpisa smo podprli štiri nevladne organizacije: Mesto žensk, društvo za promocijo žensk v kulturi, Zavod za kulturo, umetnost in izobraževanje Kersnikova, Kulturno umetniško društvo MOTA – Muzej tranzitornih umetnosti in AKSIOMA – Zavod za sodobne umetnosti. Vse štiri ustanove so v letu 2021 uspešno izvedle načrtovan program (z določenimi omejitvami in prilagoditvami).

Mesto žensk, Društvo za promocijo žensk v kulturi, je kljub produkcijsko zahtevnemu letu zaradi epidemije izvedlo izjemno veliko število dogodkov skozi celo leto in strokovna komisija ocenjuje, da je društvo preraslo okvir nevladne organizacije, ki bi bila osredotočena zgolj na festival Mesto žensk. Skozi leto so izvedle 106 dogodkov, ki jih je obiskalo preko 5700 ljudi.

Zavod Kersnikova se je v letu 2021 preselil na novo lokacijo, kjer so uspešno izvedli načrtovan program na vseh prijavljenih področjih. Nadaljevali so predstavljanje del uveljavljenih slovenskih umetnic in umetnikov (Špela Petrič, Maja Smrekar, Betina Habjanič,..), izvedli načrtovana mednarodna gostovanja in izvajali programe v umetniško-raziskovalnih laboratorijih *BioTehna* in *Rampa*.

Kulturno umetniško društvo MOTA – Muzej tranzitornih umetnosti je na 13. mednarodnem festivalu sodobne elektronske glasbe in tranzitornih umetnosti *SONICA* v središče postavilo raziskovanje nevidnih sil, ki obdajajo naša telesa in izvirajo iz njih, so v odnosu z našim okoljem, same med seboj in z mnogimi entitetami, ki nas sestavljajo. Uspešna je bila tudi razstava Nonument Group z naslovom *Razstava je na terenu* v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje, izpeljana so bila tudi vsa načrtovana mednarodna gostovanja.

Zavod AKSIOMA je uspešno izvedel načrtovani program, iz katerega posebej izpostavljamo Aksioma | Projektni prostor, ki ga zavod upravlja in predstavlja umetniške projekte in novomedijske prakse, ki so usmerjene v hekanje množičnih medijev. Osnovni programski usmeritvi v letu 2021 sta bili raziskovanje internetne kulture, skupnosti in infrastrukture ter

sodelovanje z mladimi umetniki do 35. leta. Z namenom dviga kakovosti in poglobljene obravnave tematik so pričeli z organiziranjem serij zgoščenih dogajanj, kjer izpostavljamo večjo transdisciplinarno zgoščeno serijo dogajanj, ki je vključeval dogodke iz področij intermedijske in vizualne umetnosti ter založništva. Poleg tega zavod izvaja kontinuiran program podpore mladim umetnikom, v okviru katerega je bilo izvedenih pet novih projektov.

3. Župančičeve nagrade

Cilj: Promocija in dvig zanimanja za vrhunske umetniške stvaritve in umetnike

Župančičeve nagrade, najvišje nagrade mesta za stvaritve na področju umetnosti in kulture smo podelili 10. junija 2021 na prenovljenem Šentjakobskem odru Lutkovnega gledališča Ljubljana.

Župančičevo nagrado za življenjsko delo je prejela **Meta Hočevar**, ena najvidnejših slovenskih gledaliških ustvarjalk zadnjih desetletij, saj se je podpisala pod več kot dvesto scenografij, kostumografij in režij ter za svoje delo prejela številna domača in tuja priznanja. Po študiju se je sprva ukvarjala z arhitekturo, kasneje pa se je pričela vedno bolj posvečati gledališču, najprej kot scenografka, kasneje kot izjemna režiserka. Je avtorica vrste odmevnih gledaliških predstav v Sloveniji in tujini, med pomembnejšimi so predstave, izvedene v okviru festivala Wiener Festwochen (Dušan Jovanović: *Antigona*, adaptacija Ibsenove *Divje račke: Družinski album* in Jukio Mishima: *Obisk*), režije in scenografije v SNG Drama Ljubljana, med njimi največ dela Daneta Zajca, Gregorja Strniše, Dominika Smoleta in Dušana Jovanovića. Kot scenografka je sodelovala z gledališči v ZDA, Nemčiji, Avstriji, Italiji, Rusiji, Grčiji... V knjigah *Prostori igre* in *Prostori mojega časa* se ukvarja s prostorom in časom v gledališču in arhitekturi. Je izjemno občutljiva arhitektka in premišljevalka prostora, ki je s svojim delom in mislijo pomembno zaznamovala naše mesto.

Župančičeve nagrade za dveletno ustvarjanje (2019-2021) so prejeli:

Andreja Podrzavnik v sodobni plesni umetnosti predstavlja umetniško kakovost v plesnem in koreografsko-avtorskem smislu, ki pomeni enega od vrhuncev sodobnega plesnega ustvarjanja pri nas v zadnjih 15 letih. Od vidnih začetkov njenega dela nenehno zori tako njen koreografski talent kot tudi njena izjemna plesno-izvajalska kakovost. Telesno-gibalna moč in ostrina, gibalna artikuliranost ter njeno koreografsko razmišljanje so neločljivo povezani in nesporno generirajo poetiko ter izkušnjo, ki jo je moč izkusiti le skozi gib, ples in koreografijo. V predstavah *Trajanje – Minevanje* (2019), *Četrtek @ 19h* (2019) in *Posebna izdaja* (2020) je skozi precizno zasnovan in delno odprt format prepletla igro in glasbenost s plesom in gibom.

Maja Smrekar v svoji ustvarjalni praksi že od leta 2006 raziskuje vplive tehnologije na človeka in okolje, poudarja status ženske in njenega telesa v postindustrijski družbi, odnos do narave pa postavlja onkraj kulture, v posthumanistični okvir. Je avtorica prelomnih projektov, ki so skozi kritično naslavljanje novih tehnologij tematizirali občutljivost, odtujenost in ranljivost človeka v sodobni družbi, za kar je prejela vrsto domačih in mednarodnih nagrad. V preteklih dveh letih je s projekti *Srečanje* (2019), *Virusni portreti* (2020), *Optična motnja* (2020), *!brute_force* (2019-2021) in sodelovanjem na številnih razstavah pomembno sooblikovala sodobno slovensko umetnost in kulturno podobo Ljubljane.

Žiga Divjak je prodoren režiser mlade generacije, ki je v slovenskem gledališču in družbi že pustil globok pečat. Ustvaril je zapovrstje predstav izjemne umetniške moči, ki v središče

postavljajo spregledano, ga na novo kontekstualizirajo ali osvetlijo z druge strani. Odlikujejo ga zrela prepoznavna poetika, izjemen občutek za organizacijo prostora, natančno ritmiziranje, domišljena izraba scenografskih in drugih elementov, subtilno vodenje igralcev ter vseh drugih sodelavcev. S predstavami *Duncan Macmillan: Pljuča* (SNG Drama Ljubljana, 2019), *Sedem dni* (Mestno gledališče ljubljansko, 2019, skupaj s Katarino Morano) in *Gejm* (Slovensko mladinsko gledališče in Maska Ljubljana, 2020) je izkazal izjemno etično držo in umetniško moč.

4. Javni zavodi s področja kulture

Cilj: Ustvariti še stabilnejše finančne, infrastrukturne in organizacijske pogoje za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, s programskim poudarkom na krepitvi koprodukcije z drugimi javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami ter s spodbujanjem razvoja kulturnega turizma

FESTIVAL LJUBLJANA	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	19	19	22	22	23
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	1	1	4	4	5
Število prireditev	270	239	288	162	222
(od tega prireditve Festivala)	225	204	327	138	209
Število obiskovalcev	102.148	101.916	137.412	213.930	231.020
(od tega prireditve Festivala)	84.618	88.116	101.014	209.510	226.930
Sredstva sponzorjev /donatorjev	818.810 €	933.247 €	821.796 €	765.149 €	869.004 €
Prihodki	4.242.080 €	5.007.544 €	5.312.716 €	3.796.684 €	5.445.407 €
Odhodki	4.234.559 €	5.001.228 €	5.293.682 €	3.774.890 €	5.443.706 €
Delež lastnih prihodkov	37,58%	33,95%	32,33%	28,47 %	30,79%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	7	9	26	18	14
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	7	6	0	4	2
Število tujih koprodukcij	5	1	1	0	1
Število kulturno - turističnih dogodkov	246	239	237	158	234

KINODVOR	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	14	14	14	14	13
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	8	7	7	7	6
Število projekcij	1.973	2.071	2.254	995	1.190
(od tega Kinobalon)	463	502	556	226	403
Število obiskovalcev	119.432	119.611	134.052	46.076	57.921
(od tega Kinobalon)	39.146	38.912	40.698	12.992	25.055
Sredstva sponzorjev /donatorjev	36.911 €	39.634 €	30.459 €	28.836 €	41.118 €
Število prodanih vstopnic	113.842	106.093	119.733	42.392	52.412
Prihodki od prodanih vstopnic	296.558 €	323.421 €	362.661 €	133.953 €	138.269 €
Prihodki	1.201.118 €	1.209.764 €	1.213.866 €	906.089 €	948.595 €
Odhodki	1.186.859 €	1.201.360 €	1.191.748 €	849.301 €	926.994 €
Delež lastnih prihodkov	51%	47%	44%	73%	28%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	10	10	7	3	4

Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	11	11	9	5	9
Število tujih koprodukcij	2	2	2	2	5
Število kulturno - turističnih dogodkov	2	2	2	2	1

CENTER URBANE KULTURE KINO ŠIŠKA	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	10 (9 MOL, 1 MzK)	11 (8 MOL, 1 last. sred., 1 MzK, 1 ZRSZZ)	10 (8 MOL, 2 last. sred.)	10 (9 MOL, 1 last. sred.)	10 (9 MOL, 1 last. sred.)
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	1	1	2	1	1
Število dogodkov	312	422	369	268	327*
(od tega osnovni program)	172	255	222	133	165
Število obiskovalcev	159.005	164.395	141.280	123.048	168.418*
Zasedenost prizorišč	70,79%	76,80%	80,20%	81,7%	72%
Sredstva sponzorjev /donatorjev	108.500 €	68.319 €	41.500 €	60.784 €	43.500 €
Število prodanih vstopnic	62.271	45.949	44.574	9.343	7.078
Prihodki od prodanih vstopnic	418.388 €	372.254 €	478.383 €	152.471 €	83.833 €
Prihodki	1.849.775 €	1.928.043 €	2.140.887 €	1.465.642 €	1.417.911 €
Odhodki	1.843.881 €	1.922.598 €	2.139.818 €	1.463.843 €	1.417.448 €
Delež lastnih prihodkov	48,50%	47%	39%	37%	27,24%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	41	64	34	52	101
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	85	118	127	56	61
Število tujih koprodukcij	24	12	6	6	4
Število kulturno - turističnih dogodkov	135	192	175	36	33

MUZEJ IN GALERIJE MESTA LJUBLJANE	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	50	51,5	51,5	55,5	59,5
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)		5 (4 EU sred.; 1 arheolog.)	5 (3 EU sred.; 2 arheolog.)	7 (2 EU sred.; 5 arheolog.)	5
Obseg zbirke	62.925	63.610	65.235	65.795	66.399
Število razstav	49 + 8 gostujočih	50 + 3 gostujočih	60 + 2 gostujoči	41+2 gostujoči	47
Število vseh dogodkov	1.598	1534	1457	469	618
Število obiskovalcev	108.884 + 100.000 (Tivoli, Kitajska itd.)	109.193 + 15.000 (gostovanja)	117.210 + 289 000 (gostovanja)	33.755+ 78.078 ogledi splet	60.290 3396 ogledi splet
Sredstva sponzorjev /donatorjev	26.842 €	49.285 €	20.835 €	11.770 €	16. 639 €
Prihodki	4.027.778 €	5.416.995 €	5.418.717 €	4.378.098 €	5.259.667 €
Odhodki	4.004.244 €	5.403.459 €	5.410.018 €	4.374.247 €	5.251.015 €
Delež lastnih prihodkov	26,06%	34,01	33,32	22,20	21,50
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	3	3	5	6	4
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	3	5	5	4	6
Število tujih koprodukcij	1	3	4	6	4
Število kulturno - turističnih dogodkov	62	59	61	29	42

PIONIRSKI DOM – CENTER ZA KULTURO MLADIH	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	32	34	33	32	31
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	17	19	18	13	13
Število vpisanih v dejavnost	1460	1467	1401	1297	1.309
Število vpisanih v kulturno - vzgojne programe	975	911	820	790	814
Število prireditev (od tega v Festivalni dvorani)	347 (168)	362 (184)	394 (203)	103 (83)	196 (82)
(od tega javna služba)	240	251	304		38
Število obiskovalcev (od tega v Festivalni dvorani)	98.600 (45.239)	99.400 (46.354)	105.335 (52.455)	11.630 (11.330)	15.604 (3.134)
(od tega javna služba)	82.400	83.700	85.100		1.470
Sredstva sponzorjev /donatorjev	10.030 €	7.140 €	3.940 €	440 €	200 €
Prihodki	1.304.431 €	1.417.642 €	1.485.068 €	1.223.854 €	1.344.259 €
Odhodki	1.301.434 €	1.415.006 €	1.483.748 €	1.222.212 €	1.341.503 €
Delež lastnih prihodkov	50,84 %	53,06 %	52,15 %	34,67 %	33,79 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	-	1	2	1	2
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	1	5	7	3	8
Število tujih koprodukcij	-	1	2	0	22
Število kulturno - turističnih dogodkov	-	4	7	3	2

LJUBLJANSKI GRAD	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	49	61	69	66	70
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	20	20	20	46	50
Število prireditev	530	595	616	254	353
(od tega programske prireditve)	235	352	371	152	215
(od tega nekomercialne prireditve)	60	41	14	12	8
(od tega komercialne prireditve)	235	202	231	90	130
Prevoz z vzpenjačo - vstopnice	501.571	538.903	590.128	97.600	142.274
Število obiskovalcev kulturno-umetniških programov	405.002	424.695	441.212	79.132	108.330
Število obiskovalcev	1.373.319	1.316.339	1.336.190	313.964	460.355
Sredstva sponzorjev /donatorjev	140.838 €	113.460 €	103.231 €	143.461 €	145.927 €
Prihodki	4.852.308 €	5.969.814 €	7.096.659 €	3.876.197 €	4.436.800 €
Odhodki	4812.512 €	5.956.375 €	6.755.445	3.853.308 €	4.199.233 €
Delež lastnih prihodkov	78,47%	79,28%	83,37%	8,13 %	16,19%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	28	35	34	35	22
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	9	15	100	30	45
Število tujih koprodukcij	3	1	2	0	1
Število kulturno- turističnih dogodkov	74	119	98	9	32

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	108	108	108	108	108,2
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	3	3	3	3	3
Število premier	11+1 koncert	11+ 1 koncert	13	11	11

Število naslovov ponovitev	16	17	16	22	18
Število ponovitev iz prejšnjih sezon	162	168	186	81	127
Število vseh predstav	407	412	431	201	220
Število obiskovalcev	103.569	97.295	87.219	45.787	44.450
Število prodanih vstopnic	85.434	81.705	72.752	43.541	27.609
Sredstva sponzorjev /donatorjev	35.174 €	30.152 €	34.040 €	14.831 €	19.630 €
Prihodki	4.981.739 €	5.124.311 €	5.539.213 €	4.953.926 €	4.810.917 €
Odhodki	4.890.496 €	5.069.075 €	5.388.975 €	4.736.720 €	4.795.003 €
Delež lastnih prihodkov	19,10%	18,30%	18,10%	7,7 %	6,7 %
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	2	1	0 *	1	0
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	0	0	1	0	0
Število tujih koprodukcij	0	0	0	0	0
Število kulturno - turističnih dogodkov	1 (Junij v LJ)	1 (Junij v LJ)	0	0	1 (Junij v LJ)

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	60	60	60	60	60
Število premier	8	7*	8	5	6
Število dogodkov	263	278	323	147	242
Število gostovanj	54	69	62	36	53
(od tega v tujini)	25	22	17	2	15
Število obiskovalcev	42.237	45.026	42.036	23.347	21.850
Število prodanih vstopnic	32.789	33.119	32.289	11.207	11.808
Sredstva sponzorjev /donatorjev	4.500	10.738,12	9.226,80	27.555	/
Prihodki	2.822.360 €	3.233.006 €	3.064.590 €	3.071.590 €	3.047.364 €
Odhodki	2.818.590 €	3.230.448 €	3.061.067 €	3.042.583 €	3.035.561 €
Prihodek na trgu	274.398,77 €	322.712 €	224.042 €	135.216 €	174.786 €
Delež lastnih prihodkov	9,722%	9,98%	7,31%	4,40%	5,74%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	1	1	1	1	1
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	1	1	5	3	2
Število tujih koprodukcij	-	1	-	1	1
Število kulturno - turističnih dogodkov	4	3	-	1	-

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	64	69	71	68	68
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	3	6	9	5	4
Število premier	12	13	11	5	13
Število ponovitev iz prejšnjih sezon	31	35	31	26	26
Število vseh prireditev	1104	1214	1155	330	459
Število obiskovalcev	132.225	125.437	121.696	28.064	33.872
Število prodanih vstopnic	105.918	97.533	93.251	19.758	25.863
Sredstva sponzorjev /donatorjev	49.428 €	47.013 €	44.885 €	2.101 €	71.259 €
Prihodki	3.551.207 €	3.835.328 €	3.973.986 €	3.373.175 €	3.633.557 €
Odhodki	3.550.382 €	3.834.407 €	3.972.626 €	3.371.433 €	3.631.719 €

Delež lastnih prihodkov	19,18%	21,11%	19,16 %	2,63 %	1,8%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	2	1	1	2	1
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	0	1	1	1	4
Število tujih koprodukcij	1	2	1	1	2
Število kulturno - turističnih dogodkov	3	3	3	1	0

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	12,5	12,5	13,5	14,5	16,5
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	0	0	0	0	0
Obseg zbirke	8.285	8.329	8.353	8.634	8.643
Število razstav	18	15	15	12	12
Število vseh dogodkov	182	359	351	196	248
Število obiskovalcev	28.916	44.145	56.073	56.600 (vkl. splet)	85.591 (splet 55.331)
(od tega Grafični bienale)	18.285	0	30.893	0	35.758 (splet 19.977)
Sredstva sponzorjev /donatorjev	12.463 €	2.330 €	5.888 €	2.754 €	20.892€
Prihodki	989.104 €	1.129.487 €	1.268.023 €	1.029.368 €	1.403.092€
Odhodki	968.676 €	1.122.229 €	1.267.388 €	998.607 €	1.349.861€
Delež lastnih prihodkov	8,5%	8,5%	12,8%	5%	19%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	14	18	14	12	28
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	15	20	18	13	30
Število tujih koprodukcij	4	6	10	4	11
Število kulturno - turističnih dogodkov	9	45	25	27	1

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih	217,5	217,5	220	221	219
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	2	2	3	3	3
Obseg knjižnične zbirke	1.739.869	1.760.196	1.787.931	1.793.851	1.791.551
Število dogodkov	3.804	3.798	3.698	1.069	1.234
Število obiskovalcev	2.365.513	2.384.793	2.520.838	1.791.295	1.723.440
Število knjižnic MOL	23	23	23	23	23
Število izposojališč druge občine	13	13	13	14	14
Število postajališč potujoče knjižnice	47	47	47	47	47
Prirast knjižničnega gradiva	71.546	70.794	72.660	70.158	70.754
Število obiskovalcev spletne strani	316.568	274.711	271.670	144.681	219.687
Število izposoj	4.756.471	4.366.802	4.288.782	2.916.675	3.264.691
Sredstva sponzorjev /donatorjev	535 €	10.414 €	13.415 €	1.669 €	3.124 €
Prihodki	8.574.620 €	8.877.504 €	9.112.464 €	9.189.535 €	9.927.219
Odhodki	8.423.874 €	8.733.173 €	8.991.532 €	9.048.693 €	9.830.943
Delež lastnih prihodkov	12,68%	12,21%	11,69%	8,86%	9,40%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	82	89	97	11	55
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	-	-	-	-	-
Število tujih koprodukcij	-	-	-	-	-

Število kulturno - turističnih dogodkov	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---

CENTER ROG	2021
Število zaposlenih	1
(od tega financiranje iz lastnih sredstev)	0
Obseg zbirke	-
Število razstav	0
Število dogodkov	24
Število obiskovalcev	375
Število uporabnikov opreme	120
Sredstva sponzorjev /donatorjev	0
Prihodki	105.000
Odhodki	105.000
Delež lastnih prihodkov	3%
Število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi	6
Število koprodukcij z nevladnimi kulturnimi organizacijami	4
Število koprodukcij s podjetji in organizacijami kulturno-ustvarjalnega sektorja	2
Število tujih koprodukcij	7
Število kulturno - turističnih dogodkov	0

5. Profesionalne nevladne organizacije s področja kulture

Cilj: Ustvariti stabilne finančne in druge pogoje za delovanje profesionalnih nevladnih organizacij s področja kulture, ki bodo izvajale javne kulturne programe v obdobju 2020–2023, ob proračunski podpori MOL

Iz skupne razpredelnice so razvidni podatki, na podlagi katerih kontinuirano spremljamo poslovanje in programsko delovanje 56 izvajalcev štiriletnih javnih kulturnih programov, ki so bili izbrani na podlagi javnega razpisa 2020-2023:

IZVAJALEC	OBSEG PROGR. (št. programskih enot)	ŠTEVILO OBISK.	ŠTEVILO DOGOD.	PRIHODKI	SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA	SREDSTVA IZ PRORAČUNA MOL	SREDSTVA EU	LASTNA SREDSTVA	ODHODKI	ŠTEVILO KOP. Z JAVNIMI ZAVODI	ŠTEVILO KOP. Z DRUGIM I NVO	ŠTEVILO MEDNAR. SODELOVA NJ
DUM - DRUŠTVO UMETNIKOV	51	14.605	100	112.628 €	33.184 €	46.600 €	25.900 €	6.944 €	112.628 €	5	16	8
Mini teater	33	7.979	189	457.075 €	97.971 €	160.000 €	0	153.846 €	457.075 €	2	2	5
Emanat, Zavod za razvoj in afirmacijo plesu in sodobne umetnosti	86	14.568	171	273.087 €	106.673 €	67.450 €	0	4.214 €	273.087 €	3	8	26
Društvo hiša otrok in umetnosti	17	7.683	142	134.541 €	31.364 €	40.032 €	0	63.144 €	125.395 €	1	6	3
Društvo gledališče Ane Monro	8	22.386	138	90.251 €	42.745 €	14.987 €	0	32.519 €	90.251 €	4	5	7

Plesni teater Ljubljana	12	18.452	156	264.712 €	124.964 €	86.600 €	17.456 €	35.692 €	264.712 €	4	9	16
Zavod EN-KNAP	24	7.534	225	411.086 €	289.824 €	164.860 €	0	77.272 €	411.086 €	1	4	24
VIA NEGATIVA	13	2.920	57	211.896 €	110.455 €	40.000 €	0	13.101 €	211.896 €	3	13	12
MASKA LJUBLJANA	15	5.614	97	222.560 €	119.537 €	69.000 €	0	6.022 €	222.560 €	1	7	6
Zavod Federacija, Ljubljana	10	5.385	112	81.075 €	11.499 €	39.800 €	750 €	29.479 €	93.246 €	4	12	33
Bunker, Ljubljana	20	26.500	183	627.500 €	327.000 €	160.500 €	120.000 €	20.000 €	627.500 €	0	2	15
Gledališče Glej	11	2.902	114	280.322 €	138.946 €	74.400 €	37.350 €	29.625 €	112.628 €	1	2	3
Zavod Delak	9	788	36	82.617 €	19.220 €	45.000 €	0	18.396 €	457.075 €	0	2	1
Umetniško društvo Nomad Dance	13	2.721	24	132.188 €	12.174 €	30.000 €	57.562	2.900 €	273.087 €	21	3	12
Društvo Pekinpah	9	3.471	55	188.293 €	118.562 €	31.000 €	20.000	18.731 €	125.395 €	3	9	9
BUFETO - Zavod za razvoj cirkuško gledaliških umetnosti	6	6.037	126	82.499 €	12.474 €	39.150 €	0	30.875 €	90.251 €	2	2	5
SPLOH Zavod za umetniško produkcijo in založništvo	12	4.356	73	295.856 €	94.285 €	38.800 €	0	5.238 €	295.856 €	2	18	4
Ustanova IMAGO SLOVENIAE - PODOBA SLOVENIJE	2	17.978	20	103.859 €	6.106 €	32.000 €	/	55.898 €	103.859 €	4	5	4
DRUGA GODBA - Zavod za organizacijo in izvedbo kulturnih prireditev	4	2.545	23	142.642 €	90.560 €	22.550 €	2.466 €	22.658 €	142.642 €	0	0	49
KAPA - društvo za kulturno in umetniško produkcijo	13	7.272	50	168.687 €	74.130 €	35.000 €	0	54.088 €	168.687 € in 5.468 € ostali prihodki	0	2	2
Kulturno društvo Glasbena matica Ljubljana	2	5931	27	7.184 €	6.750 €	23.000 €	0	201.750 €	343.612 €	3	4	0
Društvo Glasbena mladina ljubljanska	9	10.057	54	128.812 €	30.152 €	70.000 €	0	27.901 €	128.812 €	10	2	0
Društvo za trobilno komorno glasbo - SIBRASS	3	2.043	23	78.882 €	3.445 €	18.000 €	0	57.436 €	78.882 €	1	2	16
Društvo slovenskih skladateljev	6	1.250	16 in 5 zgoščen k	151.666 €	57.100 €	33.000 €	0	61.566 €	151.666 €	12	2	9
Channel Zero kulturno umetniško društvo	12	15.801	38	60.602 €	3.411 €	20.000 €	0	6.511 €	60.602 €	2	10	5

Društvo za eno glasbo	4	3000	52	44.028 €	0	18.000 €	0	6.019 €	44.028 €	6	4	30
Jazz club Gajo	4	2.500	20	47.761 €	13.000 €	25.000 €	0	9.761 €	47.761 €	2	0	0
Staro-ljubljanski zavod za kulturo	4	10.226	29	121.816 €	3.654 €	54.000 €	0	18.835 €	121.816 €	7	6	16
GLASBENO DRUŠTVO SLOWIND	2	960	11	78.557 €	46.000 €	20.000 €	0	46.000 €	78.557 €	1	5	40
KUD Mreža	18	4.982	65	240.830 €	78.010 €	50.140 €	8.115	32.949 €	240.830 €	9	13	1
Društvo Photon	14	1.100	22	165.000 €	95.000 €	37.000 €	15.000	18.000 €	165.000 €	3	4	12
DLUL	12	4.015	17	33.791 €	423 €	19.100 €	0	14.267 €	33.619 €	4	2	2
Zavod P.A.R.A.S.I.T. E.	22	164.790	74	155.819 €	82.909 €	52.500 €	0	7.290 €	155.819 €	1	1	5
Društvo ŠKUC	28	26.327	493	365.371 €	121.959 €	66.300 €	13.100 €	58.179 €	365.371 €	4	16	5
Forum Ljubljana	13	21.000	30	249.545 €	85.417 €	68.800 €	0	14.400 €	249.545	11	8	0
Galerija Equrna	9	3.463	13	42.928 €	0	10.000 €	0	32.928 €	35.631 €	0	2	2
Zavod Ravnikar Gallery	11	30.000	26	94.850 €	38.500 €	11.300 €	20.000 €	36.959 €	106.759 €	6	8	8
Zavod Masa	8	20.000	12	50.000 €	10.000 €	32.500 €	0	7.500 €	50.000 €	0	2	2
Cona, zavod za procesiranje sodobne umetnosti	9	680	45	97.647 €	17.057 € in 41.390 € platforma konS (Evropski sklad za regionalni razvoj)	24.200 €	15.000 €	4.000 €	101.647 €	7	6	5
Društvo Ljudmila, laboratorij za znanost in umetnost	14	12.200	32	131.895 €	20.602 €	27.000 €	38.037 €	14.419 €	131.805 €	3	13	9
Cirkulacija 2-društvo za interdisciplinarnost in cirkulacijo sodobne umetnosti	31	1.200	40	24.131 €	0	17.000 €	0	7.131 €	24.131 €	1	18	4
Projekt ATOL, zavod za umetniško produkcijo, posredovanje in založništvo	14	66.233	30	190.378 €	71.34 €	32.500 €	5.804	7.445 €	190.378 €	6	8	10
Beletrina, zavod za založniško dejavnost	3	9.900	17	146.969 €	35.000 €	56.000 €	0	27.524 €	146.969 €	1	10	4
Divja misel, Inštitut za neprofitno komunikacijo	9 enot	70.569 (preko spleta in v živo)	179	242.263 €	17.758 €	38.100 €	1.000 €	25.961 €	242.263 €	6	60	9
Društvo slovenskih pisateljev	4 programske enote	7.800 v živo in po spletu	95	124.956 €	63.000 €	7.000 €	10.000 €	18.465 €	124.965 €	10	32	15

Mesto žensk, društvo za promocijo žensk v kulturi	21	5.700	106	509.311 €	111.874 €	59.000 €	108.276 €	0	509.311 €	1	4	7
Kulturno - umetniško društvo MOTA - muzej tranzitornih umetnosti	15	2.500	41	128.360 €	75.985 €	30.500 €	21.875 €	0	128.360 €	5	13	16
Zavod za kulturo, umetnost in izobraževanje Kersnikova	16 programskih enot	10.083 (fizično in po spletu)	43	259.550 €	77.563 €	55.000 €	103.186 €	22.000 €	259.550 €	4	4	16
Aksioma, zavod za sodobne umetnosti	15	15.221	21	168.575 €	79.942 €	57.500 €	0	0	168.575 €	5	0	9
SCCA	20	3.374	110	86.803 €	30.178 €	51.200 €	0	5.425 €	86.803 €	8	10	8
SIGIC	8	3.000	26	190.912 €	140.000 €	23.500 €	8.000 €	412 €	190.912 €	6	15	10
RADIO ŠTUDENT	8	35.000 poslušalcev (na teden) 30.000 obiskov na spletu (mesečno) 2.170 naročnikov video vsebin 4.400 fizičnih obiskov	1678	220.639 €	56.442 €	30.000 €	10.800 €	74.667 €	220.639 €	5	13	3
GALERIJA BOKS	2	8.700	12	10.512 €	0	5.000 €	0	4.812 €	10.512 €	2	1	2
Z.O.P.- Zavod za urejanje prostora	2	600.000 spletnih obiskovalcev	2	7.019 €	0	4.000 €	0	3.019 €	7.019 €	3	20	15
MOTOVILA	4	141	3	18.188 €	9.221 €	6.500 €	0	2.467 €	18.188 €	3	10	8
Kulturno umetniško društvo TRIVIA	3	424	16	20.000 €	0	4.000 €	0	12.300 €	20.000 €	2	0	0

6. Ljubiteljske kulturne dejavnosti

1. cilj: Ohranitev in nadaljnje zagotavljanje stabilnih pogojev in uveljavljenih standardov za delovanje ljubiteljskih kulturnih društev ter podpora novim vsebinam na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti

a) Skrb za obstoječo aktivno ljubiteljsko kulturo, spodbuda, podpora, svetovanje pri oblikovanju in nastajanju novih skupin/zasedb

Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: OI JSKD Ljubljana) je v letu 2021 prilagodila izvajanje programa razmeram, ki so nastale zaradi epidemije in ga tudi uspešno realizirala. Območni in regijski program je realizirala na območnem nivoju v klasični, hibridni ali zgolj spletni izvedbi. Delne vsebine regijskega programa je preoblikovala v spletne izobraževalne vsebine. Oblikovala in pripravila je prilagojeno strategijo izvajanja programa v času epidemije, saj klasična pregledna srečanja na državnem nivoju, s strani centralnega JSKD niso bila realizirana. Kljub izredni situaciji je MOL zagotovila vso podporo tudi v smeri stabilnega sofinanciranja deležnikov ljubljanske ljubiteljske kulture in s tem omogočila podlago za obstoj delovanja akterjev ljubiteljske kulture v letu 2021. Strokovna služba OI JSKD Ljubljana je zagotavljala temeljito, dodatno vsebinsko podporo in spodbujala vključitev v različne dodatne izobraževalne vsebine, ki so bile zaradi epidemioloških razmer prenesene na splet. Ljubljanska izpostava je preko spleta zagotavljala vsakodnevno strokovno podporo in svetovanje ter omogočala dodatne informacije slehernemu posamezniku, ki se je na izpostavo obrnil z različnimi vprašanji glede trenutnih situacij na področju kulturnih dejavnosti. OI JSKD Ljubljana v času brez epidemije zagotavlja in omogoča vključitev v območni nivo vsakemu posamezniku, da se s svojo participacijo lahko vključi v širok spekter udejstvovanja na različnih področjih ljubiteljske kulture. V obvezni program so vključena kulturna društva, posamezniki in najrazličnejše oblike neformalnih skupin. Izpostava sama izvaja številne kulturne dogodke: pregledna srečanja, revije, izobraževalne oblike, razstave na vseh umetnostnih področjih, kjer je prisotna, aktivna in delujoča ljubljanska ljubiteljska scena. Izpostava je aktivno vključena tudi v letne produkcije samih akterjev ljubiteljske kulture, saj jih spremlja neposredno preko podelitve priznanj: Gallusova priznanja za glasbo, Maroltova priznanja za folkloro, priznanja Mete Vidmar za sodobni ples, Linhartovo priznanje za gledališče, Ažbetovo priznanje za likovno dejavnost. V času brez epidemije realizacija vsakoletnega obveznega/območnega programa, ki postaja obsežnejši, poteka večji meri v prvem polletju. Letne produkcije kulturnih društev v zadnjih letih v času pred in tudi v skladu z epidemiološkimi ukrepi zgoščeno potekajo v času Tedna ljubiteljske kulture, saj so na osnovi sporazuma med JSKD in Združenjem SAZAS v tem tednu oproščeni dodatnih dajatev. Za razliko od lanskega leta, so bile v letu 2021 realizirane letne produkcije kulturnih društev. V toplejšem času so bili dogodki izvedeni na prostem, v hladnejšem času pa so organizatorji z upoštevanjem vseh epidemioloških ukrepov izvedli varne kulturne dogodke.

b) Vključitev akterjev ljubiteljske kulture v aktualne programe kulturnega turizma

Dodatna podpora je namenjena kakovostni produkciji različnih ljubiteljskih skupin, ki se s privlačnimi kulturnimi vsebinami uspešno vključujejo v aktualne programe kulturnega turizma v mestu. Kljub epidemiološkim razmeram sta bila bil v poletnem času 2021 zelo uspešno izvedena dva projekta, in sicer nov projekt *VIP glasba* na Ljubljani (preplet profesionalne in ljubiteljske kulture – priznani kantavtorji in udeleženci literarne šole izvedejo skupen program) in tradicionalni projekt *Koncerti na Ljubljani* z ljubljanskimi pihalnimi zasedbami in godbami. Tradicionalni promenadni koncerti so bili realizirani več ali manj v skladu s predvidenim potekom projekta. Zaradi hitro spreminjajočih se pogojev in nepredvidljivih razmer so odpadli manjši komorni nastopi odraslih vokalnih zasedb v atrijih in na manjših trgih. Izjemen pomen vključitve akterjev ljubiteljske kulture je bil realiziran v juliju 2021, ko so sodelovali v mednarodnem projektu *Europa Cantat 2021*, evropskem zborovskem festivalu, ki ga je logistično in finančno podprla tudi MOL.

c) Vključitev novih vsebin v programe kulturnih društev

Območna izpostava je zaradi nastale epidemiološke situacije pripravila nove vsebine, s katerimi je nagovorila široko množico različnih kulturnih ustvarjalcev, ki so bodisi člani kulturnih društev ali delujejo v neformalnih zasedbah oziroma samostojno. Prenos dodatnih vsebin na splet omogoča razširitev participativnosti, tako novih kot tudi zvestih uporabnikov naših programov. Dodatno je izpostava k vključitvi v oblikovanje in pripravo novih umetniških vsebin povabila samozaposlene v kulturi in jim ponudila možnost prevzema vloge mentorja posameznega umetnostnega področja.

2. cilj: Približanje kakovostne produkcije ljubiteljske kulture širši javnosti in razširitev dostopnosti

Kulturna društva so često pobudniki kulturnega utripa kulturnih dejavnosti v svoji četrtini skupnosti. V sodelovanju med MOL (Služba za lokalno samoupravo in Oddelek za kulturo), Šentjakobskim gledališčem in OI JSKD Ljubljana poteka program dodatnih kulturnih vsebin v posameznih četrtinskih skupnosti, ki doprinese k obogatitvi kulturnega dogajanja v posameznih lokalnih skupnostih. *Abonma ljubiteljske kulture*, ki izhaja iz uprizoritvenih umetnosti na področju ljubiteljske kulture, se odvija na različnih lokacijah četrtinskih skupnosti v Ljubljani. Namen abonmaja je predstavitev bogate in kvalitetne ustvarjalnosti kulturnih ljubiteljskih društev ter promocija njihovega dela po celotnem območju MOL, hkrati pa omogoča dodatno aktivno participacijo posameznih kulturnih društev v četrtinskih skupnostih. *Abonma ljubiteljske kulture* predstavlja izbor kakovostnih vsebin na področju gledališke, glasbene in folklorne ustvarjalnosti ljubiteljskih ustvarjalcev. Zaradi epidemioloških razmer *Abonmaja ljubiteljske kulture 2020* ni bilo moč izvesti v celoti. Realizacija programa *Abonma ljubiteljske kulture 2020* se je uspešno zaključila ob koncu leta 2021. Letni koncert vokalne glasbe enega od izvajalcev abonmaja je bil vključen v alternativno vsebino abonmaja, gledališka vsebina abonmaja pa se je realizirala kot del zaključenega dogodka Bazarja ljubljanske ljubiteljske kulture 2021. *Abonma ljubiteljske kulture* prispeva k povezovanju kulturnih društev, povečuje zavedanje širšega družbenega pomena glede prisotnosti aktivne ljubiteljske kulture v posameznih četrtinskih skupnostih in spodbuja razmišljanja ter načrtovanja glede urejanja in opravljanja različnih tehničnih ovir za najširšo dostopnost ranljivih skupin, neposredno vpliva in spodbuja k čim boljši dostopnosti najširšega občinstva.

Na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti se skozi aktivno kulturno udejstvovanje vzpostavljajo nove vezi in poznanstva, ki pripomorejo k boljšemu vsakodnevemu sobivanju in spodbujajo razvoj kulturnega življenja in ustvarjalnosti.

3. cilj: Ohranitev in razširitev podpore krepitvi sodelovanja ljubiteljskih nevladnih organizacij in profesionalnih kulturnih organizacij na področju kulturno-umetnostne vzgoje

Program OI JSKD Ljubljana povezuje različne generacije in prepleta različne medkulturne prakse. Medgeneracijsko sodelovanje kot tudi medkulturni dialog potekata na vseh področjih ljubiteljske kulture. Program je tesno prepleten s profesionalnimi institucijami na področju kulture in izobraževanja. OI JSKD Ljubljana vključuje v svoje programe strokovne sodelavce, različne umetnike, ki s profesionalnimi znanji in vsebinami nadgrajujejo vsebino ljubiteljske kulture. Ravno sobivanje ljubiteljske in profesionalne kulture pomeni za akterje ljubiteljske kulture dodano vrednost in je pomembna komponenta v razvoju njihove dejavnosti. Možnost udejstvovanja v ljubiteljski kulturi je primarno področje, ki poskuša omogočiti prijazno sobivanje vsakomur in hkrati poskuša zagotavljati prenos teh vrednot tudi v širšo družbeno okolje.

Ljubiteljska dejavnost je eden od temeljev, iz katerega se lahko razvije profesionalno kulturno ustvarjanje in je mladim v veliko pomoč pri njihovem izobraževanju in vključevanju v življenje. Pri vseh teh poteh imajo vse generacije, ne glede na to, kdaj se odločijo, da se bodo posvetile kulturi in umetnosti, najboljše profesionalne pogoje, prostore, dogodke, prireditve, delavnice in izobraževanja, pregledna srečanja itd. S tem ljubiteljstvo v Ljubljani ohranja svoje poslanstvo in razvija ustvarjalne potenciale v vseh vključujočih kulturnih dejavnostih (stara glasba, vokalna in instrumentalna glasba, literatura, likovna, filmska, folklorna, gledališka in plesna ustvarjalnost). OI JSKD Ljubljana omogoča, da se na področju umetniškega in kulturnega prostovoljstva pri vključevanju v kulturna društva razvija in polno izrazi potencial v ljubiteljski kulturi.

OI JSKD Ljubljana poleg izvajanja že utečenega programa dodatno razvija, išče, raziskuje, oblikuje nove sodobne oblike pri pripravi in oblikovanju programov za vključevanje mlajše populacije – primer dobre prakse – oblikovanje nove vsebine s programom Ars, radijska igra – preplet zvočne in likovne dejavnosti v interdisciplinarno vsebino. Omogoča mladim glasbenim ustvarjalcem, da se udeležujejo na vseh javnih revijah in dogodkih, oblikuje dodatne spodbude za nastop na urbanih prizoriščih. V svojem programu razpisuje aktualne delavnice in natečaje, ki so osredotočeni prav za to ciljno skupino. Sodeluje pri ljubiteljskem ustvarjanju v kulturnih društvih v smislu opolnomočenja ustvarjalnosti posameznikov in deluje interdisciplinarno. Ljubiteljski ustvarjalci delujejo prav na vseh področjih in v vseh poklicih in znanostih. Tako je ljubiteljsko ustvarjanje primarno interdisciplinarno in presega le povezovanje ljubiteljskih, nevladnih in poklicnih kulturnih organizacij ter s tem ustvarja temelj ljubljanske urbane skupnosti.

4. cilj: Povečati prepoznavnost ljubljanske ljubiteljske kulture

OI JSKD Ljubljana je ena od 59 izpostav Javnega sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: JSKD), ki vzdržuje in oblikuje smernice na področju ljubiteljske kulture in skrbi za razvoj in spremljanje nacionalnega programa na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Skozi mrežo Amateo, v katero je vključen JSKD, posreduje vednosti, informacije in vedenja glede dobrega delovanja v Sloveniji in prepoznavnosti kulturnih društev v mednarodnem prostoru. JSKD je član regionalne kulturne povezave dežel Srednje in Jugovzhodne Evrope ECuCO in evropske mreže priložnostnih kulturnih organizacij ENVAA.

Izpostava dosledno in pravočasno seznanja medije z izvajanjem vseh prireditev. OI JSKD Ljubljana je v zadnjih letih dobil pomembno prepoznavno noto zanesljivega partnerja med akterji ljubiteljske kulture, vzgojno-izobraževalnimi institucijami in institucijami na področju kulture in turizma. V letu 2021 je bila izpostava dodatno medijsko prepoznavna po oblikovanju novih ustvarjalnih vsebin, ki jih je bilo moč izvesti ob upoštevanju vseh navodil s strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Predstavniki ljubljanske ljubiteljske kulture so v mednarodnem kulturnem prostoru prepoznavni kot izjemni poudarjalci ter posegajo po najvišjih mednarodnih nagradah in dosežkih.

Zborovska glasba je najmočnejša dejavnost na področju celotne Slovenije in tudi na ljubljanskem področju. JSKD je v letu 2017, s podporo MOL in Ministrstva za kulturo, uspešno kandidiral za izvedbo zborovskega festivala *Europa Cantat* 2021, ki je potekal v Ljubljani. Zaradi pandemije je nova ocena udeležencev okoli 2.500 zborovskih pevcev in pevk in cele Evrope. V tretjem letu pripravljalnega obdobja je bila postavljena celotna festivalska ekipa in je imela zaradi novo nastalih okoliščin epidemije veliko dodatnega dela. Festival *Europa Cantat* 2021 je bistveno

utr dil prepoznavnost JSKD in njegov pomen pri aktivizaciji ljubiteljske kulture v slovenskem in širšem mednarodnem prostoru, Ljubljano pa vzpostavil kot eno pomembnih evropskih središč zborovskega petja. Ljubljana je tako v letu 2021 gostila vrsto odličnih koncertov, ki so jih oblikovali ugledni domači in tuji zbori, festivalska televizija pa je omogočala široko dostopnost delavnic, seminarjev, pogovorov in drugih spremljevalnih dogodkov.

MOL je projekt *Europa Cantat* 2021 v letih 2018-2021 (2018-2020: priprava, 2021: izvedba) sofinacirala v skupni višini 310.500 eurov.

Ključni segmenti delovanja OI JSKD Ljubljana v letu 2021, v času trajanja epidemije:

- dodatna podpora za ohranjanje in spodbujanje obstoja kulturnih dejavnosti;
- zanesljiv partner tudi v času epidemije z vsemi deležniki kulturnih dejavnosti;
- podpora celotni populaciji – otroci/mladostniki/odrasli/seniorji/ranljive skupine;
- prenos kulturnih vsebin na splet in oblikovanje novih privlačnih vsebin tudi z večjo participacijo novih akterjev ljubiteljske kulture;
- poudarek na prepletanju medkulturnega dialoga in medgeneracijskega sodelovanja;
- projekt *Europa Cantat* 2021 (posebna ekipa JSKD): prilagoditev in iskanja novih zunanjih prizorišč, dodatne prilagoditve programov zunanjim odrom, spreminjanje kombinatorike koncertov za varno, zanesljivo in izvedbo festivala *Europa Cantat* 2021.

7. Varstvo kulturne dediščine

1. cilj: Nadgradnja upravljanja z arheološko dediščino na širšem območju MOL

Oddelek za kulturo sodeluje pri pripravi vsebinskih izhodišč za izdelavo občinskega podrobnega prostorskega načrta 361 Livada. Gre za območje arheološkega najdišča in neposredne bližine spomenika državnega pomena – struge Ljubljanice. Pripravili smo predlog predstavitve kulturnih vsebin. Po sprejetju OPPN Livada bomo začeli z aktivnostmi za pripravo prezentacije.

2. cilj: Povečati stopnjo varovanja dediščine in izboljšati njeno upravljanje

Mednarodni grafični likovni center (Grad Tivoli)

S postopno obnovo Gradu Tivoli bo objekt, v katerem deluje MGLC, postal dostopen, uporabnikom prijazen, sodoben, mednarodno relevanten muzej grafične umetnosti sedanjosti in prihodnosti ter živahen kulturno-izobraževalni center. V letu 2021 smo izbrali izvajalca za umestitev dvigala v Grad Tivoli ter pričeli z izvedbo prvega ukrepa, to pomeni dostopnost za gibalno ovirane.

Ljubljanski grad

Ukrep 1: Dokončna ureditev Bastije.

Izdelana je idejna zasnova, arheološke raziskave še niso izvedene, zato tudi še ni bilo nadaljnjih postopkov za končno ureditev Bastije. Izvedena je bila začasna ureditev s tlakovanjem in zaščitno ograjo na obzidju.

Ukrep 2: Projekt Ljubljanski grad za vse.

Izveden je bil projekt obnove in dokončanja prehoda, ki povezuje Palacijo z Grajskim dvoriščem, Galerijo S in Grajskim gledališčem. Pri tem je bil uporabljen celoviti pristop k reševanju dostopnosti za vse vrste oviranosti, tako gibalne kot senzorične – gluhost in slepost.

Ukrep 3: Šance – širitev dejavnosti Javnega zavoda Ljubljanski grad na celoten kompleks grajskega griča.

Pričetek izvajanja je predviden v času, ko bodo izpolnjeni ključni pogoji, in sicer, ko na Grajski planoti ne bo prometa. S tem bo omogočena ureditev varovanega Plečnikovega drevoreda, vključno s Šancami, kjer bo predhodno potrebna odstranitev antene.

Ukrep 4: Obnova Stolbe

Stavba Stolbe je bila obnovljena z namenom pridobitve dodatnih upravnih prostorov za Javni zavod Ljubljanski grad.

Križanke

Objekt Križanke je potreben celovite obnove. MOL je 48% lastnica prostorov v kompleksu Križanke, vendar je zainteresirana za enovito lastništvo. To je razlog, da še nismo začeli z naročilom za izdelavo konservatorskega načrta, ker sta za celovito obnovo potrebna soglasja obeh lastnikov. V letu 2021 je bila izvedena nova streha nad avditorijem poletnega gledališča, v dvorišču Križank je bil obnovljen Plečnikov slavalok kot vzorčni primer za pripravo konservatorskega načrta obnove sgraffitov na notranjih fasadah Križank.

Mestna galerija Ljubljana

Za pripravo na obnovo Mestne galerije Ljubljana z namenom vzpostavitve sodobnih predstavitvenih prostorov za izvedbo projektov s področja vizualnih umetnosti ter za dostopnost razstavišča za gibalno ovirane je MGML naročil prostorsko preveritev Mestne galerije Ljubljana.

Galerija Cukrarna

Izvedba projekta Galerija Cukrarna se je začela v letu 2018 in je bila zaključena poleti 2021. Slavnostna otvoritev je bila 23. septembra 2021 in od tedaj dalje Galerija Cukrarna deluje z izvajanjem načrtovanega programa ter izpolnjuje poslanstvo, zaradi katerega je bila stavba tudi obnovljena. Obnovljena Cukrarna je prejela tudi nagrado arhitekturnega bienala v Beogradu.

Vila Zlatica

Z izvedbo investicije smo začeli avgusta 2019. V letu 2021 je sledil nakup opreme in muzejska postavitve razstave o Ivanu Hribarju in spominske sobe za Zlatico Hribarjevo. Slavnostna otvoritev Vile Zlatice je bila 9. maja 2021. V stavbi deluje Forum slovanskih kultur, ki izvaja javno dostopen program. Za javnost je prav tako na voljo ogled zbirke, ki je posvečena Ivanu in Zlatici Hribar.

Vodnikova domačija

Za celovito obnovo Vodnikove domačije smo v letu 2020 naročili projektno dokumentacijo, v letu 2021 smo pridobili gradbeno dovoljenje in naročili projekt za izvedbo (PZI) dokumentacijo, ki je bila izdelana in poslana v recenzijo. V letu 2022 bomo nadaljevali z javnim naročilom za izbiro izvajalca za izvedbo celovite obnove.

Center kulture Španski borci

Po prenovi strehe, odra, fasade, neposredne okolice, dobavi in montaži urbane opreme v preteklih letih, vključno z nakupom avdiovizualne opreme, v letu 2021 nismo opravljali nobenih investicijskih posegov. Objekt danes nudi vrhunske pogoje za delovanje.

Vzdrževanje javnih spomenikov in spominskih obeležij

V letu 2021 smo vzdrževanje neposredne okolice javnih spomenikov prenesli na javno podjetje JP VOKA SNAGA d.o.o., pri čemer smo število redno vzdrževanih spomenikov povečali glede na pretekla leta (iz 20 na 25). Povečevanje števila redno vzdrževanih spomenikov želimo nadaljevati v prihodnje tako, da bodo v sistemu rednega vzdrževanja vsi spomeniki v lasti MOL. Posameznih javnih spomenikov/obeležij je 171.

Vzpodbujanje, ohranjanje in prezentacija starih obrti

Skladno s predlaganimi ukrepi smo se v letu 2021 naročili študijo o prisotnosti in dejavnosti poklicev – starih obrti v Ljubljani s predlogi za nove turistične produkte. Študijo smo predali javnemu zavodu Turizem Ljubljana v njihovo nadaljnjo uporabo.

3. cilj: Povečanje stopnje varovanja Plečnikove dediščine

V letu 2021 je bila naročena projektna dokumentacija za obnovo pokopališča Navje. Na MOL je bil prenešen tudi del Rimskega zidu, ki je bil v lasti Univerze v Ljubljani. Tako bo omogočena tudi celovita prenova Rimskega zidu. V letu 2021 smo izvedli nujna vzdrževalna dela, saj je bil del zidu, ki smo ga na novo pridobili v last, v določenih delih v izredno slabem stanju.

Avditorij Tivoli

Območje Avditorija Tivoli vzdržujemo s sistematično košnjo in je kot javna zelena površina v uporabi za različne manjše umetniške dogodke (glasba, uprizoritvene umetnosti). V letu 2021 smo naročili projekt umestitve sedežnih površin na to območje (po projektu arhitekta Jožeta Plečnika) za vzpostavitev avditorija, ki bo omogočal bolj kakovosten prireditveni prostor.

4. cilj: Unescova dediščina v Ljubljani

Plečnikova arhitekturna dediščina – celostna valorizacija, popularizacija in upravljanje

Odbor za svetovno dediščino je z vpisom izbranih Plečnikovih del na seznam svetovne dediščine na 44. zasedanju, ki se je pod kitajskim predsedovanjem začelo 16. julija 2021, sledil priporočilu Mednarodnega sveta za spomenike in spomeniška območja – ICOMOS. Ta je 4. junija 2021 podal pozitivno oceno nominaciji izbranih Plečnikovih del v Ljubljani in s tem potrdil utemeljenost predloga za vpis.

Izbor del, vpisanih na seznam, obsega sedem sestavnih delov: vodno os mesta (nabrežja Ljubljane z mostovi od Trnovskega pristana do Zapornic) in Trnovski most, kopensko os (Vegova ulica z Narodno in univerzitetno knjižnico, Kongresni trg s parkom Zvezda), ureditev arheološkega parka (Rimski zid), kompleks mesta mrtvih (Plečnikove Žale – vrt vseh svetih) ter cerkvi v ruralnem (sv. Mihaela v Črni vasi) in delavskem predmestju (sv. Frančiška Asiškega v Šiški).

Kot je v oceni nominacije zapisal ICOMOS, je Plečnikov pristop preoblikovanja mesta utemeljen v reformističnih arhitekturnih gibanjih zgodnjega 20. stoletja in gre za pristop, ki je trenutno manj zastopan na seznamu svetovne dediščine. V primerjavi s sočasnim modernizmom je nastal iz povsem drugačnih arhitekturnih izhodišč. Izpostavljen je kakovosten javni prostor, ki ga je arhitekt z večjimi in manjšimi popravki nadgradil in povezal v niz trgov, parkov, ulic, sprehajališč, mostov in javnih objektov.

Vpis Plečnikovih del na listo svetovne dediščine Unesca razumemo tudi kot potrditev pravih odločitev in naporov lokalne skupnosti pri vzdrževanju in ohranjanju Plečnikove dediščine v Ljubljani.

Arheološka in etnološka dediščina Ljubljane

V pripravi je projektna dokumentacija za obnovo stare šole v Črni vasi, kjer bomo po obnovi stavbe skupaj z upravljavcem pripravili informacijsko točko za Plečnikovo cerkev sv. Mihaela in razstavo etnološke dediščine Ljubljanskega barja.

5. cilj: Dokumentiranje in vzpostavitev arhiva javnih spomenikov MOL

Projekt dokumentiranja in vzpostavitve arhiva javnih spomenikov MOL bomo začeli izvajati v letu 2023.

8. Kultura v javnem prostoru

Cilj: Dvig kakovosti javnih skulptur v javnem prostoru

V letu 2021 smo na osnovi javnega natečaja postavili spomenik Braniteljem mesta Ljubljana 1991 na Trgu mladinskih delovnih brigad. Postavili smo spominski plošči Juriju Gustinčiču v avli Fakultete za družbene vede UL ter Vojeslavu Moletu na stavbi Veleposlaništva republike Poljske v Ljubljani. Pred Tivolski grad smo postavili kopijo spomenika Radetzkeemu, s čimer je bil historičnemu ambientu vrnjen ključni element. Kip Radetzkega tako skupaj s psi v vzhodju stopnišča tvori celoto.

V sodelovanju z Judovskim kulturnim centrom smo v mestu nadaljevali s projektom »spotikavci«, ki obeležuje pregon Judov iz Ljubljane v nacistična koncentracijska taborišča med drugo svetovno vojno.

Vse spomenike in obeležja postavljamo v skladu s sklepi Komisije za postavitev spomenikov in obeležij v MOL. Vsi spomeniki in obeležja so izbrani na javnih natečajih.

9. Medpodročno sodelovanje

9.1 Kulturno-umetnostna vzgoja

1. cilj: Vzpostaviti dolgoročnejša sodelovanja med javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je MOL, nevladnimi organizacijami s področja kulture in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami

Zaradi epidemije, zaprtja vzgojno izobraževalnih zavodov (v nadaljnjem besedilu: VIZ) in kulturnih ustanov ter kasnejšega omejenega delovanja le-teh, tudi leto 2021 ni bilo naklonjeno vzpostavljanju novih sodelovanj in partnerstev med VIZ in kulturnimi ustanovami. Izvajalci so programe in projekte prilagajali trenutnim razmeram in jih izvedli v obsegu, kot je bilo dovoljeno. V času, ko obisk kulturnih ustanov ni bil možen, so šolam in vrtcem omogočali ogled predstavljen preko spleta, hibridno so izvajali tudi kulturne dneve.

Trinajsti festival kulturno-umetnostne vzgoje *Bobri* je bil zaradi epidemioloških razmer predstavljen na jesen in bil zaradi epidemioloških ukrepov izveden v omejenem obsegu. Potekal je med 18. septembrom in 2. oktobrom 2021. Osrednja tema festivala je bila identiteta. V okviru festivala je bilo izvedenih 130 prireditev, za katere je bilo na voljo 9.500 brezplačnih vstopnic. Program, ki se je odvijal na 35 prizoriščih, je sooblikovalo 34 različnih producentov s področja kulture v Ljubljane.

V javnemu zavodu Pionirski dom – Center za kulturo mladih je bilo izvedenih 27 celoletnih kulturno-umetniških in 12 jezikovno-kulturnih programov, osem festivalov, počitniške šole, številne krajše delavnice, kulturni dnevi za vrtce in šole ter študente. Izvedene so bile številne delavnice preko ZOOM-a, v živo preko vikenda in predstave za otroke in družine. Javni zavod sodeluje s številnimi kulturnimi inštitucijami in nevladnimi organizacijami (vrtci, šolami, nevladnimi organizacijami, javnimi zavodi ter fakultetami iz Osrednje slovenske regije, Slovenije in tujine). Organizira tudi izobraževanja, svetovanja in posvetovanja za mentorje vzgoje za kulturo, druge strokovnjake in praktike, vzgojitelje in starše s področja svoje dejavnosti. Izobraževanja so izvajanja v okviru festivalov, samostojnih izobraževanj zavoda in izobraževanj, ki so bila potrjena s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

V Kinodvoru so programe filmske vzgoje izvajali s prilagoditvami zaradi epidemije in izvedli 241 projekcij programa za mlada občinstva s filmsko vzgojo, ki jih je v obiskalo 11.143 obiskovalcev (5.247 obiskovalcev na 138 projekcijah Kinobalonovega rednega programa, 5.896 učencev in dijakov pa na 103 projekcijah v okviru Kinodvorovega šolskega programa). Programa Kinotrip – mladi za mlade se je udeležilo 675 obiskovalcev tako v okviru festivala Kinotrip kot tudi Kinotripovih projekcij na rednem programu. V oktobru 2020 so začeli izvajati šolske spletne ogled filmov, ki se jih je v letu 2021 udeležilo še dodatnih 13.912 učencev na 162 spletnih predavanjih.

V Mednarodnem grafičnem likovnem centru so v okviru Grafičnega bienala izvedli številne dejavnosti na področju kulturno – umetnostno vzgoje (posebno predstavitev bienala za učitelje, KUV koordinatorje in mentorje, Brezplačni interaktivni vodnik – zemljevid po bienalskih območjih z nalepkami za otroke in družine, brezplačne ogled bienala z delavnicami za organizirane vrtčevske skupine v okviru festivala Bobri, predstava za mlade v sodelovanju z

zavodom Margareta Schwarzwald, delavnici animiranega filma v sodelovanju z društvom Slon, vikend obisk dijakov, ...).

Kakovostne programe kulturno – umetnostne vzgoje so izvajali tudi v Lutkovnem gledališču Ljubljana, Muzeju in galerijah mesta Ljubljane, Ljubljanskem gradu in Festivalu Ljubljana. Vsi pri snovanju in izvajanju programov sodelujejo z vzgojno izobraževalnimi ustanovami in nevladnimi organizacijami.

V letu 2021 smo preko javnih razpisov podprli program kulturno umetnostne vzgoje petnajstih izvajalcev javnih kulturnih programov: Divja misel, Inštitut za neprofitno komunikacijo, zavod FORUM Ljubljana, Zavod EN-KNAP, Društvo Hiša otrok in umetnosti, Bunker, Ljubljana, Društvo ŠKUC, Zavod Federacija, Ljubljana, Zavod P.A.R.A.S.I.T.E., Društvo Gledališče Ane Monro, Zavod SCCA – Ljubljana, Zavod Projekt ATOL, Ljubljana, zavod CONA, Zavod RAVNIKAR SPACE GALLERY, Zavod Bufeto in Društvo Pekinpah.

Vsi podprti izvajalci so pripravljene programe izvedli, večinoma v prilagojeni obliki – del aktivnosti je potekalo preko spleta, nekaj pa je bilo izvedenih v živo. Zaradi zaprtja šol so nekateri okrepili dejavnost v vrtcih, s šolami pa so programe izvajali po dogovoru. Ob tem je potrebno poudariti, da so nekatere šole pokazale veliko zanimanje za obogatitev pouka na daljavo s kulturnimi vsebinami.

Podprli smo tudi 13 kulturnih projektov, od katerih le en zaradi epidemije ni bil izveden.

2. cilj: Dvigniti delež mladih obiskovalcev kulturnih dogodkov (15–29 let)

Tako javni zavodi kot nevladne organizacije, ki jih sofinanciramo preko programskega oziroma projektnega razpisa izvajajo programe, ki nagovarjajo različne starostne skupine, tudi mlade. Gre za skupino, ki jo je zahtevno nagovoriti k obiskovanju kulturnih prireditev, kljub temu pa programe nadgrajujejo in so pri tem uspešni (festival *Itn.*, Kinotrip, Bunker, Ljubljana, društvo Mesto žensk,...).

3. cilj: Kulturno-umetnostna vzgoja za različne generacije

Izvajalci kulturnih dogodkov se zavedajo pomena priprave usmerjenih vsebin za različne starostne skupine in so pri tem uspešni. Tako so v Kinodvoru izjemno priljubljeni programi *Filmska srečanja ob kavi* (za starejše), *Prvič v kino* (za najmlajše), ogled kina z dojenčki (za starše), v MGML s programi za študente, odrasle in seniorje, ki ustvarjajo prijazno in odprto okolje za ustvarjalno, navdihujoče in koristno pridobivanje novih znanj in veščin iz bogato napolnjene skrinje ljubljanske dediščine in kulture. V MGLC izvajajo raznolike tečaje grafičnih tehnik, prav tako izvajajo umetniške tečaje za različne starostne skupine v Pionirskem domu. V Slovenskem mladinskem gledališču imajo poseben popoldanski abonma s pogovori. Prav tako se z vzgojo publike intenzivno ukvarjajo nevladne organizacije, ki pripravljajo raznolike programe za različne ciljne skupine (Bunker, Ljubljana, ki vključuje sosesko Tabor, Gledališče Glej, Zavod EN-KNAP itn.).

9.2 Kulturni turizem

1. cilj: Povečati delež domačih in tujih turistov, ki Ljubljano obiščejo zaradi kulturne ponudbe

Področje kulturnega turizma uresničujemo z javnim zavodom Turizem Ljubljana, ki je tudi nosilec Strategije razvoja turistične destinacije Ljubljana in ljubljanska regija 2021-2027.

Statistični podatki o obisku kulturnih institucij v Ljubljani: pri projektu zbiranja podatkov o številu in izvoru gostov v kulturnih institucijah so leta 2021 sodelovali Galerija Jakopič, Ljubljanski grad, Mednarodni grafični likovni center, Mestna galerija, Mestni muzej Ljubljana, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Narodna galerija, Narodni muzej Slovenije Metelkova, Narodni muzej Slovenije Muzejska, Plečnikova hiša in Slovenski etnografski muzej. Leta 2021 je 12 kulturnih institucij v Ljubljani skupaj obiskalo 168.377 gostov. Domačih gostov je bilo 87.262 (52 %), tujih gostov je bilo 81.115 (48 %). Če iz zbranih podatkov izvzamemo podatke za Ljubljanski grad, je bilo leta 2021 v ostalih 11-ih enotah domačih gostov 71.914 (81 %) in tujih 17.164 (19 %), skupaj 89.078. Primerjavo števila gostov v kulturnih institucijah med letoma 2021 in 2020 so na voljo za 9 institucij (Ljubljanski grad, Mednarodni grafični likovni center, Mestni muzej, Muzej novejšje zgodovine, Narodna galerija, Narodni muzej Slovenije Metelkova, Narodni muzej Slovenije Muzejska, Plečnikova hiša in Slovenski etnografski muzej). Leta 2021 je bilo v teh 9-ih kulturnih institucijah skupaj 165.294 gostov, kar je za 47,37 % več glede na leto 2020. V 12-ih kulturnih institucijah je bilo med tujimi obiskovalci največ gostov iz Nemčije (18 %). Sledili so gostje, ki niso posebej opredeljeni (16 %), gostje iz Italije (15,5 %), Francije (11,5 %), Nizozemske (7,8 %) ter Kanade in ZDA (5,8 %). Po manj kot 5 % obiskovalcev je bilo gostov iz Avstrije, Belgije, Španije, Madžarske, Velike Britanije, iz Hrvaške, nordijskih držav ter Rusije.

V prvi polovici leta 2021 je zaradi epidemiološke situacije večina kulturnih institucij ostala zaprtih, njihove aktivnosti pa so se za nekaj časa preselile na splet. Na portalu Visit Ljubljana je bila ponovno obujena podstran *Kultura prek spleta*, ki je nastala v času prvega zaprtja v letu 2020. Na podstrani je zbrana vsebina vseh spletnih dogodkov kulturnih institucij v Ljubljani. Gledalci so si lahko ogledali gledališke predstave, filme, hibridne koncerte in virtualne razstave. Podstran je bila redno ažurirana, vzpostavljena je bila tudi v angleški različici. Projekt je na spletni podelitvi priznanj, ki je potekala v okviru svetovne turistične borze ITB zasedel drugo mesto v izboru *Green Destinations Story Awards*. K tekmovanju za priznanje je bilo vabljenih vseh sto najbolj trajnostnih destinacij na svetu v letu 2020 po oceni organizacije Green Destinations. Ljubljana je tekmovala v kategoriji *Covid & tourism Strategy*, druga finalistka sta bila nizozemski Nijmegen in slovenska Brda.

Glede na stalno spreminjajoče se razmere v državi, je javni zavod Turizem Ljubljana namesto javnega razpisa objavil javno povabilo k oddaji predlogov za sofinanciranje turističnih prireditvev na javnih površinah v MOL. Podpreti so želeli prireditve, ki prispevajo k promociji Ljubljane v lokalnem in mednarodnem okolju ter pomenijo obogatitev turistične ponudbe mesta. Podprli so 32 projektov. Kar 70 % sofinanciranih prireditvev se je odvijalo do septembra. Organizatorji so se prilagodili razmeram in delovali v skladu z navodili epidemiološke stroke. Izvedeni so bili *Noči v Stari Ljubljani*, umetniški sejem in sejem starin, slovenski plesi ob Ljubljanici, promenadni koncerti ljubljanskih godb, Dan Križevniškega soseda (...). Prireditveni prostor se je širil tudi izven strogega centra: v Klečah se je odvijalo tradicionalno *Posavsko štehanje*, v Šmartinskem parku pa *Libi fest* – zabava za najmlajše.

V letu 2021, ko je bila Slovenija Evropska gastronomska regija 2021, je javni zavod Turizem Ljubljana pričel z objavami *KulKul trenutka*, ki povezuje kulturno in kulinarično ponudbo v Ljubljani. Že obstoječi primeri prepletanja kulture in kulinarike so torta Luize Pesjakove v kavarni Zvezda, Plečnikov čaj in medenjaki v kavarni NUK ali umetniški zajtrk v MGLC-ju. Potencial so izkazali tudi drugi ponudniki značilnih ljubljanskih jedi, ki so jih tematsko povezali z obiskom ene od kulturnih znamenitosti. Namen kulturno-kulinaričnega produkta je dvigniti prepoznavnosti kulturno-kulinarične ponudbe v Ljubljani, spodbuditi zanimanje za obisk kulturnih institucij med meščani ter ozavestiti znanje o kulinariki, kot pomembnim segmentom kulture bivanja. Vsak mesec v letu je bila objavljena po ena zgodba *KulKul trenutka*: zgodba o Emonski rezini je bila povezana z odkrivanjem 2000 let stare dediščine Ljubljane, rimske Emone, zgodba o kraljici slovenske peke, znameniti pehtranovi potici, je bila nadgrajena in poglobljena z obiskom Slovenskega etnografskega muzeja, kjer hranijo mnoge primerke tradicionalnih lončenih posod za peko potice t.i. potičnice. V maju, ko praznujemo svetovni dan čebel, so povezali obisk Plečnikove hiše in ogled Plečnikovega čebelnjaka z obiskom Kavarne NUK in okušanjem Plečnikovega čaja in medenjakov. Obiskovalce so prav tako povabili k okušanju najboljše ljubljanske kave in k ogledu Kofetarice slikarke Ivane Kobilce v Narodni galeriji. Obisk Ljubljanskega gradu in razglednega stolpa je bil povezan z okušanjem grajske sladice, torte Stolp, povezali so spomin na Prešerna in njegove fige (...). Obiskovalci so preko zgodb spoznavali Mednarodni grafični bienale in okušali umetniški zajtrk v MGLC-ju ter odkrivali grad Fužine in ponudbo v Kavarni Muzeja za arhitekturo in oblikovanje.

Javni zavod Turizem Ljubljana je preko javnega poziva za predložitev programov kulturnim institucijam v MOL zaprosil, da posredujejo informacije o festivalih, koncertih, razstavah in drugih kulturnih dogodkih, ki jih nameravajo realizirati v tekočem letu in so zanimivi za domače in tuje goste. Izbrane prireditve in dogodke je Turizem Ljubljana objavil na spletni strani www.visitljubljana.si in po drugih komunikacijskih kanalih (Facebook, Twitter). Odzvalo se je 21 institucij, od tega 30 festivalov, 16 koncertov, 15 rednih programov in 10 ostalih prireditev. Zbrane dogodke in prireditve zavod promovira tudi na sejmih, borzah in delavnicah v tujini.

V sodelovanju Oddelka za kulturo MOL in javnega zavoda Turizem Ljubljana se je pričela priprava novih *Strateških smernic kulturnega turizma in prireditev za obdobje 2022-2027*. Proces oblikovanja akcijskega načrta razvoja kulturnega turizma in prireditev v Ljubljani je zastavljen v t. i. multilogu z vsemi partnerskimi organizacijami, kulturnimi institucijami, producenti dogodkov in nevladnimi organizacijami. Kot v prvem skupnem strateškem obdobju, si v Ljubljani še vedno želimo dvigniti delež gostov, ki pridejo z motivom umetniškega doživetja in prireditev, hkrati pa tudi drugim pristočnim in poslovnim turistom, ki pridejo na npr. mestni oddih ali srečanje, približati in ponuditi več vsebin kulture in življenjskega sloga Ljubljane. V prihodnje želimo razvijati, podpirati razvoj in promovirati takšne vsebine, s katerimi bomo privabili goste, ki si želijo bolj poglobljeno spoznati mesto in ostati dlje, torej vsaj tri noči oziroma štiri dni. Poseben in pomemben segment so tudi prireditve, dogodki in festivali. V prvi fazi priprave strateških smernic je opravljen pregled ključnih stebrov ponudbe kulturnega turizma in prireditev, analizo koriščenja turistične kartice ter letnih poročil o številu in izvoru gostov v muzejih in galerijah. Izvedena je bila prva od petih delavnic s kulturnimi partnerji – deležniki. Preboj za razvoj smo iskali doma in v tujini. Delavnice se je v živo in preko spleta udeležilo 30 predstavnikov ljubljanskih kulturnih institucij in organizatorjev prireditev, o naših križiščih na delavnici pa je spregovorila tudi kuratorica in organizatorica trienala *Brugge*, ki z umetniškimi instalacijami v javnem prostoru in na razstavah nagovarja dvome in skrbi lokalne skupnosti in

privablja goste iz lokalnega in mednarodnega okolja. Prav tako je bila opravljena analiza in evalvacija preteklega obdobja.

2. cilj: Promovirati privlačno kulturno-turistično ponudbo izven ožjega mestnega središča, razširiti gibanje turistov v druge predele Ljubljane in vključiti lokalno prebivalstvo v organizirano turistično ponudbo

Nadaljevanje razvoja koncepta ljubljanskih kulturnih četrti je predviden za leto 2022.

3. cilj: Razvoj integralnih turističnih produktov s kulturnimi vsebinami

V letu 2021 je bil končan razvoj novih produktov, zastavljenih v smeri inovativnih kulturno-turističnih doživetij, ki so zasnovani v skladu s sodobnimi trendi in ponujajo edinstveno ter vključujočo izkušnjo. Eden izmed teh je so *Plečnikove vizije*, ki obiskovalce preko interaktivnega avdio vodenja vodijo po Plečnikovih neuresničenih projektih v aplikaciji Nexto Ljubljana. Po poti polni uganke vodi sam arhitekt Jože Plečnik. S pomočjo obogatene resničnosti in 3D posnetkov spoznamo, kako si je zamislil Prešernov trg, Mesarski most, Novi Magistrat, Katedralo svobode in še kaj. Drugo takšno doživetje je *Mojster Plečnik*, program, razvit za skupino sodobnih, digitalno pismenih turistov, ki se izogibajo tradicionalnim turističnim storitvam in atrakcijam. V okviru vodstva udeleženci obiščejo ekskluzivne in posebne lokacije, kamor nima dostopa vsak, med drugim pa lahko izkusijo tudi edinstveno virtualno izkušnjo Plečnikove nedostopne dediščine. Vodenje po Ljubljani ponuja poseben vpogled v veliko vizijo velikega arhitekturnega mojstra in njegove neštete zanimive arhitekturne podrobnosti in mojstrovine, ki so danes del Unescovega seznama svetovne dediščine. Je sestavljanka zgodb, anekdot, zapisov in dogodkov iz življenja Plečnika in stvaritelja sodobne Ljubljane. Na neklasičnem potepu po Ljubljani udeleženci spoznajo zasnovo mesta skozi oči njegovega avtorja in vstopijo v Plečnikov um, ki je mesto ustvaril na novo. Obisk se konča pri mojstru samem, v Plečnikovi hiši.

Za družine z otroki je zasnovan nov produkt *Zmajčkovo nenavadno popotovanje*. Je zabavna urbana pustolovščina v slogu sobe pobega na prostem in je namenjena samostojnemu raziskovanju, pri čemer udeleženci rešujejo raznolike naloge po mestu ter poskušajo razvozlati najrazličnejše uganke. Tako staršem kot otrokom ponuja možnost zabavnega druženja in spoznavanja zanimivih in manj znanih delov mesta na nov in razburljiv način. Doživetje skozi igro razkrije zgodovino mesta, njene kulturne in zgodovinske znamenitosti ter jo poveže z legendo o zmaju kot simbolom Ljubljane. Del doživetja je ilustrativna knjižica v obliki stripa, ki udeležence vodi skozi zgodbo zmajčka Ljuba in kulturno zgodovino Ljubljane vse od Emone do 20. stoletja.

4. cilj: Razvoj kulturno-turistične ponudbe, povezane z Unescovo svetovno kulturno dediščino v Ljubljani

V letu 2021 je Turizem Ljubljana nadaljeval z aktivnostmi v okviru »Javnega razpisa za dvig kompetenc vodilnih turističnih destinacij in razvoj turistične ponudbe v vodilnih turističnih destinacijah v letih 2020 in 2021«, ki ga je objavilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Javni razpis za izbor operacij je delno financirala Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Razpis je pokrival sofinanciranje digitalnega inoviranja kulturne dediščine in oblikovanje k uporabniku usmerjenih produktov in storitev, ki izrabljajo potenciale naprednih tehnologij. Operacija »*Digitalno inoviranje Plečnikove dediščine v*

Ljubljani in regiji Osrednja Slovenija», ki ga je javni zavod Turizem Ljubljana izvedel v okviru razpisa, obsega inovativen pristop k interpretaciji Plečnikove dediščine iz Unescovega seznama. Digitalizirali so spomenike Plečnikove nepremične kulturne dediščine, ki so za javnost težje dostopni ali celo nedostopni: Veliko čitalnico Narodne in univerzitetne knjižnice, Plečnikove Žale in cerkev sv. Mihaela na Barju. S pomočjo strokovnjakov so opravili 3D skeniranje in 360-stopinjsko fotografiranje vseh arhitekturnih spomenikov, iz zajetih gradiv pa generirali 3D modele z detajlnimi teksturami, ki predstavljajo izredno natančen posnetek z minimalnimi milimetrskimi odstopanji od resničnosti. 3D modeli in 360-stopinjske fotografije predstavljajo neprecenljivo dokumentarno gradivo za prihodnje rodove ali za primere poškodb, hkrati pa so osnova za digitalni turistični produkt v virtualni in obogateni resničnosti, čigar namen je na sodoben način predstaviti Plečnikovo dediščino v Ljubljani in okolici. Implementirani so v dveh aplikacijah virtualne in obogatene resničnosti, ki uporabniku omogočata ogled digitaliziranih spomenikov. Izkušnji prav tako omogočata ogled Plečnikovih neuresničenih del preko 3D modelov in fotografski pregled tiste Plečnikove Ljubljane, ki ni predmet digitalizacije.

9.3 Mladi v kulturi in umetnosti

1. cilj: Povečati število mladih v MOL, ki so uporabniki kulture, za vsaj 10 % letno, za vsaj 2 % letno pa povečati število mladih v MOL, ki se dejavno vključujejo v kulturno ustvarjanje

Mreža mladinskih centrov Ljubljana

V okviru Mreže mladinskih centrov Ljubljana, ki predstavlja pomemben del dejavnosti s področja mladinskega dela in neformalnega učenja in ki so jo je v letu 2021 sestavljali štirje četrtini mladinski centri javnega zavoda Mladi zmaji, osem mladinskih centrov v upravljanju nevladnih organizacij ter delovanje dveh enot Centra za socialno delo Ljubljana na petih lokacijah, spremljamo podatke o aktivnostih s pomočjo spletnega orodja Logbook.

Podatki za leto 2021 kažejo, da je bilo na področju kulture in umetnosti v okviru mladinskih centrov izvedenih 2.100 dogodkov oziroma 6.159 ur aktivnosti. Zabeležili so 21.364 obiskov teh aktivnosti, ki jih je sooblikovalo 810 mladih prostovoljcev, mladi pa so sami ustvarili 48 % programa.

V primerjavi z letom 2020 beležimo rast, saj je bilo v celem letu izvedenih 1.598 aktivnosti in 5.514 ur programa, ki se ga je udeležilo 15.922 obiskovalcev.

Javni zavod Mladi zmaji je organiziral, sodeloval in izvedel več projektnih vsebin, ki neposredno povezujejo mlade in umetnost, naj med večjimi projekti navedemo:

- nadaljevanje projekta *Bite of Art*, financiranega s strani Ustvarjalne Evrope;
- vzpostavitev ulične galerije na Vegovi ulici – v sodelovanju s podjetjem Tam– tam;
- preobrazbo treh telefonskih govornic v razstavne prostore mladih na Špici in
- vzpostavitev novega skupnostnega centra v Kašlju – predelanega avtobusa, ki postaja središče za kulturne prireditve v lokalni skupnosti.

2. cilj: Vzpostavitev spletnega kanala za delovanje virtualnega »Radia Basement« – internetni medij za sporočanje, angažiranje in dialog med mladimi

Radio Eter (pred tem Radio Basement) je internetni (študentski) radio. Skozi delo na radijskem mediju mladi spoznavajo poklice ter pridobivajo izkušnje in kompetence za delo na večjem mediju. Radio Eter temelji na pravilih skupnosti: spoštovanju, zaupanju in dogovorih. Programsko radio ohranja svoja področja: družbeno aktualnost, kulturo, glasbo in študentske tematike. V prvi polovici leta je ekipa še pod prejšnjim imenom ustvarila 56 oddaj, po 14 za vsako od naštetih področij, ki izhajajo z imenom *Ferštekeraj*, *Kje je tu most?*, *Kampanja XY* in *Študentenfutr*. Radio je šel potem v popolno prenovu imena, javne podobe, spletne strani, saj je moral zaradi medijske zakonodaje in zaščite slovenskega jezika spremeniti ime.

Palača Cukrarna

V letu 2021 smo na Oddelku za kulturo pripravili predlog koncepta in vsebin, ki se bodo prepletale v Palači Cukrarna. Cilj, ki smo si ga zastavili v strategiji je, da vzpostavimo večji in glede na programsko strukturo kompleksnejši center, ki bi poleg zagotavljanja programov za mlade v središču Ljubljane nastopal tudi kot stičišče vseh, ki se profesionalno ukvarjajo z izboljšanjem položaja mladih in delujejo v mladinskem sektorju. Osnutek programa predvideva povezovanje dejavnosti s področja neformalnega izobraževanja in mladinskega dela z dejavnostjo knjige in literature ter s tem povečevanje bralne pismenosti. V letu 2022 se načrtuje začetek prenove.

9.4 Participativni (skupnostni) projekti v četrtnih skupnostih MOL

Cilj: Krepitev občutka povezanosti in pripadnosti lokalni skupnosti med prebivalci sedemnajstih četrtnih skupnosti MOL prek t. i. »skupnostnih projektov«

V okviru kandidature MOL za naziv Evropska prestolnica kulture 2025 so ljubljanski kulturni producenti pripravili večje število izvirnih predlogov za umetniške projekte, ki predvidevajo aktivno vključenost občanov v njihovih četrtnih skupnostih. Delovna skupina LJ 2025, ki je pripravila kandidaturo, je pripravila osnutek ciljnega razpisa, ki vsebuje participativne (skupnostne) projekte v četrtnih skupnostih kot posebno razpisno področje. Izvedba bo realizirana glede na proračunske možnosti. Realizacija tovrstnih projektov bo potekala v tesnem sodelovanju s Službo za lokalno samoupravo in četrtnimi skupnostmi MOL.

9.5 Kulturni programi za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin

Cilj: Večja socialna vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin s pomočjo kulture

Enako kot pri prejšnjem cilju so v okviru kandidature MOL za naziv EPK 2025 izoblikovani tudi zelo kakovostni projekti vključevanja pripadnikov ranljivih in marginaliziranih skupin v kulturno in družbeno življenje. Gre za projekte, ki povečujejo dostopnost ranljivih skupin do kulturnih in umetniških vsebin, saj jih umetniki in umetnice izvajajo skupaj s pripadniki teh skupin. Kulturni projekti, ki krepijo socialno povezanost, so še posebej pomembni v teh kriznih časih.

10. Kreativna Ljubljana

10.1 Kulturne in kreativne industrije

1. cilj: Zagotovitev trajnejših in stabilnih pogojev za razvoj področja kreativnih industrij v MOL ter večja prepoznavnost dejavnosti in akterjev

1. Spodbujanje dialoga z organizacijami s področja kulturnih in kreativnih industrij (v nadaljnjem besedilu: KKI),

Center Rog je jeseni 2021 organiziral preveritvene delavnice zasnove proizvodnih laboratorijev Centra Rog s 52 potencialnimi uporabniki, deležniki in strokovnjaki s področja KKI. V okviru projekta *Skupni prostori – Skupne prihodnosti*, ki ga sofinancira Evropska kulturna fundacija, je Center Rog zasnoval 5 delovnih skupin, ki bodo razvile aplikativne rešitve za različne strateško–programske izzive Centra Rog: participativno odločanje in participativni proračun, spol in tehnologije, vključujoča raba zelenih površin Centra Rog, vključevanje migrantskih in begunskih ustvarjalcev ter razvoj zagovorniške strategije za vzpostavitev trajnostnega ekosistema za razvoj družbeno koristnih produktov.

2. Podpora pri reševanju prostorskih potreb za produkcijo, promocijo in distribucijo izdelkov ustvarjalcev:

MOL je začel s prenovo nekdanje tovarne Rog in 2021 ustanovil nov javni zavod Kreativno središče Center Rog (v nadaljnjem besedilu: Center Rog)

3. Spodbujanje partnerstva z obstoječimi organizacijami, iniciativami in kreativnimi vozlišči ter podpora nadaljnjemu razvoju kreativnih četrti izven mestnega središča

Center Rog je v letu 2021 nadaljeval sodelovanje s programskimi partnerji RogLaba in obenem vzpostavljal povezave z novimi potencialnimi partnerji in komplementarnimi organizacijami kot so Inštitut za celulozo in papir, Kemijski inštitut ter številnimi nevladnimi organizacijami in podjetji.

4. Spodbujanje souporabe v javni kulturni infrastrukturi

Prostor bodočega Centra Rog temelji na konceptu skupne rabe, začasne rabe in, na podlagi kartičnega dostopa, tudi samostojne rabe. Pričakujemo, da bo javna infrastruktura na ta način izkoriščena v največji meri.

5. Spodbujanje mednarodnega sodelovanja in črpanja evropskih sredstev

V letu 2021 je bil izveden izobraževalni program za osnovne šole v okviru evropskega projekta *Creative Flip*. Center Rog je v letu 2021 pridobil sredstva Evropske kulturne fundacije za projekt *Skupni prostori - skupne prihodnosti*, ki poteka v obdobju 2021-2022 ter pridobil sredstva in se pridružil mreži *Shemakes*, v okviru katere bodo dejavnosti potekale v letu 2022. Center Rog se je jeseni 2021 predstavil na mednarodni konferenci v Izmirju v organizaciji mednarodne zveze mest in lokalnih oblasti. V sodelovanju z mrežo za mobilnost izdelovalcev Vulca in Francoskim inštitutom v Ljubljani je organiziral mednarodni spletni posvet o kreativnih nomadih. Predstavil se je na spletnem posvetu o kreativnih industrijah v organizaciji mreže nevladne organizacije

Izmir Kultur Platform. Center Rog je na povabilo Street Art Belgrade predstavil program *GraFEM* na dogodku *Efemeral* v Beogradu, katerega cilj je spodbujanje žensk na področju ulične umetnosti. V sodelovanju z mednarodnimi partnerji je Center Rog jeseni 2021 pričel s pripravami za prijave na EU programe.

6. Sistematično povezovanje z vladnimi strategijami.

Programsko–strateško se Center Rog navezuje na Strategijo razvoja Slovenije 2030.

2. cilj: Nadaljevanje dejavnosti pilotnega projekt RogLab

RogLab je poleti 2021 prišel v okvir novoustanovljenega javnega zavoda Center Rog. Program RogLaba je v letu 2021 zaradi epidemoloških razmer delal okrnjeno. V primerjavi s časom pred epidemijo je bil upad obiskovalcev na odprtih terminih 56%, upad obiskovalcev na usposabljanjih pa le odstoten.

10.2 Center Rog

1. cilj: Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za ustvarjalce in producente na področju kulturnega in kreativnega sektorja s povečanjem produkcije na teh področjih in zvišanjem kakovosti projektov

Novi Center Rog bo na ciljnih področjih izdelovalništva, urbanega rokodelstva, uporabnih umetnosti, oblikovanja in arhitekture ponujal 7 skupnih proizvodnih laboratorijev na 1.000 m², 25 individualnih delovnih prostorov na 1.250 m², 5 bivalnih delovnih prostorov na 300 m², prireditveno razstavno dvorano s predavalnico na 700 m² ter 7 trgovinic na 450 m² za prodajo izdelkov lokalnih ustvarjalcev in ustvarjalk.

2. cilj: Sistematična podpora in razvoj kreativnih industrij

Center Rog je izvedel niz izobraževalnih delavnic za ustvarjalke in ustvarjalce. Pridružil se je mreži Shemakes, katere cilj je opolnomočiti ženske na področju oblikovanja tekstilij in oblačil ter v okviru katere bo v letu 2022 organiziral 3 delavnice. V delavnici RogLab je Center Rog tudi v letu 2021 4 dni v tednu ponujal usposabljanja in tehnološko podporo uporabnikom in uporabnicam pri razvoju njihovih projektov. Vse leto 2021 je izhajal blog *GraFEM* za spodbujanje ženske grafitarske in street art kulture.

11. Regionalno kulturno sodelovanje

Cilj: Krepitev sodelovanja MOL s 25 občinami Ljubljanske urbane regije na področju kulture

Skozi proces kandidature za naziv Evropska prestolnica kulture 2025 so se močno okrepile povezave med občinami Ljubljanske urbane regije (v nadaljnjem besedilu: LUR) na področju kulture. Najboljša podlaga za uresničitev cilja glede krepitev regionalnega sodelovanja je oblikovanje in izvajanje skupnega strateškega dokumenta. V 2021 smo skupaj z Razvojno regionalno agencijo LUR sodelovali pri pripravi izhodišč za pripravo regionalne kulturne strategije. Priprava strateškega dokumenta bo potekala v letu 2022. Vse, kar bo zapisano v tem dokumentu – vizija, cilji, prioritete, roki, izvajalci – bo temeljilo na doseženem soglasju vseh

občin LUR. Med glavne cilje prve regionalne kulturne strategije sodi krepitev medobčinskega sodelovanja na področju kulture, pa tudi na drugih področjih, ki so tesno povezana s kulturo. Medsektorski pristop vidimo kot osnovni metodološki pristop pri pripravi te strategije, kar pomeni, da bo le-ta med drugim definirala načine povezovanja kulturne dediščine in turizma (kulturni turizem), kulture in gospodarstva (kulturne in ustvarjalne industrije), kulture in izobraževanja (kulturno-umetniška vzgoja), kulture in trajnostnega razvoja itn.

Zaradi kriznih razmer v letu 2021 ni bilo mogoče uresničiti strateškega cilja, ki se nanaša na večjo mobilnost umetnikov in umetnic znotraj regije. S koncem epidemije v letu 2022 se bodo nedvomno izboljšale možnosti za okrepljeno sodelovanje tako kulturnih producentov kot posameznih umetnikov in umetnic na regionalni ravni.

12. Mednarodno kulturno sodelovanje

12.1 Sodelovanje z evropskimi mesti in mednarodnimi organizacijami na področju kulture

Cilj: Krepitev mednarodne vloge MOL na področju kulture s ciljem globalne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta kulture

Mednarodno sodelovanje je eden izmed petih sklopov, ki jih redno sofinanciramo nevladnim organizacijam na podlagi izbranih štiriletnih programov. Številna mednarodna gostovanja organizirajo tudi javni zavodi MOL na področju kulture. Mednarodni dogodki, ki so izstopali v letu 2021 zlasti na naslednjih področjih in so predstavljeni v tem poročilu v poglavjih: uprizoritvene umetnosti (poglavje 2.1.), vizualne umetnosti (2.2.), glasbene umetnosti (2.3.) in intermedijske umetnosti (2.4.).

Oddelek za kulturo že od leta 2012 aktivno sodeluje v mreži *Eurocities - Kulturni forum*, kjer aktivno sodeluje tudi v vlogi podpredsedniškega mesta.

S sklepom Mestnega sveta MOL je Ljubljana 21. marca 2011 postala mesto zatočišče za preganjane pisatelje v Mednarodni mreži *ICORN*. Projekt vodi in koordinira Slovenski PEN v sodelovanju z Oddelkom za kulturo in Mestno knjižnico Ljubljana. Od julija 2021 v Ljubljani biva sirška gledališka in literarna ustvarjalka Souzan Ali.

V letu 2021 je epidemija še vedno zaznamovala tudi mednarodno sodelovanje, saj se srečanja niso odvijala, ali pa so le-ta potekala v digitalni obliki.

12.2 Kandidatura MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025

Cilj: Pridobitev naziva EPK za leto 2025

Kljub temu, da Ljubljana ni pridobila naziva EPK 2025, je imela sama kandidatura veliko pozitivnih učinkov. Tako je med drugim močno vsebinsko vplivala na razširitev področja kulture, za katerega skrbimo na podlagi strateškega dokumenta 2020-2023. Prav tako je v okviru procesa kandidature nastalo veliko kakovostnih in izvirnih idej za umetniške in druge kulturne projekte. Delovna skupina LJ 2025, ki je pripravljala kandidaturo, je opravila evalvacijo projekta ter v začetku oktobra 2021 pripravila predlog za izvedbo dvoletnih kulturnih projektov, ki so

strateškega pomena za kulturni razvoj MOL. Predlog skupine se nanaša na izvedbo posebnega ciljnega razpisa, ki je vsebinsko usklajen s strateškim dokumentom 2020-2023 in bi zlasti pospešil uresničitev strateških ciljev na področjih medpodročnega sodelovanja, regionalnega in mednarodnega kulturnega sodelovanja, kulture v javnem prostoru in digitalne preobrazbe v kulturi.

Delovna skupina LJ 2025 se je odzvala tudi na poročilo mednarodnega panela, ki je odločal o izboru mesta za naziv EPK 2025. Na 27 straneh smo natančno analizirali poročilo panela in ga tudi ovrgli. Poročilo je bilo avgusta 2021 poslano evropski komisarki, pristojni za kulturo, Mariyi Gabriel, predsednici panela Christini Farinha in vodji Direktorata za izobraževanje, mlade, šport in kulturo Themis Christophidou. Kljub našim večkratnim pozivom, nismo dobili nikakršnega vsebinskega odziva pristojnega direktorata EU glede utemeljenih strokovnih očitkov Delovne skupine LJ 2025.

12.3 Podpora kulturnim projektom, ki so sofinancirani iz proračuna EU

Cilj: Letno sofinanciranje najmanj petih kulturnih projektov, ki so sofinancirani iz proračuna EU

V letu 2021 smo sofinancirali šest projektov, ki so finančno podprti tudi iz EU programa Ustvarjalna Evropa. Gre za projekte naslednjih nevladnih kulturnih organizacij: Zavod Projekt Atol, Zavod SCCA – Ljubljana, Društvo Ljudmila, Društvo Asociacija, Zavod TiPovej in Zavod Druga Godba. Za vseh šest projektov smo namenili skupaj 15.000 eurov.

12.4 Mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev v evropskem prostoru

Cilj: Okrepiti mobilnost ljubljanskih umetnikov in umetnic prek mednarodnih programov »Artist in Residence«

Zaradi kriznih razmer tudi v letu 2021 nismo mogli povečati števila gostovanj ljubljanskih umetnikov in umetnic v tujini, vendar so ljubljanski kulturni izvajalci vseeno uspešno izvedli svoje programe. Kot primer lahko navedemo rezidenčni in ustvarjalni center Švicarija, kjer so v sklopu programa mednarodnih rezidenc bivali in delovali naslednji umetniki in umetnice: Invaider, Hamja Ahsan, kolektiv Nascent (Max Hampshire, Paul Seidler, Stach Szumski), Vojtech Rada, BCCA kolektiv (Simon Levitner, Jiri Sirucek, Ivo Kovac, Michal Plodek, Linda Vondrova, Beata Kurheczova, Toyota Vangelis, Johanes Paul Raether, kolektiv Inside Job (Ula Lucińska in Michał Knychaus), kolektiv Other internet (Laura Lotti, Toby Shorin, Sam Hart), Giorgi Gago Gagoshidze in Aleksandra Domanović.

13. Digitalna preobrazba v kulturi

Cilj: Večja dostopnost kulturnih vsebin v digitalnem okolju

Tudi v drugem letu epidemije se je pokazalo, da je spletna dostopnost umetniških in kulturnih vsebin izjemnega pomena za zagotavljanje kakovostne kulturne ponudbe, ki se sofinancira iz proračunskih sredstev MOL. Obseg kulturnih vsebin ljubljanskih institucionalnih in izveninstitucionalnih izvajalcev, dostopnih na spletu se je v letu 2021 dodatno povečal. Številni kulturni izvajalci omogočajo ogled svojih projektov na hibriden način, se pravi istočasno v

fizičnem in digitalnem prostoru. Tako se povečuje število kulturnih vsebin, sofinanciranih iz proračuna MOL, ki so brezplačno dostopne prek spleta.

14. Delež za umetnost

Cilj: Vzpostavitev sistema, ki bo omogočil izvajanje t.i. »umetniškega deleža« pri investicijskih projektih MOL

Zakonska novela (79.a člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo) iz leta 2017 je začela veljati 1. 1. 2021. Ne glede na to, da je umetniški delež v javnih investicijskih projektih za občine zgolj zakonsko priporočilo, bomo vzpostavili lasten sistem za izvajanje tega instrumenta. Rok za uresničitev tega cilja je sicer leto 2023, vendar bomo že v letu 2022 opravili vse potrebne korake za imenovanje strokovne komisije, ki bo na podlagi natečajnih meril izbirala umetniška dela, ki bodo integralni del novih ali obnovljenih prostorov v lasti MOL. V sodelovanju z Javnim stanovanjskim skladom MOL bo prva investicija MOL, ki bo vsebovala tudi delež za umetnost, v okviru projekta stanovanjske gradnje soseske »Novi center« na Povšetovi.

15. Statistika kulturnega dogajanja

Cilj: vzpostavitev sistema zbiranja in analize podatkov o kulturnem življenju na območju MOL

V letu 2021 smo sistematično zbirali podatke o vseh kulturnih programih in projektih, ki se sofinancirajo iz proračuna MOL. Ob tem se je pokazala potreba po ažuriranju podatkov s področja kulturne dediščine, zlasti za javne spomenike v lasti MOL, kar bomo naredili v letu 2022. Pozitiven premik pa se kaže na področju krepitve sodelovanja z drugimi občinami LUR z namenom zbiranja podatkov o kulturnem življenju v celotni regiji. V letu 2022 se bo namreč začela pripravljati Strategija razvoja kulture v LUR 2023-2027. Prvi korak pri pripravi prve regionalne kulturne strategije bo analiza stanja na podlagi zbranih statističnih podatkov. Oddelek za kulturo bo aktivno sodeloval pri pripravi prve regionalne kulturne strategije med drugim s predlogom enotne metodologije zbiranja in analize statističnih podatkov za vse občine LUR.

Obrazložitev

Poročila o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027, za leto 2021

Pravni temelji za sprejem akta

Za sprejem Poročila o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027, za leto 2021, predstavljata pravno podlago naslednja predpisa: Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg in 3/22 – ZDeb; v nadaljnjem besedilu: ZUJIK) in Statut Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo).

V skladu s prvim odstavkom 9. člena ZUJIK se javni interes za kulturo določa z zakoni ter nacionalnim in lokalnimi programi za kulturo.

Lokalni program za kulturo je opredeljen v 14. členu ZUJIK, ki v prvem odstavku določa, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje štirih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Lokalne skupnosti, v katerih živijo avtohtona italijanska ali madžarska narodna skupnost ali romska skupnost, v pripravo lokalnega programa za kulturo vključijo navedene skupnosti. Glede vsebine lokalnega programa za kulturo se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o nacionalnem programu za kulturo, kar napotuje na določbo 10. člena ZUJIK.

V prvem odstavku 10. člena ZUJIK je opredeljeno, da je Nacionalni program za kulturo strategija kulturne politike, ki izhaja iz zgodovinsko doseženega položaja kulture, s katero se ugotovi vlogo kulture v razvoju Slovenije in slovenskega naroda ter javni interes zanjo, opredeli področja kulture, na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, in predvidi usmeritve na področju investicij v javno kulturno infrastrukturo. Sprejme se za obdobje najmanj osmih let.

Statut Mestne občine Ljubljana v 27. členu določa, da Mestni svet MOL sprejema plane razvoja MOL in druge akte MOL, torej tudi dokumente, ki se nanašajo na poročanje o uresničevanju planov razvoja.

Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben, ter ocena stanja na področju, ki ga akt ureja

Mestni svet MOL je na 16. seji dne 19. oktobra 2020 sprejel predlog Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027.

Strategija razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027, je četrti strateški dokument na področju kulture MOL, ki določa cilje, ukrepe in prednostne naloge do konca leta 2023. Delovanje na podlagi strateškega dokumenta ni zgolj demokratična oblika oblikovanja in izvajanja kulturne politike, temveč tudi najpomembnejši dejavnik načrtnega doseganja rezultatov na področju kulture v MOL.

Poročilo o izvajanju Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027, za leto 2021 je drugo poročilo v tem strateškem obdobju.

Poglavitne rešitve

Poročilo vsebuje opis ključnih dejavnosti in oceno rezultatov za vsak strateški cilj posebej.

Ocena finančnih in drugih posledic sprejema akta

Finančne posledice izvajanja Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana v obdobju 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027, so opisane v dokumentu, št. 610-36/2020-1 (Predlog Strategije razvoja kulture v Mestni občini Ljubljana 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027), ki ga je Mestni svet MOL sprejel na 16. seji dne 19. oktobra 2020.

Finančna sredstva, ki so bila potrebna za uresničevanje posameznih strateških ciljev, vključno z investicijskimi projekti, so bila usklajena s proračunskimi možnostmi in letnimi proračuni MOL do konca leta 2021.

Ljubljana, marec 2022

Poročilo pripravili:

Davor Buinjac, Saša Ogrizek, Vanda Straka - Vrhovnik, Dejan Tešović, Ksenja Š. Ferkulj, Jerneja Batič, Semira Osmanagić, Špela Knol, Dario Seraval, Miljana Butina Smrdel, Mateja Veble, Kristina Ferk, Petra Gorenc Kaplan, Katarina Gorenc in Mateja Demšič.

Mag. Mateja Demšič
sekretarka – vodja oddelka